

31/330

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
పుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 30-వ తేది సోమవారము
(శ్రీ) కోదననామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ పక్షి ౬

No. 302
సంచిక ౭౦౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది సంచభాష చీటి చూచి కొనిన జెహనముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పొన్నపు నెవ్వల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగాకే చెమట పట్టుటవల శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును కొవ్వులు తీసివేసును
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

తపాలపెట్టె నెం 1202 రు

తంజిమీసము — 'లుక్-లైట్'

ది ఇంపీరియల్ ఆయిల్ కంపెని ఆఫ్ ఇండియా,

హెడ్ ఆఫీసు:—నెం 12, సెకండులైనుబీచి, నుద్రాసు.

మెస్సర్స్ మచోల్ట్ సోల్ ఏజన్సీ యు. ఎన్. ఎ. కంపెని నెం 160 రు కిరసనాయిలు,

ఇతర లూబ్రికేటింగు చమురులకు ఇండియాకు ముఖ్య సోల్ ఏజెంట్లు.

ఈదిగువ తెలుపబడిన జిల్లాలలో సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను:—

గంజాము, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, కృష్ణా, గుంటూరు, చెంగల్పట్టు, రెంజిపూరు, దక్షిణగార్కాడు, సేలం,
రామనాథపురము, తిరునల్వేలి, కోయంబుత్తూరు, తిరుచనాపల్లి, మధుర, ఉత్తరగార్కాడు, చెన్నపురి, చిత్తూరు,
కర్నూలు, బెల్లారి, అనంతపురం, కడప

ఈదిగువ తెలుపబడిన స్థలములకు ముఖ్య ఏజెంట్లు, సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను.

నెల్లూరు, ఈ రాజధానిలో నున్న స్వదేశసంస్థానములకు

వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను —

Rm. Ar. Rm. Arunachalam Chettiar,

Sole Proprietor of —

The Imperial Oil Co., of India,

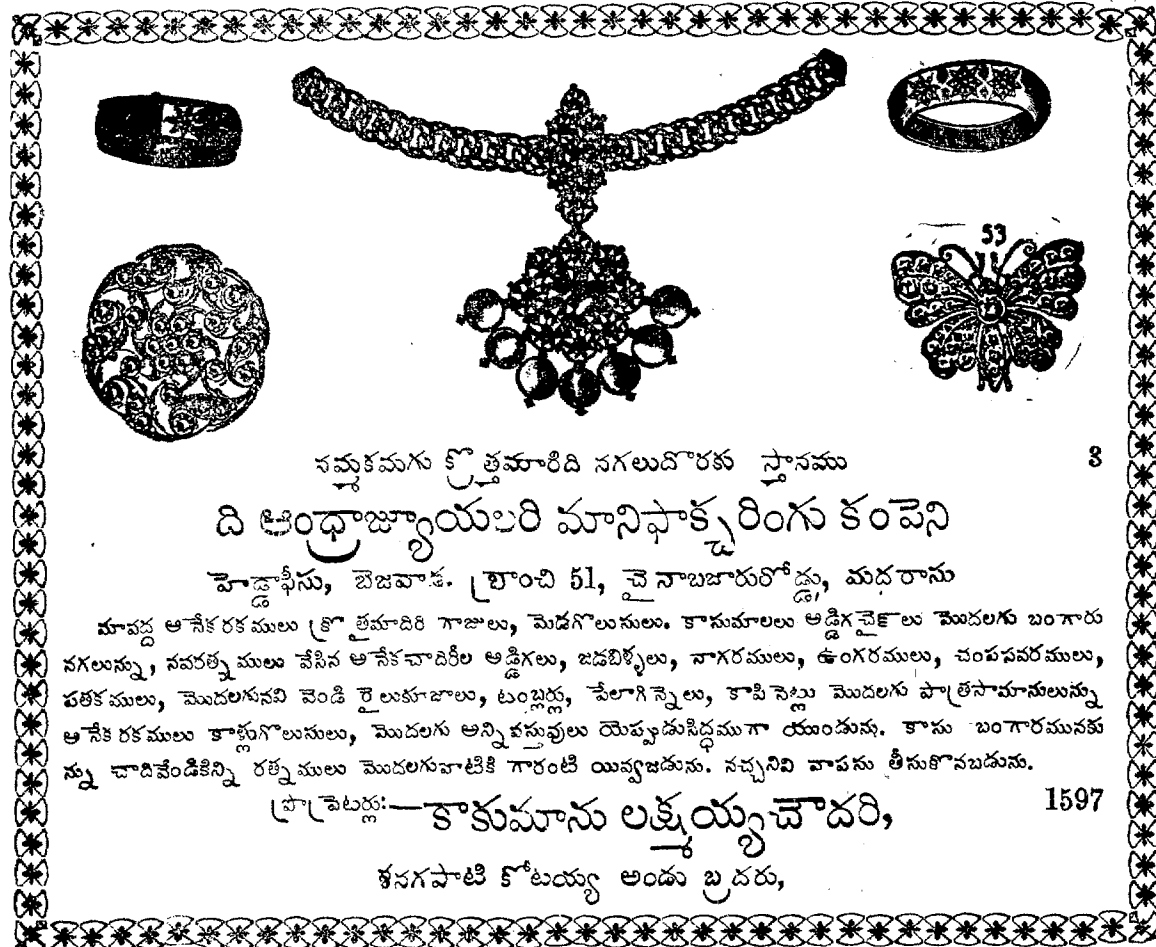
MADRAS.

అమృత మునకు

ఒకలాటి ప్రైవేటుహక్కును ఎల్లెక్ట్రిక్ లైటింగుపట్టు 32-40 వోల్టుల దిసెల్లు స్టార్టింగుతో సహాగలది. బాత్ బేరింగులు, విల్లర్డుబాటరిస్ట్రోలకు పొడుగున పెట్రోలు ఎంజిను చేర్చబడియున్నది.

క్రొత్తది. ప్రదర్శనములయందు మాత్రము కొన్ని పర్యాయములు మాత్రమే ఉపయోగింపబడినది. 30-40, దీపములవరకు వెలిగించును. ధర రూ 1000 (నెయ్యిరూపాయలు మాత్రమే)
పూర్తివివరములకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

Motor & General Engineering Co., Bezwada.

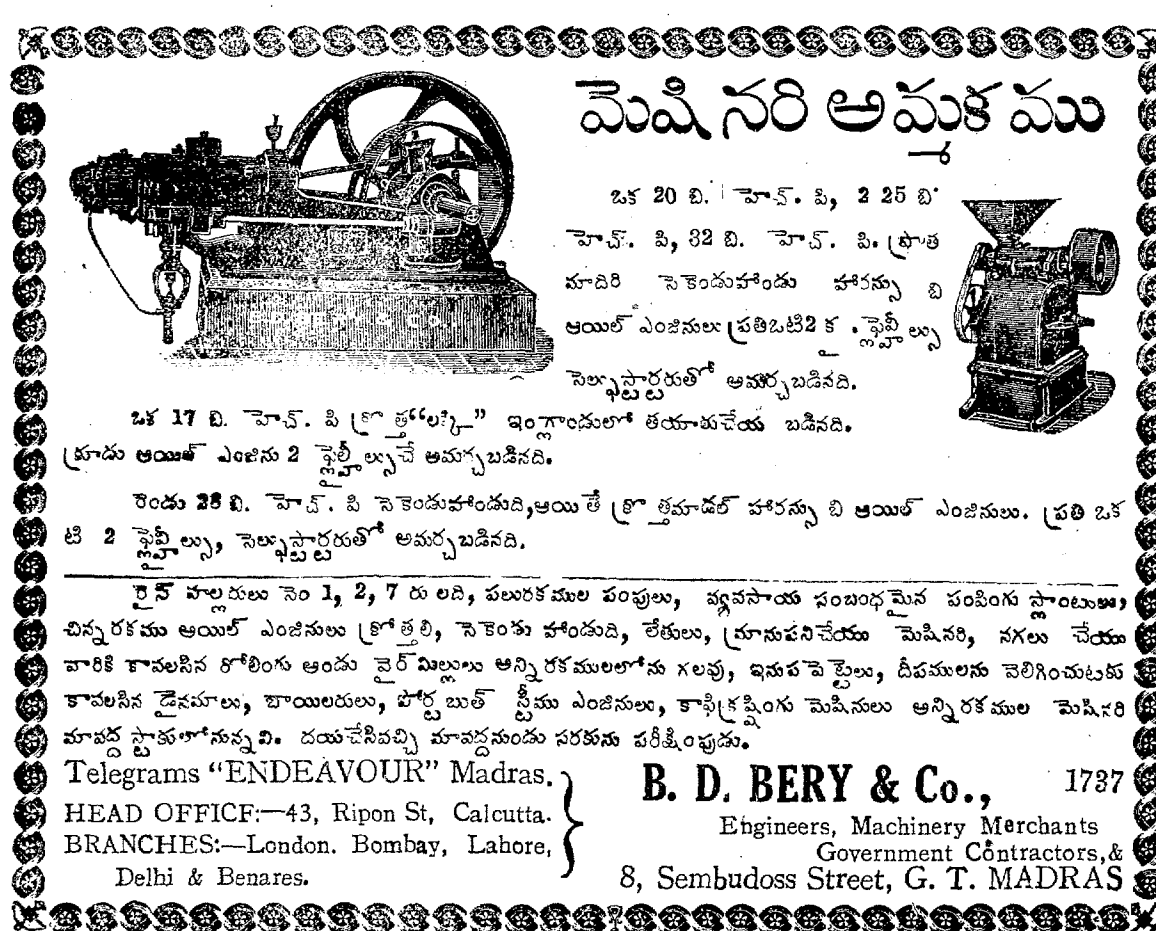

నవ్వుకముగు క్రొత్తమారిది నగలుదొరకు స్త్రీసము
ది టిండ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు
మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమారిది గాజులు, మెడగొలుసులు. కానుకములు అడ్డగిచ్చేలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేకచాదిరీల అడ్డగిలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనవరములు, పతకములు, మొదలగునవి వెండి రైలుకాజులు, టంబ్లర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను అనేకరకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకు న్ను చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.
ప్రాచేటర్లు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, 1597
శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

నిర్భయము! గడియారము గొలుసులు ప్రయాసలేదు!
32 వస్తుములు, 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిత్తపు క్యాట్యూర ఫర రూ 1.
6 నవరత్నములు మెల్ల 80 నవరత్నములవరకు గడియారము గొలుసులు మెడగొలుసులు
గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని మెడగొలుసులు
తయారుచేసి సిద్ధముగా నుంచుకొన్నాము.
ఈ రకమునకు పిడి 1-కి 1.8-0 చార్జి యగును.
నవరత్న బంగారుకు పూచీ నిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెని.
నగలురత్నములు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మెషిన్లరి అమృత ము
ఒక 20 బి. హెచ్. పి, 2 25 బి హెచ్. పి, 32 బి. హెచ్. పి. (ప్రాత మాదిరి) సెకెండుహోండు హోరన్ను బి ఆయిల్ ఎంజినులు ప్రతిబిటి2 క. స్టెప్లెలు సెల్ఫ్ స్టార్టింగుతో అమర్చబడినది.
ఒక 17 బి. హెచ్. పి. "క్రొత్త" ఇంజినులలో తయారుచేయ బడినది. (క్రూడు ఆయిల్ ఎంజిను 2 స్టెప్లెలుచే అమర్చబడినది.
రెండు 25 బి. హెచ్. పి. సెకెండుహోండుది, ఆయిల్ క్రొత్తమార్డర్ హోరన్ను బి ఆయిల్ ఎంజినులు. ప్రతి ఒకటి 2 స్టెప్లెలు, సెల్ఫ్ స్టార్టింగుతో అమర్చబడినది.
రైస్ మిల్లులు నెం 1, 2, 7 రు లది, పలురకముల పంపులు, వ్యవసాయ సంబంధమైన పంపింగు స్టాండులు, చిన్నరకము ఆయిల్ ఎంజినులు క్రొత్తది, సెకెండు హోండుది, లేతులు, క్రూనుపనిచేయు మెషిన్ల, నగలు చేయు వారికి కావలసిన రోలింగు ఆండు వైర్ మిల్లులు అన్నిరకములలోను గలవు, ఇనుపపెట్టెలు, దీపములను వెలిగించుటకు కావలసిన డైసములు, బాయిలరులు, పోర్ట్ లుట్ స్టీము ఎంజినులు, కాఫీక్రష్టింగు మెషినులు అన్నిరకముల మెషిన్ల మావద్ద స్టాక్లోనున్నవి. దయచేసివచ్చి మావద్దనుండు సరకును పరీక్షించుడు.
Telegrams "ENDEAVOUR" Madras.
HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta.
BRANCHES:—London, Bombay, Lahore, Delhi & Benares.
B. D. BERY & Co., 1737
Engineers, Machinery Merchants
Government Contractors, &
8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 30-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు			
దసీయాలు బా 1-కి రు 80 0 0	మొదలు	42 0 0	కలకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు	
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	15 8 0	15 12 0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	17 0 0	17 4 0	
డిల్లివి ,, డిటా ,,	18 8 0	18 12 0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0	
సువ్వులు ,,	20 0 0	24 0 0	
2. పప్పుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,,	10 8 0	11 0 0	
సెనగలు ,, డిటా ,,	12 0 0	12 0 0	
పెసలా ,, డిటా ,,	18 0 0	14	
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0	16	
ఉలపలు ర 164 ,,	8 4 0	8	
3. నూనెవస్తువులు			
సువ్వులనూనె బా 1-కి ,,	154 0 0	155 0	
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0	22 0	
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి,,	55 0 0	60 0	
ఇతరప్రదేశము ,,	50 0 0	58 0 0	
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 120	మిక్షనూనె 118		
ఆముదము బా 1-కి ,,	132 0 0	133 0 2	
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపనుపు బా 1-కి ,,	145 0 0		
మారపనుపు ,,	90 0 0	95 0 0	
మిరప కాయలు(గుంటూరు)బా1కి,,	105 0 0	112 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు	50,55		
కాళహస్తపాయకట్టు ,,	70,75		
తెల్లము బా 1-కి రు	85 0 0	45 8 0	
చింతపండు బా 1-కి ,,	80 0 0	59 8 0	
5. ఇనుము			
పట్టా రకం బా 1-కి ,,	83 0 0	84 0 0	
చదరంప ,,	86 0 0	40 0 0	
రవుండు ,,	85 0 0	360 0	
6. లోహములు			
వెండి 100 తులంక ,,	72 8 0	73 0 0	
బంగారము, తులము 1-కి ,,	21 10 0	21 12 0	
గవరము 1-కి ,,	18 10 8		
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0	275 0 0	
రాగి డిటా ,,	295 0 0	800 0 0	
అస్కాచక్రెర 226 పా గలవి	84 8 0	85 12 0	
7. రంగులు అలిజరై ను			
ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,,	70 0 0	72 0 0	
తొట్టికృష్ణము డిటా ,,			
సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,,			
8. దూది			
బోండావెట్టుబారువ 1-కి	రు 800 0 0		
పల్నాడు దూది ,,	240 0 0		
9. నూలు			
కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0		
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0		
పుల్లూరు యెనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0		
అమామదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0		
నూళియెనుగ నెం 20 ,,	10 10 0		
జపాన్ నెం 20 ,,	10 8 0		
,, ,, 40 ఏ లేలిలు అయినను ,,	18 8 0		
గోకాకు నెం 12½ ,,	8 10 0		
వర్షాక్ నెం 24½ ,,	11 4 0		
14½ క్లియర్ పక్షి ,,	8 0 0		
నెం 20 తెన్ని సింహం యాతె ,,	10 10 0		
నెం 22 ,, ,,	10 14		
నెం 12½ తెన్ని సర్కును ,,	8 8 0		
నెం 14½ ,,	8 12 0		

వెల్లింగుటన్ సినిమా

హౌంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953

28-8-25 శనివారమునుండి 8-4-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 8-15 గంటల మధ్యనీగలదు.
యూనివర్సల్ ట్రైమెన్ డబ్బింగ్ సిరియల్

ది ఫాస్ట్ ఎక్స్ ప్రెస్సు నాలగవభాగము
నుప్రసిద్ధులైన విల్లియం డెన్ కెన్ & ఎడ్ మండుబాక్
అద్భుతచర్యలు చూడతగినవి.

నోటీసు

క్రిష్ణాజిల్లా గుడివాడ గ్రామ కావరస్తుడు
లేట్ క్రొత్తపల్లి హనుమంతరావు తిరుమల శ్రీ
వేంకటేశ్వరస్వామివారికి సమర్పించిన గుడివాడ
గ్రామంలో సర్వే నెం 494/4 రు ఘమారు
రూ 5000-0-0 మదింపుగల మిడ్డెయిల్లు తిరుమల
తిరుపతి వగైరా దేవస్థానం యేట్టెట్లు రివిన్యూ
ఆఫీసరు వారివల్ల 17-4-25 తేదీ శుక్రవారంవరకు
1 ఘంటకు గుడివాడ మకాంలో వేలం వేయ
బడును. ఇప్తమున్నవారు వేలంకాలంలో రూ 200
డిపాజిట్టుకట్టి వేలం పాట పాడవలెను. వేలం షర
తులు వేలంకాలములో చదువబడును.

శ్రీ మహాంతు ప్రయాగ్ దాస్ జీ,

విచారణకర్త.

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానకచ్చేరి. తిరుపతి 27-8-25.

5 నిమిషములలో గుణము
దేహమునందు ఎల్లచోట్లయందును. అపావశ్యము
లేన రోమములను ఎత్తివేయు 5 నిమిషములలో
గుణము. ధర రూ 1-5 0.8-0. (1171వ)
అమరావతి యేజెస్సీ, పార్కుటవున్ మద్రాసు
గోసాయి చిట్టా గమనింపుడు

మశూచకమునకు, విషజ్వరములకు, సంజీవి

కఠినముగ మశూచకము, ఇన్ ఫ్ల్యుంజా మున్నగు
సమ ప్రవివ జ్వరములకు మావద్దను 9 శుద్ధులు చేసిన అసలు మంచి
ముత్యములు బెజ్జములేనివి అమృతతుల్యముగా ప్రాణము రక్షిం
పునున్నవి. రూ 1-0-0 కి 10 ముత్యములు యివ్వబడును.
జ్వరముగాని, మశూచకముగాని కనపించినవెంటనే నాలుగు
ముత్యములు మ్రింగించి తక్కినవి పూటకు మూడు ముత్యములు
రెండుపూటలు నేయవలెను. జ్వరమువల్ల రక్తములోపుట్టిన
విషమును క్రిమినిజయించి ప్రాణమురక్షించును. అనేక వేలజను
లు వాడుక జేసి ఆరోగ్యవంతులై నారు. పొరుగువారు మని
యార్డరులో తమ ఆడ్రెస్సుతో రూపాయి పంపినవెంటనే
అజాకవరులో 10 ముత్యములు పాట్టమున్నూ, పిటిగుణము
వెల్పునట్టి నోటీసు పంపబడును.

దేవరపల్లి వెంకటనరసింహ్యం ఓ సన్యు,

గుండువారిపేడి, రాజమండ్రి - గోదావరి డి॥

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు

మీ జీవితకాలమునందు గలుగు కష్టముల నన్నిటిని
కొంచెమైనను భయము లేక జయించుటకు మీకు సదా కావలసిన
ఆయుధము ఉత్సాహమే.

అయితే

219

మనోదౌర్బల్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను

వాడుడ. మెదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అజీర్ణము,
మలబద్ధకము మొదలగువాటిని పారద్రోలి అద్భుతమైన గుణమును
గలిగించును. 82 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0 ఇతర
నివరములకు ఈదిగువ విలీనమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ప్రహణ అప్రహణనమస్య

మహాత్మునిహితము

మార్చి 19 వ తేదీ ఎంగుంజియాలో మహాత్ముడీక్రింది
విధముగ శ్రధానవాగ్దమును వ్రాసెను:—

ఒక ఆంధ్రవిలేఖరి తనకున్న సంశయముల నీక్రిందివిధ
ముగ చెల్లెను వ్రాసెను:—

“మీరు క్రిందటికారము యంగుంజియాలో ఆస్పత్రి
తరుగుర్చి ఒక లెంగాల విలేఖరికి శ్రతుత్తరమిచ్చుచు నిట్లు
వ్రాసిరి: “నువ్వు ఈ త్రమజాతిహిందువులము శూద్రునిచేతి
నీళ్లు తీసికొనునపుడు అస్పృశ్యునిచేతినీళ్లు నేల నంగీకరింపరాదు
ఉత్తరహిందూజాతములూ నాచారమేమియో నాకు తెలియదు.
కాని ఆంధ్రదేశములోను ఇంకను దక్షిణదేశములోను బ్రా
హ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల యితర మాడువర్తముల చేతినీళ్లు
పుచ్చుకొనకపోవుటయేగాక అందు పూర్వాచారపరాయణు
లు బ్రాహ్మణేతరులను అస్పృశ్యులుగా జూచెదరని మీకు తెలి
యదుగాబోలును.

“ఇప్పుడున్న జాత్యాభివ్యభావములను తొలగించుటకు
అందరును కలిసి భోజనములు చేయుట అవసరమని మీరు చెప్ప
టలేదనిరి. మాళవ్యాపండితునకును మీకును ఎంతఅన్యోన్య
గౌరవమున్నను మీరు నీళ్లిచ్చినపుడు ఆయన పుచ్చుకొనకున్న
మాళవ్యాప సరిపడదని తలంపవలెను మీ రొకసందర్భమున జె
ప్పిరి. అందేమియు సరిపడకపోవుటలేదని ఒప్పుకొందును. అ
యితే మాదేశములో బ్రాహ్మణులు వందగజముల దూరమునుం
డి అప్రహ్మణులు చూచుచున్నను అన్నము తినరని మీకు తె
లియునా? కానిని నుట్టుకొన్నయెడల సరే చెప్పవలెనా? పీఠి
లో శూద్రునిమాట వివదించుటయెడల శ్రోత్రీయబ్రాహ్మణుడు
కోపముతో అన్నముతినకుండలేది ఆరోజంతయు నువ్వెసించున
ని తెలియునా? నీనిమాట యేమిందును. ఇది నీచముగాదా? బ్రా
హ్మణుడధికుడనగుటలేదా? మీరు నాకివిషయములందు
గల సంశయములను దీర్చెనా? నేనుబ్రాహ్మణయొనవడనగుట
చేరి విషయములనున్నపున్నులు వ్రాసితిని. అస్పృశ్యత శతక
రస్సుల కిఖండికై గాన్పించుచున్నది. ఇయ్యది ముఖ్యముగ మ
తవైతికవిషయము. అన్నివర్ణములవారును కలిసి భుజించుట
సాంఘిక విషయము. ఇప్పుడున్న అస్పృశ్యతకు దోడు తనతో
టి జనమునై నీచభావముగూడగలదు. ఇట్టివేరువురుగు సంఘము
ను తుంచుకొనితినుచున్నది. ఇట్లుచేయుట మానవపునకు గలహ
క్కులను కాదనుటయేయగును. అదియు అందరుకలిసిభోజనము
చేయుటయు నొకటిగాదు. సంఘసంస్కరణరెంటిని కలపవలెనని
నేను గోరెదను. అట్లుచేసినయెడల అస్పృశ్యులుగనుక, దూరస్థు
లుగ పరిగణింపబడుచున్న వారిస్థితి అగమ్యమగును. ఈబ్రాహ్మణ
విలేఖరి సంశయములు నిజమైనవే. ఈ పాపమొంతవరకు పెరి
గినదో దీనివలన గాన్పించుచున్నది. బ్రాహ్మణవాదులు పూ
ర్వమందలై నమృత, ఆత్మరాహిత్యము, త్యాగము, విశుద్ధత,
శ్రద్ధ, క్షమ, సత్యజ్ఞానమూర్తిగా నుండవలయును. కాని
నేడీపుణ్యభూమియందు బ్రాహ్మణులకును, అప్రహ్మణులకును
విభేదములు గల్గినవి. చాలవిషయములందు బ్రాహ్మణుల కాధి
క్యముపోయినది. ఇప్పు డాపోయినదానిని మరలపంపాదించు
కొనబాలక నిరాకరణించి భారతదేశములో కొన్నిచోట్ల అ
ప్రహ్మణుల అశూయ నెక్కువజేసెను. కాని యిదిలేఖరివంటి
ప్రహ్మణులు కొందరుండి చేతనై సంతవరకు బ్రాహ్మణేతరుల
పక్షమున పోరాడుచుండుటలెల్ల నే హిందూమతమున దేశమును
యీమాత్రముగనున్నవి. అంతటను బ్రాహ్మణులే అస్పృశ్యత
కయి పోరాడుదు మతగ్రంథములనుండి నిదర్శనముల జూపెద
రు. ఈఆంధ్రవిలేఖరి చెప్పినట్లువంటి దక్షిణదేశ బ్రాహ్మణులు
కాలానుగుణ్యముగనుండి అధిక్యమును వీడిబ్రాహ్మణేతరులకు దగ్గ
రవచ్చినను మాటవినబడినను మైలసోకునని తలంచుపాపమున కొ
డిగట్టుకొనవలదని నేను కోరుచున్నాను. ప్రపంచములో నన్ని
టియందును బ్రహ్మపదార్థమున్నటుల గ్రహించుమని బ్రాహ్మ
ణుడే ప్రపంచమునకు నేర్పెను. అప్పుడు బైటినుండి ఎట్టిఅపవి
త్రమును గలుగజాలదు. అయ్యది లోపలనుండియే గల్గును. అస్పృ
శ్యులని, దూరస్థులని యనుకొనుట పాపమని బ్రాహ్మణులు
చెప్పెదరుగాక. మానవునిమోక్షము వానిచేతులలో నే గలదని
యు, బాగుజేసికొన్నను జాగుజేసికొన్నను తానే యనియు ఆ
యన ప్రపంచమునకు నేర్పెను.

ఈ ఆంధ్రవిలేఖరిచెప్పినదానివలన బ్రాహ్మణేతరులు కో
పము జెందరారు. బ్రాహ్మణులీ ఆంధ్రవిలేఖరి వలననే వారికై
పోట్లాడెదరు. ఏకొద్దిమందియో చేయుపాపములకయి బ్రాహ్మ

ణులినంతను బ్రాహ్మణేతరుడు నిరసింపజనదు. అక్రమముగ
ప్రవర్తించువారు తనయెడల సక్రమముగ నుండవలెనని ఆయన కో
రకుండుగాక. దానిని బోవువాడు నన్ను లక్ష్యకెట్టలేదనిగాని,
నేను తాకినందువల్లను మైలసోకునని తలంచిన గాని నాకు వచ్చి
న అవమానమేమియును లేదు. ఆయన దారిలోనుంచి లెమ్మన్న
లేవక, నామాట ఆయన కెక్కబడుకోయి చూడజాలమున్న
జాణును. ఆయన అధికుడనని తలంచినందున గాని, ఆపిచ్చియను
మానమునకు గాని పాపమునవలయును. అతనిచై కోపము వ్యేమ
ము ఎంతమాత్రముకూడదు. అట్టివివాదై ప్రయోగించిన మా
త్రమునా కష్టముండునా? ఆత్మనిగ్రహముపోయెనా బ్రాహ్మణే
తరునకు గౌరవముపోవును. కాని హిందూ దాటిపోయి బ్రా
హ్మణులను మాత్రము భయకెట్టరాదు. హిందూమతమునకును
మాలవానికిని నాకిష్టములేదు. అయ్యది తన జాగ్రత్త
దానుదీసికొనునని నాకు తెలియును. ఇప్పటికెన్నియో చెప్పె
ను నీను. అయితే ఆపుష్పముయొక్క వికాసవాసలను బ్రా
హ్మణేతరు డపహరించెననువారుమాత్రము రాక్షసులుగాక. బ్రా
హ్మణుల నణగద్రొక్కి బ్రాహ్మణేతరులు పైకివచ్చుట నాకిష్ట
ములేదు. బ్రాహ్మణు లింతవరకధిష్టించినస్థానమును వారుచేర
గోరెదను. బ్రాహ్మణులు జన్మతః అల్లయిరి. కాని బ్రాహ్మ
ణీకమట్టిదిగాదు. ఆగుణముల నెట్టినీరులయినను నిమ్మజాతివారై
నను అనుషింపవచ్చును.

మో॥ క॥ గాంగ్రి.

ఇందయా గెజిటు

విద్య, ఆరోగ్య, లాంఛనశాఖల స్థాయిసంఘ

నిర్ణయము

అధివననసంఘ నిర్ణయము

డెల్లీ, మార్చి 27:—ఈక్రింది ప్రయోజనము యిండియా
గెజెట్టులో ప్రచురింపబడినది. విద్య, ఆరోగ్య, భూమి శాఖ
లను బరిక్షించుటకు స్థాయిసంఘముగ నీక్రిందివారిని నియమిం
చిరి. (1) సర్. డి. పి. సర్వాధికారి, (2) సయ్యదురజా
ఆలీ (3) ఎమ్. హరికర్ణ నాథమిశ్ర (4) కప్తను అబూబు
ఖాను (5) ఇ. సి. డైమింగు గార్లు,

వలసబోవువారి విషయముమాత్ర మిక్రింది సభ్యులువారు
బరిక్షించుచుండురు. రెండు సభ్యులవారు నెన్నుకొనిన సభ్యులనుండి
ప్రభుత్వ మిక్రిందివారిని నియమించిరి (1) ననాబుసర్ ఉమర్
నాయత్తు (2) జి.ఎ.న.చేకేక (3) ఆర్. పి. కరండికరు (4) ఫిరోజు
నెత్తు (5) సర్ పురుషోత్తమదాసు థామారుదాసు (6) సర్
హరిసింగు గౌరు (7) కే. సి. నియోగి (8) డి. బి. మో. రామ
చంద్రరావు (9) యస్. యస్. జోషి (10) నవాబు సర్ సాహెబు
జాడా అబ్దుల్ కయాం (11) ఖా. బి. సయ్యదు మహమ్మద్ య
స్సయిల్ (12) మార్టీస్ అబ్దుల్ కాసింగార్లు. (ఆ. తె)

నవరలకు స్థిరవిలువ

త్వరలో నిశ్చయించుచున్న కోరుట

లీఫ్ట్, మార్చి 26:—స్థిరమైనవిలువగలమొహరు స్థాపిం
చుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమునా రేమిజేసిరని కామన్సుభలోచిం
చుటనుగూరిని ప్రశ్నించిరి. ఆయనయు అవిషయమున త్వరగా
నిశ్చితాభిప్రాయమును చెబువ తీమాకములను గలిగియుండెను
గాని ఈప్రస్తుతసెలవులోపున జరుగదని పలికెను. ప్రభుత్వము
చారి నివిషయమున తొందరజేయుటకుండు మంచిదనిచెప్పెను.
అట్లు ఆలస్యముజేయుట చాల నష్టనాశక మని అనేకవర్తక
సంఘములనుండి తెలియపచ్చెనని గూడ జెప్పెను. ప్రభుత్వము
వారు ప్రజాశ్రేయము నారసి యీవిషయమంతయు బాగుగ
పరికించి, కష్టతరముగ ఈవిధానము నెరవేర్చుకొన యత్నిం
చుచున్నారని చెప్పెను. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము
చారికి అల జడి కలుగజేయకుండినచో
పివత పార్లమెంటు పత్రకలుగూడ ప్రభుత్వమును విమర్శింప
వచ్చుననెను.

కిరననాయిలు అముటకు

యేజెంటుకావలెను

వివరములకు పెట్రోనోలేనియా ఆయల్కోపెనీ ఆఫ్
యిండియా లిమిటెడ్, నార్దర్నస్కార్పు ఏజన్సీ తెనాలికి
వ్రాయవలెను.

జవ్వాజి వెంకటలక్ష్మీనరసింహ్యారావు

సంస్కరణముల ఫలితము

చెన్నై ప్రభుత్వ నివేదికము

(సంస్కరణములు రాష్ట్రమునం దేవిధమున పనిచేసినో వివరించు, ఈవ్యాసపు మొదటిభాగము ఈనెల 17 వ తేదీ మంగళవారపు ప్రతికమున ప్రకటింపబడెను. ఈభాగమునందు సంస్కరణములను వృద్ధిచేయువిషయమై ఈ ప్రభుత్వమువారు తెలిపిన అభిప్రాయములు ప్రకటితములు.)

మంత్రులకోరికలు-గవర్నరుగారు భిన్నాభిప్రాయములు

సంస్కరణములను అభివృద్ధిచేయు విషయమై సలహా ఇచ్చుట కొంతమేము కష్టమును విషయముని గవర్నరుగారి అభిప్రాయము. సంస్కరణశాసనముననుసరించి నిబంధనలను తయారుచేయు అధికారమును సంపూర్ణముగ వినియోగించి లాభము పొందు విషయమై గవర్నరుగారు మంత్రుల సలహాలను పొందిరి. మంత్రులకును గవర్నరుకునుగల పరస్పరసంబంధములందు కొంతమార్పు కలుగవలయు ననియు, చట్టములను తయారు చేయు విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి గల అధికారములు తగ్గింపవలయు ననియు మంత్రులు సలహాఇచ్చిరి. చట్టమును సవరించక లేని నిబంధనలమూలమున ఈ ఉద్దేశములు నెరవేరవచ్చును. కాని నిబంధనలపై ఎట్టిలాభిప్రాయముకలదని మంత్రులు నమ్ముచును. ప్రైవేటు, లా, ఆర్డరు, ఇవి మూడు తప్ప మిగిలిన కాఫులన్నీటిని ప్రజాయత్త మొనర్చుటయనన మంత్రులు కోరుచున్నారు. శాసనసభ్యులలో అధికసంఖ్యకుల అభిప్రాయము కూడ ఇదియే యని వేరుగ చెప్పట అనవసరము. కడపన మూడు సంవత్సరములందు రాష్ట్రీయ శాసనసభ లన బాధ్యతలను గురైతి తన ధర్మములను నిర్వహించుచుండె ననియు, అన్నివిధముల రాష్ట్రీయవారు ఎక్కువ అధికారములను పొందు అర్హులై యున్నారనియు కావున పైన నూచించినవిధమున అన్నికాఫులను ప్రజాయత్త మొనర్చుచున్న రాష్ట్రీయనందు అసంతృప్తి వ్యాపింపగలదనియు, ఏదో కొన్నికాఫులను మాత్రము ప్రజాయత్త మొనర్చు ఏర్పాటును వారెన్నటికి అంగీకరింపరనియు మంత్రులు స్పష్టముగ తమ అభిప్రాయములను ప్రకటించియున్నారు.

మంత్రుల అభిప్రాయములను ప్రజలు వికగ్రీవముగ అంగీకరించుచున్నారా అను విషయమై గవర్నరుగారికి కొన్ని సందేహములున్నవి. అన్నికాఫులను ప్రజాయత్తపర మొనర్చవలయునను సలహాను గవర్నరుగారు అంగీకరింపజాలరు. సంస్కరణ శాసనము పరిశీలించినను, మట్టిమేను మొమొరాండమును పరిశీలించినను, లాండు రెవిన్యూ పరిపాలనము, లా ఆర్డరు (కారాగృహముల పరిపాలనముతోనూ) ప్రైవేటు, ఈకాఫులను ప్రజాయత్తముచేయు విషయమై అలోచించుటకే మీలలేదు. ఇతర కాఫులనన్నిటిని ప్రజాయత్తమొనర్చుటకు చట్టము ననుసరించి ఇట్టి ఇబ్బందులులేవు. కాని ప్రైవేటు, లా ఆర్డరు తప్ప మిగిలిన కాఫులనన్నిటిని ప్రజాయత్తము చేయవలయుననియు ఇట్లు చేయక ఏవోకొన్ని కాఫులను మాత్రము మంత్రుల పరమొనర్చిన వారు అంగీకరింపరనియు రాష్ట్రీయనందు అశాంతిపొచ్చుననియు మంత్రులు తెలిపియున్నారు. కావున మంత్రుల కోరికలను అంగీకరించుట అసాధ్యమనియు అనవసరమనియు గవర్నరుగారి అభిప్రాయము.

ఇకను మంత్రులు ప్రకటించిన భిన్నాభిప్రాయములను గురించి కొంత చెప్పవలసియున్నది. ప్రభుత్వకాఫులను ప్రజాయత్త మొనర్చు విషయమై గవర్నరుగారు మరల ప్రస్తావము నర్ప తలచుటలేదు.

మంత్రుల సంయుక్త బాధ్యత

ప్రస్తుత విధానము మంత్రుల సంయుక్త బాధ్యతగాని మంత్రుల స్వాతంత్ర్యముగాని వృద్ధిపరచుటలేదని మంత్రులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టపు 62 సెక్షను అనుసరించి ప్రజాయత్త కాఫుల పరిపాలనను మంత్రుల అభిప్రాయములను గవర్నరుగారు అంగీకరింపవలయునని వారు వాదించుచున్నారు. ప్రభుత్వయత్త కాఫుల పరిపాలనమునందు ఎక్జిక్యూటివు కాన్సిలు సభ్యుల నిర్ణయము ననుసరించి గవర్నరు ప్రవర్తించి విధమునకే ప్రజాయత్త కాఫులయందు మంత్రుల నిర్ణయమును గవర్నరు అంగీకరింపవలయునట. కాని మంత్రులను గవర్నరు నియమింపవలయుననియు, గవర్నరుకు ఉపమున్నంతకాలమే వారు అధికారమునం దుండవలయుననియు వారు అంగీకరించుచున్నారు. ఎక్జిక్యూటివు కాన్సిలు సభ్యుల యిట్లయమవలె మంత్రుల నిర్ణయముకూడ గవర్నరును బంధించి విధమున చట్టము సరియైనట్లు అనవసరమని గవర్నరుగారి అభి

ప్రాయము. మంత్రుల సంయుక్త బాధ్యతను భంగపరచు నిబంధనలేవియు ఈ విధానమునందు లేవని గవర్నరుగారి అభిప్రాయము. ఈరాష్ట్రపు వ్యవహారములను పరిశీలించిన ఈవాదము కేవలము హేతువాదమనియు, అనాధము పట్టిచూచిన ఈవాదమున కెట్టి ఆధారము లేదనియు స్పష్టమగుచున్నది. రాష్ట్రీయనందు వృద్ధిచెందిన కాబినెటు విధానము మంత్రుల సంయుక్త బాధ్యతను వృద్ధిచేయుచున్నది. ఇతర రాష్ట్రీయ లందువలె కాక ఈ రాష్ట్రీయను మంత్రులు శాసనసభ్యులలో అధికసంఖ్యకులు విశ్వాసముగలవారై యున్నారు. కావున మంత్రుల కోరికలు ఫలించుటకు సంస్కరణ శాసనమున వరించుట అనవసరమనియు, నిబంధనల ననుసరించిన ఈ ఉద్దేశము నెరవేరగలదనియు, సాంప్రదాయముల నేర్పరచి ఈబాధ్యతను వృద్ధిపరచు యత్నింపవచ్చు ననియు గవర్నరుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

బిల్లుల నుపవాదించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుమతి పొందుట

రాష్ట్రీయ శాసనసభయందు బిల్లులను ప్రవేశపెట్టుటకు పూర్వము ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుమతి పొందుట కొన్నిసందర్భములందు ఇబ్బందికలగజేయుచున్నదని మంత్రులు వాదించుచున్నారు. ఈ ఇబ్బంది ప్రజాయత్త కాఫులయందుకున్న ప్రభుత్వయత్త కాఫులయందు అధికముగ నున్నదనియు గవర్నరుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రజాయత్త కాఫుల సం దర్భమున ప్రవేశపెట్టబడిన 16 బిల్లులలో 15 బిల్లులకు మాత్రము ప్రధమమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుమతి పొందవలసి వచ్చెను. ప్రభుత్వయత్త కాఫుల విషయమున ప్రవేశపెట్టబడిన 18 బిల్లులలో నిబంధనల ననుసరించి 15 బిల్లులకు ప్రధమమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుమతి పొందవలసివచ్చెను. ఈ నిబంధనలపై ప్రభుత్వయత్త కాఫులయందే ఇబ్బంది అధికముగ నున్నదని స్పష్టమగుచున్నది. కాని తాత్కాలికముగ ఇట్టి నిర్బంధము బంధక తప్పదు.

ఈఇబ్బందులను తొలగించి రాష్ట్రీయనను స్వాతంత్ర్య మిచ్చు విషయమై బాగవతో ఆలోచించవలెను. ఈవిషయమై సంపూర్ణాధికారము రాష్ట్రీయల కివ్వబడిన అన్ని రాష్ట్రీయ లందును ఒక్క విషయమును ఒకే విధముగ శాసనము బంధవలయునని ఏర్పాటు నెరవేరజాలదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కీవిషయములందున్న అధికారమును తీసివేయుట ఉచితము కాదు.

ప్రభుత్వ కార్యదర్శుల హక్కులు

ప్రస్తుతము అమలునందున్న నిబంధనల ననుసరించి గవర్నరుగారితో సంప్రదించు అధికారము ప్రభుత్వ కార్యదర్శులకు డిపార్టుమెంటుల ప్రధానోద్యోగులకు నున్నది. ఈ ఏర్పాటును మంత్రులు ఆక్షేపించుచున్నారు. పరిపాలన విషయములందు గవర్నరు కేవలము ఒక విగ్రహముగ నుండవలసినవారు కాదు. చట్టము ననుసరించి పరిపాలనమున కంతయు గవర్నరుగారు బాధ్యులై యున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో డిపార్టుమెంటుల ప్రధానోద్యోగులతోను ప్రభుత్వ కార్యదర్శులతోను గవర్నరుగారికి ప్రత్యక్షసంబంధ ముండుట అవసరము. ఈఏర్పాటునల్ల మంత్రుల అధికారములకు భంగము కలుగుచున్నదను వాదమును సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు అంగీకరింపజాలకున్నారు.

ఆర్థికవిషయములు

ప్రస్తుతము ఆర్థిక విషయములందు అమలునందున్న ఏర్పాటుల విషయమై మంత్రులు రెండు ఆక్షేపణలు గావించుచున్నారు. ఈఏర్పాటులు మంత్రులకును శాసనసభవారికిగల ఆర్థికబాధ్యతను వృద్ధిచేయుట లేదనియు, తమకులేని అధికారములను ఆర్థికకాఫువారు చెలాయించుచున్నారనియు మంత్రులు ఆక్షేపించుచున్నారు.

ఈవాదమును గవర్నరుగారు అంగీకరింపజాలకున్నారు. ప్రస్తుతము అమలునందున్న ఏర్పాటులు మంత్రుల యొక్కయు శాసనసభ యొక్కయు ఆర్థికబాధ్యతను పెంపొందించుచున్నవనియు గవర్నరుగారి అభిప్రాయము. ఇంగ్లాండునందు అమలునందున్న విధానము సంస్కరణ శాసనపు ఉపోద్ఘాతము ననుస

రించి ఈదేశమునందుకూడ ప్రవేశపెట్టబడవలయు నని మంత్రులు కోరుచున్నారు.

ఈ కోరిక చట్టమును సంపూర్ణముగ సవరింపవలయునని కోరికను నూచించుచున్నది. కాన ఈ విషయమై చర్చకు పూర్వము అనువసరమని సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ప్రత్యేకాదాయములను నిర్ణయించుట

మంత్రులు నూచించు అోపమునకు పరిపాలనపు ఏర్పాటులు కారణము కాదనియు పరిపాలనావిధానమే కారణమనియు చెప్పవలసియున్నది. రాష్ట్రీయ ఆదాయముల నన్నిటి కేంద్రీకరించవలయు ననియు, ఇండియా ప్రభుత్వపు కష్టనష్టమును చెల్లించి ప్రభుత్వయత్త కాఫుల ఖర్చులకు కావలసి మొత్తమును ప్రత్యేకించి మిగిలిన మొత్తమును ప్రజాయత్త కాఫుల ఖర్చులకు వినియోగింపవలయునని మాంటాగు చైలము ఫర్డు నివేదికమునందు నూచింపబడినది. మిగిలిన మొత్తము ప్రజాయత్త కాఫుల ఖర్చులకు చాలకుండైన కొత్తపన్నులను విధించి అధికారము మంత్రుల కుండవలయునని కూడ ఈ నివేదికమున దు నూచింపబడినది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమునందలి రెండు భాగములకును ఆర్థిక విషయములందు ఆస్యోన్యము వృద్ధియగుటకే ఈఏర్పాటుచేయబడినది. ఈఏర్పాటు లోప భూయిష్టమై యున్నదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూచించియుండిరి. రాష్ట్రీయ ఆర్థిక విషయములందు ఈకేంద్రీ ఏర్పాటు అమలునందుండి వలయునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి. రాష్ట్రీయ ఆదాయములను రెండు భాగములుగావించి ప్రజాయత్త కాఫుల కొకభాగము ప్రభుత్వయత్త కాఫుల కొకభాగము ప్రత్యేకింపవలయును. ఇట్లుచేసిన తరువాత్తు ఆదాయము స్పష్టముగ గురైయుండుట అవకాశముండును. భనము చాలకుండైన కొత్త పన్నులను విధించుకొనెదరు. ప్రభుత్వయత్త కాఫులకు కావలసిన ఖర్చులకు గాను కొత్త పన్నులను శాసనసభవారు ఆమోదించినచో గవర్నరుగారు పట్టికేము అధికారము నుపయోగింపవచ్చును. ప్రజాయత్త కాఫుల ఖర్చులకు అవసరమగు కొత్తపన్నులను మంత్రులు శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టినపుడు ఆపన్నులను శాసనసభవారు నిరీకరించి వారి నిర్ణయమే ఖాయముగ నుండును. ఈసందర్భమున గవర్నరు సరస్థికేము అధికారము నుపయోగింపరాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విధమున సలహా ఇచ్చియుండిరి. ఈవిధమున ప్రత్యేకాదాయములను నిర్ణయించుటనల్ల మంత్రులు శాసనసభవారు ఆర్థికవిషయములందు తమకుగల బాధ్యతలను స్పష్టముగ గురైగి యుండెడివారు. పార్లమెంటు బాయింటు సెలెక్షు బుట్టివారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి, నూచనలను ఆమోదించలేదు. మాంటాగు చైలముఫర్డు నివేదికమునందు గావించబడిన నూచనలను ఆమోదించిరి. కాని ద్వంద్వవిధానము నందలి రెండుకాఫులకును ఆర్థిక విషయములందు సంపూర్ణ మేర్పడిన ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూచించిన విధానము అమలు నందుండవలయునని సెలెక్షు కమిటీవారు నిర్ణయించిరి.

ప్రస్తుతము రెండు కాఫులకును ఒక బెబుల్డెటు తయారుచేయబడుచున్నది. డివల్యూషను నిబంధనల ననుసరించి ప్రజాయత్త ప్రభుత్వయత్త కాఫుల ఖర్చులకే భనము ప్రత్యేకింపబడుచున్నది. ఈఏర్పాటుల ననుసరించి కాబినెటు సమావేశమునందు నిర్ణయింపబడుచున్న బెబుల్డెటును ఇంతవరకు మంత్రులు ఆమోదించుచుండిరి. శాసనసభవారు కూడ బెబుల్డెటును ఆమోదించుట ప్రోత్సహించుచుండిరి. కాని అంతృప్తి మాత్రము అధికముగ నున్నది. ఆర్థిక విషయములందు కొంత ఎక్కువ అధికారమున్న పరిపాలన మింకను చక్కగ జరుగగలదని శాసనసభవారు మంత్రులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రత్యేకాదాయములను నిర్ణయించి ఏర్పాటు విధముల లాభము కలుగునని సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. కావున ఈ ఏర్పాటును అమలునందుంచుట డివల్యూషను నిబంధనలను సవరించుట ఉచితమని గవర్నరుగారి అభిప్రాయమైయున్నది.

ఆర్థిక కాఫువారు తమకు లేని అధికారములను చెలాయించుచున్నారను వాదమునకు సమాధానము చెప్పవలసియున్నది. ఆర్థికకాఫుధికారి ఎక్జిక్యూటివు కాన్సిలు సభ్యుడనియు ఈకారణమునల్ల ప్రభుత్వయత్త కాఫుల విషయమై ఆర్థికకాఫువారు తీహాతము చూపుచుందురనియు వాదించబడుచున్నది. డివల్యూషను నిబంధనల ననుసరించి మంజూరు చేయబడిన మొత్తముకన్న ఖర్చులు అధికము కాకుండుటకు ఆర్థికకాఫువారు తనిఖీచేయుచుందురు. ఈజనివారు శ్రద్ధతో చేయుచుందురు. కొత్త పన్నులేమైనను ప్రారంభించవలసి వచ్చినపుడు ప్రైవేటుమిట్టి వారు సలహానిచ్చెదరు. కిరప ప్రభుత్వసభ్యుల బంధుకులకి ఏ పనులను ప్రారంభించవలసినది నిర్ణయించెదరు, ఇట్టి పరిస్థితులలో ఆర్థికకాఫుమై మంత్రులు గావించిన ఆక్షేపణలు ఉచితమని గవర్నరుగారు తలచుట లేదు.

రాష్ట్రీయ అభివృద్ధికి నియోజకవర్గముల సంస్కరణము, వోటుల సంఖ్యను వృద్ధిచేయుట అవసరమని గవర్నరుగారు అభిప్రాయము. కార్యకులకును నిన్నూజుకును ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల నేర్పరచు విషయమై ఆలోచించు ఉచితము.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

భోగరాజు పట్టాభిశీతారామయ్యగారు

రాజమహేంద్రవరము, మార్చి 27:—25-8-25 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు రాజమండ్రి హిందూసమాజములో “జన్మభూమి” పత్రికాసంపాదకులగు మ-రా-రా- భోగరాజు పట్టాభిశీతారామయ్యగారు “గ్రామపునర్నిర్మాణము” గూర్చి యువనవ్యసించిరి. మ-రా-రా న్యాయపతి నుబ్బారావు పంతులు గారు అధ్యక్షతవహించిరి. శీతారామయ్యగారి ఉపన్యాసము యాక్రంద పొందుపరచుచున్నాను:—

సాధారణముగా నిర్మాణము క్రిందనుండి క్రమముగా పైకి సాగవలెను. గత రిగి సంవత్సరములనుండియు గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. కాని అయ్యది పైనుండి పల్లెలకు ప్రసరించుచున్నది మూడు నాలుగు సంవత్సరముల క్రితము మనదృష్టి గ్రామములపై దిరిగినది. అనగా 1920 లో కలకత్తాకాంగ్రెసు జరిగిననాటినుండి అసహాయవారుదృష్టి గ్రామనివాసులపై వర్తించిరి. మన గ్రామములు పాశ్చాత్య సభ్యతను, పాశ్చాత్యపరిశ్రమములకును పూర్వముగ లోబడియున్నవి. పల్లె:కుబోయి చూడుడు. గ్రామనివాసులు ఉపయోగించు వస్తువులు చాలవరకు పాశ్చాత్యదేశములనుండి దిగుమతిచేయబడినవే. గృహంతర్భాగమున ప్రవేశించిచూచిన, సర్వము పాశ్చాత్యపద్ధతుల ననుసరించియుండును. నాలుగిళ్లవంతి బడులు, బంగళాపంజీకీకరములు యిల్లు కట్టబడియుండును. లోపలి చిత్రము లన్నియు పాశ్చాత్యసభ్యత ననుసరించి యుండును. 1816 సం॥న ఆంగ్లేయులు మనదేశమున కేంద్రప్రభుత్వ మేర్పాటుచేయునప్పటికి గ్రామములలోనున్న పూర్వపు పరిపాలనాపద్ధతులన్నియు మారిపోవుటయేగాక, గ్రామముయొక్క స్వతంత్రజీవనమునకు భంగముకలిగెను. ఆంగ్లేయులు మనదేశమునకు వచ్చిన రెండుశతాబ్దములలోను గ్రామములయొక్క ప్రాముఖ్యతతోయి, శిథిలమగుటకు ప్రారంభమాయెను. కంపెనీ పరిపాలనవలన యిదివరకు గ్రామములలోనున్న పరిపాలనాపద్ధతులు కట్టుబాటు పూర్ణముగా మారిపోయెను. ప్రజలయొక్క సమిష్టి దృష్టి పూర్వముగనశించెను. దానికి బదులు ఒడంబడికపద్ధతులు, అగ్రిమెంటులు (కంట్రాక్టు సిస్టము) బయలుదేరినది. ఒకరిలో నొకరికి విశ్వాసముపోయినది. దీనిమూలముననే భయంకరమగు కక్షలు బయలుదేరుచున్నది. స్వల్పమగు కారణములపై యీ కక్షలు ప్రారంభమగును. గ్రామములయందున్న యొక భాండాగారమును పాలించువిషయమననో, ఒకవిద్యాలయము నడిపించు విషయమననో, లేక యొక సహకార పరపతి సంఘము కొనసాగించు విషయమననో కక్షలు బయలుదేరి, కా ర్యాచరణకు పూర్ణముగా నడ్డుముకలుగును. దీనికంతకు కారణముగా ఒక్కటియే కనబడుచున్నది. “అధికారమును సంపాదించునయనాశ.” ఇదియే గ్రామజీవనమును అడుగంటిచేయుచున్నది. ఇట్టికక్షలు ప్రబలముగానుండుటవలననే అసహాయాద్యమనందర్బమున గ్రామములలో సరియైన పనిజరుగుటకు వీలులేకపోయినది కాని ప్రజాహితైక జీవనము మనము కాక్షించిననో, అధికారమునందుగల యాశను పారశ్రోలి గ్రామవిషయములలో పనిచేయువారలయందు ఎక్కువ శిక్కువలలు పాటింపక సమబుద్ధితో మెలంగవలెను.

గ్రామజీవనము పాడగుటకు ముఖ్యముగా విద్య, వ్యాజ్యములు, అభియోగములు, కూలిపని మొదలగునవియే కారణభూతములయ్యెను. ఆంగ్లదేశానుకరణముగ సంస్థను మన పట్టణములందు స్థాపింపబడగనే వాటినుపయోగించుకొరకు ప్రజా గ్రామములను వదిలి క్రమముగా పట్టణములను జేరచొచ్చిరి. ఉన్నత ఆంగ్లవిద్యాభ్యాసముకొరకు గ్రామమువిడిచిపెట్టి పట్టణములలో కాపురమండవలెను. విద్యావ్యయముకొరకై తిప్పక కొన్నియొకరముల భూమిని విక్రయింపవలసియుండును. ఇంతయుచేసి కొన్నిసంవత్సరములపాటు విద్యనభ్యసించి, పరీక్షలలో మునుగుచు లేచుచు తుట్టుకుడు యేదియో నొక పరీక్షలో కృతార్థుడనించుకొని ఉద్యోగమునకయి ప్రయత్నించ, అయ్యది లభింపదు. అందుచే జీవితమందలి సౌఖ్యమేనశించును. అప్పుడు తిరిగి దృష్టి గ్రామముపై ప్రసరించుచే అచ్చటకేగి తానువిడిచి వచ్చిన గృహము శిథిలమైయుండుటగాంచును. అట్టికాదు గ్రామములలో జేరి స్వలాభము కొరకయి తనబుద్ధిశలత సుపయోగించి యేదియోయొక ఫార్ట్ లో జేరి, కక్షలను మరింత వృద్ధిచేయును. కొర్రలమూలమున గూడ అపరిమితవత్తుము కలుగుచున్నది. గ్రామస్థులు స్వగ్రామమువీడి పట్టణమునకుబోవుట, అమితమధనమువ్వయమగుట, చాలకాలమువరకు కేసువిశ్చారణయగుట, చివరకు న్యాయము కలుగకపోవుట- కాని దీనివలన కలిగిన కక్షలుమాత్ర మక్షేనిల్చియుండును. గ్రామములోనున్న వివాద విషయము అక్కడనున్న వయోవృద్ధుల సాక్ష్యము గ్రామములోనే తీసికొనిన లాభముండునుగాని, యెన్నియో మైళ్లదూరమున్న బ్రిటిషుకోర్టు తీసికొనిపోయి “దేవునియెదుట అంతా నిజము చెప్పుతా”నని ప్రమాణముచేయించి నప్పటికి చెప్పన దంతయు అబద్ధమేయగును. ఇట్లే కూలివారిచేసికొని పాట్లపోసికొను నుద్దేశములతో తక్కువజాతులవారు గ్రామములనుండి పట్టణములకు పోవుచుండిరి. ఏమన వారికి తమగ్రామములో పనియేమియులేకుండెను. సాలివానికి మరుకబట్టినేసినయెడల అదిఅమ్మడుకాక వాడు పస్తుంపవలసివచ్చును. అందుచే వాడూపనినూని వేసి కూలిచేసికొనుటకు పట్టణమునకు బోవును. గ్రామముందలి వృత్తులన్నియు పాశ్చాత్యసభ్యతామహిమవలన నాశమైయుంటున్నది. గ్రామములో జీవనోపాధి గానక గ్రామములను వీడిపోవలసి వచ్చుచున్నది. అనగా గ్రామములనుండి మనుష్యులు, ధనము, పంటకూడ యిక్కరవోట్లకు దాటిపోవుచున్నది. అట్టివో గ్రామములు పూర్ణవికాసముతోనుండుట యెట్లు సంభవించును! ప్రస్తుత గ్రామజీవితముల నొక్కసారి పరిశీలింపుడు. గ్రామాభివృద్ధియందు దాస్త్రీకలవా రెవ్వరయిన యందు నివసించుచుండితేమా కనుగొనును! ఉన్నతవిద్య నభ్యసించి, వారి అనుభవములన బుద్ధిశలతవలన గ్రామముందలి కక్షల నంతరింపజేసి నూతనవికాసము కల్పింపగలవా రెవ్వరయిననుండితేమా చూడుడు! అట్టివారి నెవ్వరిని గానము. కొలది విద్యనభ్యసించిన ఉపాధ్యాయులు కొంతమంది కాన్పితురు. కాని వారిమూలమున గ్రామాభివృద్ధి జరుగుటకు బహు కక్షలు మరింత ప్రబలమగుట గాంచుచుంటిమి. అయినను వారు శాశ్వతముగా నుండువారును గారు. శాశ్వతముగానందుండి ప్రజాహితైకజీవనములో పాల్గొను వారి నొక్కరినైనను గ్రామములో గాంచకున్నారము. పట్టణవాస్తవ్యులను తరచుగా చూచుచుండుటవలన చివరకు రైతులు గూడ చాలవరకు హీనదశ నొందుచున్నారు. పట్టణవాసులవలె కొర్రలకేటకు, నాటకశాలల ప్రవేశించుట, కాఫీహోటలులలో దూరుట మున్నగు దుర్వ్యాపారములు వారికిగూడ పట్టుబడినవి.

కొంతమంది ఆంగ్లేయులు మనదేశమందలి ఆకాంతిని గాంచి, ఇత్యుని జీవనోపాధి లేకపోవుటవలన కలుగుచున్నది గాని, ప్రజాభావాల్యము నిజమగు స్వాతంత్ర్య చిహ్నములయించి గారు, అని చెప్పుచుండురు. దానియందుగూడ కొంత సత్యమున్నది. వ్యక్తిజీవనమే పాశ్చాత్య సభ్యతయొక్క ప్రధాన లక్షణము. అట్టి వ్యక్తిజీవనము కొరకై యత్నించునపుడు మనుష్యులు సంఘములో తమయొక్క విధులను మరచిపోయి హక్కులనే కాపాడుకొన ప్రయత్నింతురు. పాశ్చాత్యసభ్యతకు లోనైన మనగ్రామములందిట్టి యక్కణ్ణేగాంచుచుంటిమి. హక్కులను సమర్థింపుట ప్రారంభించిన వెంటనే స్వతంత్ర్యముగ పార్టీలు కక్షలు తప్పక బయలుదేరును. సమిష్టిదృష్టితోయి, యెప్పుడు హక్కులను సమర్థించి, ఇతరులపై యిర్వీను పెంచుకొనునో, అప్పుడే అభియోగములు ప్రారంభమగును. సంఘముయొక్క విధులను నిర్ణయించునది మొదలకాసనము దీనినందరు గౌరవించి, ఆచరణలో పెట్టుటకు దీనికందయే నిల్చుపనుబలమే కారణము. దీనివలన అంతకాంతికలుగ నేరదు. రెండవది సంఘముందలి ప్రజాభిప్రాయము. కాసనముకన్న దీనియందెక్కుడు బలమున్నది. ఇదియే సాధారణముగా ప్రలకార్యములను నిర్ణయించుచుండును. ఈరెండికన్న మించినది, ఆత్మబోధి. దాని ననుసరించి యిట్టిపనిచేయుట మంచియనికాని, చెడ్డమనికాని నిర్ణయమగును. తప్పనిసిన దానినిర్వర్తించవలసినదను అభిప్రాయము ప్రబలుచున్నది. ఈ పైనచెప్పిన మూడువిషయములను విషయములను సక్రమాభివృద్ధి జేచినపుడు అవి అట్లు అభివృద్ధి పొందుటకు మనము అవకాశములు కలుగజేసినపుడు, జీవితమునూడ వికాసము జేందురు. అది లేనపుడు అంతయు అల్పకల్లోమముగనుండును. గ్రామముందలి కక్షలు ముఖ్యముగా పాశ్చాత్య సభ్యతవల్లనే కల్గినవని చెప్పక తీరదు. ఇట్టికక్షలు యెప్పుడు నశించునో అప్పుడే గ్రామజీవితము బాగుపడును. ఇట్టి పనిచేయుటకే గ్రామనివాసము చేయవలెనను సూచనలు కన్పడుచున్నవి. పాశ్చాత్యత్యాగరికత, విద్య, బ్రిటిషుకోర్టులు మున్నగునవి యెన్నడు పోవునో, అప్పుడే తిరిగి గ్రామములలో సంస్థిభావము పొసగును. అనుకరణము-పాశ్చాత్యసభ్యత ననుసరించుట వలన చెప్పరానివస్తువులు కలుగుచున్నవి. గ్రామజీవితములను వృద్ధిపరచుటకు యేమిచేయవలెను? గ్రామములందు యిదివరలో నుండి, ప్రస్తుతము నశించిపోయిన వృత్తుల నన్నిటిని, చేతిపనులను తిరిగిపునరుద్ధరించవలెను. దీనిలో ముఖ్యముగా రాట్టమునకు ప్రధాన స్థానము నొసంగవలెను. దీనిమూలమున గా ములనుండి పట్టణము

లకు పోవు ధనప్రవాహముతోయు నాగివాపును. పూర్వమున గ్రామములో నొకరింటి చివాసమైవనో, దానికికావలసిన వస్త్రములు కూరువారే తయారుచేసియున్నచుండెడివారు. ఒకవేళ పడుగులు సిద్ధముగా లేకపోయినయెడల కొంతకాలమువరకు మహూర్తము అపుజేసెడివారు. కాని యిప్పుడట్టి ఆచారము లు అడుగంటినవి. నాటిని తిరిగి స్థాపించవలెను. విషయమంతయు పూర్ణముగా తెలిసినవారు గ్రామములందు సహకారపరపతి సంఘములు, పంచాయితీలు నెలకొల్పుటకు గ్రామవాస్తవ్యులను పురికొల్పివారికి తగుసహాయము మొనంగవలెను. సుభుసేవ చేయటకు, వైద్యసహాయముచేయటకు, పరస్పర వైరములు బాపుటకు కొంతమంది ప్రజాసేవకులు, శీతానగ్నిమునందు సాపింపబడినటువంటి ఆశ్రమములను స్థాపించి వాటిమూలమున సునిచేయవలెను. విద్యార్థి, బుద్ధిశలకలగలవారు పంటబడిగల పెద్దవారు యిద్దరు ముగ్గురు పోయి గ్రామములందు నివాస మేర్పరుచుకొనిననో అచ్చట కక్షలను తప్పకనంతరింపజేయగల్గుదురు. ఉద్యోగముల నుండి విడిపడి పించనువుచ్చుకొనుచున్న పెద్దలు యితర పనులు లేనివారు, న్యాయపతి నుబ్బారావు పంతులుగారి లాంటివారు గ్రామములకు పోయిననో యంతంతరాని లాభముండును. కాని ఇదంతయు అవిరకాలములో జరుగునదికాదు. కొన్నిసంవత్సరములపాటు నింతరము పనిచేయగలిననో గ్రామములు తప్పక పునరుద్ధరింపబడును.

శీతారామయ్యగారు ముగించిన తరువాత అధ్యక్షులగు నుబ్బారావుపంతులుగారు లేచి శీతారామయ్యగారు అనేకవిషయములు అతిత్వరితముగ నుపన్యసించిరినియు, నాటిని సావకాశముతోగాని అవగాహన చేసికొనలేమని తెలిపిచ్చిరి. గ్రామములయందును పట్టణములయందునుగూడ యొకమత్యముపోయినది. శరీరభ్రత యిండ్లముందుగాని, గ్రామములయందుగాని కానవచ్చుట లేదు. అట్టికోరికగూడ లేదు. దానివలన రోగ వాభివృద్ధి జేచుచున్నది. పూర్వాచారములు తిరిగి నెలకొల్పలేము గాని యిప్పుటి పరిస్థితుల ననుసరించి మనము దీనికి తగినవిధానము నేర్పరచుకొని పనిచేయవలెను. నాలుగు సంవత్సరములనుండియు, అనగా అసహాయవాదము ప్రారంభమైన నాటినుండియు గ్రామములపై దృష్టి మరలినదని శీతారామయ్యగారు జెప్పిరి. కాని గ్రామములగరించి ప్రస్తావించుటయే గాని పనియేమియు జరుగలేదు. ప్రజాభిప్రాయమును లిపరచుట-గ్రామనివాసముందు కాంక్ష - అక్కడనున్న సంస్థల క్రమమార్పమున నడిపించుకొని వీటిని తొలగిస్తే నెలకొల్పవలెను. వృత్తులు చేతిపనులను తిరిగి సాగింపవలెను. సంస్థిభావములేనిదే యేపనియు కాజాలదని తెలియజెప్పి వానినిసమకూర్చుటకు ప్రయత్నింపవలెను. మనుష్యులకు హక్కులు ప్రధానముకావనియు, విధులు, సంఘసేవ ప్రధానమును విషయమును బలపరచవలెను. విద్య, వృత్తులు వీటిని గ్రామహితైక జీవితమున కనుకూలమగునట్లు యేర్పరచవలెను. ఇట్టిపనులను జేయుటకే యిప్పుడు “ప్రజాసంఘ మనుషేర” యొకనూతన సంఘమును స్థాపింపవలసింది. దీనిలో యిట్టిసేవచేయుటకు యిష్టము, అవకాశమున్నవారు సభ్యులుగజేరి, ప్రోత్సహించ గోరుచున్నాను.

శీతారామయ్యగారికిని అధ్యక్షులకును అభినందనము లాసంగినదివరకు భి ముగిసెను.

(స్వకీయవిలేఖరి)

వెల సినా 1-కి వేలకు మందు రు. 0.4-0
ఈనూనెన తలకురాచిన పేలు తపి నశించును చర్మమునకు పెండుకలద పోని యుండక పెండుకల పెరుగును
నమ్మితో అజనము డిబో, మదరాసు

చిజ్జబంద్:—నీరై పోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోకప్రసిద్ధి జేచినది స్వప్నమందుగాని మాత్రముతోగాని వీర్యము స్థితితగుగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయను. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యవ్వనతమొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసారసుఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతాననంతులుగ జేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ 1-కి రు 2-00 వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్యవైద్యశ్రమం,
13 బైరామకంపిథి, మద్రాసు.

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ

తృతీయదివసారము

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము

సర్వసాధారణముగ దేశభాషలయందు నాయుర్వేదప్రకారము గ్రంథరచనచేయుట ఎంత యావశ్యకమో సంస్కృత గ్రంథములను చదువుటయు సంస్కృతవాఖ్యానములను బోధపరుచుకొనుటయు, దేశమునందుండు గొప్పగొప్ప విద్వాంసులను పరిచయములో ననుకూల్చి, పూర్వపక్ష సిద్ధాంతరూపమున వాక్యాక్షరముల జరిపించుటయు నట్టియుత్పత్తికర్తవ్యము.

యోగమునై తత్వమును దర్శించువారుకొందరు, యోగులు వ్రాసిన నూత్రములకు వ్యాఖ్యానమువ్రాయు ఆచార్యులు మరి కొందరు, సమగ్రసంస్కృత పాండితిగలిగి ఈవ్యాఖ్యానములను బోధించు పాండిత్యమును అభివ్యక్తకాలమును గలిగిన వైద్యులు కొందరు, వారి తరువాతను పరిగణింపదగినవారు. ఈపై తెరగులన్నియు దేశమునం దవృత్తముగనుండుటచే నట్టి వారిని ప్రోత్సహింపరచి నిలుపుట అవశ్యక కర్తవ్యము.

సకల జనోపయోగమునకై మహద్వైదియలన్నియు నాంధ్రీకరించి ప్రచారము గావించుట, కాలానుసారముగ మనకు నేరూపకమైనది. సంవత్సరముసామగ్గున ఈ కార్యోత్సాహమును జూపి, తీర్మానములను అచరణకు చేరియున్నది ప్రోత్సహింపరచుచు తమ సగ్రాసనాధిపతులుగజేసి నొరవించినందులకు సభవారికి పునఃపునఃప్రజ్ఞాపనముల గావించి ధన్యంతరి ప్రార్థనతో ఈసంవత్సరోపన్యాసమును ముగించితి.

ఉదయము సమావేశమై క్రిందితీర్మానములు గావించబడెను.

తీర్మానములు

12 ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్యమండలి కార్యదర్శిగారగు ములుగు రామలింగయ్యగారు మండలియొక్క గడచిన సంవత్సరపు ఆదాయవ్యయముల వివరమును వ్రాసి చదివెరి. అంగీకరింపబడినది.

13 ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠ కార్యదర్శిగారగు కవి రాజు ప్రతిపాది భయంకర కృష్ణమాచార్యులుగారు విద్యాపీఠ కార్యనివేదికను చదివెరి. అంగీకరింపబడినది.

14 ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠ పరిశ్రమలందు గడచిన మూడు సంవత్సరములలో పరిశ్రమలందు తీర్చులైనవారికి "వైద్యవిద్యాకా" అను బిరుదుగల పట్టులను యివ్వబడినవి.

* * *

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము

బహుమతుల నందినవారు

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ప్రదర్శనమందు బౌషధ పరిశ్రమ గావించిరి. పరిశ్రాధికారులలో దంలు సుబ్బాచార్యగారు, కోరి రామరాష్ట్రు, ములుగు రామలింగయ్య, సంగమేశ్వర శాస్త్రి, మధురముత్తై ముదలియారు, కృష్ణరావుగారు గలరు.

ఆయుర్వేద వైద్యులం దుత్తము ప్రశంసాపత్రము పొందినవారు (1) ఆంధ్రాయుర్వేద ఘోషనీవారు:—మూలికలు, చిత్రపటములు, సమస్తావధముల ప్రదర్శనమునకు (2) తిరుమల శ్రీనివాస త్రిలింగ మహావిద్యాపీఠము తిరుపతి, త్తయలు, మదుమేహములు మున్నగు మహావ్యాధులకు పరమావధములను ప్రదర్శించినందులకు (3) ద్వీభాష్యం వెంకటేశ్వరులుగారు, వంట బౌషధము లనేకములు 200 లకు పైగ వాగుగ తయారుజేసినందులకు, (4) ముక్త్యాల జమిందారుగారు సూచికాభరణము మున్నగు దివ్యోపకరణములను ప్రదర్శించినందులకు.

సిద్ధివైద్యులందు టి. సి. సింగారం, తిరుచినాపల్లి, కట్టమాత్రులు మున్నగునది ఉత్తమరకముల ప్రదర్శనమునకు. కొందరు సిద్ధవైద్యులు రసగుళికలు మొదలగునవి ప్రదర్శించిరి. కాని యొగములు చెప్పట కిచ్చగింపనందున ప్రదర్శన నిబంధనల ప్రకారము వారికి బహుమతు లొసంగబడక పోయినను వారి కర్మకాళమున కగ్రాసనాధిపతులు ప్రశంసించిరి.

ముస్సాలోనిగారు

ఇటలీలో సీనియరు ముస్సాలోనిగారు సంప్రదర్శనోత్సవము ను బడసిరి. కా స న స భ వారు 28 వ తేదీన గొప్పసన్మానము గావించిరి. కమ్యూనిస్టులు జాతీయగీతమును పాడెదలచిరి. పాసిస్టుపక్షమువారు కిక్కుర జెందిరి. అంతట చిన్నపొట్లలు జరిగెను.

యస్. ఐ. ఎ. ఎ. కున్ని సు పోటీపందెములు

ఈ సభను చుట్టును వైద్యులనుండు గెలుపొందిన హావ్యుకన్య జాక్షరు ప్రేమగుగార్లు

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ

ఆయుర్వేదాచార్య-ఆయుర్వేద విశారద-పరిశ్రమలపై చర్చ

ఎన్. ఐ. ఎ. 28.3.25:—నేటియుదయ మెనిమిదిగంటలకు చెన్నపురి గోవిందప్పనాయకపిఠియందలి సౌందర్యసభా లున వై మహాసభ భూడెను. ఆయుర్వేదవిద్యయు దధిమానముగల ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులు పెక్కుండు విచ్చేరియుండిరి. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి నోరి రామశాస్త్రిలు, సూర్యవారా యణశాస్త్రిలు శ్రీరంగముసంగమేశ్వరశాస్త్రిలు మున్నగు ప్రముఖులు సభ నలంకరించియుండిరి. డాక్టరు డి. యస్. ఆచార్యగారు రధ్యతులుగ నెన్నకొనబడిరి. ఆయుర్వేదవిద్యయున గాఢాభిమానముతో గృహిపతి యివల గీర్తిశేషులైన మహానీయులకు సానుభూతితిర్మానమును గొన్ని యితరతీర్మానములను గావించబడినవియు ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ శిష్టభవారిచే సంగీకరింపబడిన ఆయుర్వేదాచార్య ఆయుర్వేదవిశారద పరిశ్రమలవిషయమున తీర్మానము నామోదించుటయందు గొంత చర్చ జరిగెను. సంస్కృతభాషాజ్ఞానము లేని యాంధ్రుల కాంధ్రముననే యాయుర్వేదాచార్య ఆయుర్వేదవిశారద పరిశ్రమలనుజరిపి, యందు తీర్చులైనవారి నాయా గౌరవవిరుద్ధములచే సన్మానించుట, పరిశోధకమహామండలివారి మహాసంకల్పము. సభలో నొకరిద్దరు దీనిపై దురుపయ్యుని జూపలేదు. ఆయుర్వేదాచార్య-ఆయుర్వేదవిశారద యను పరిశ్రమల పరమోత్కృష్టములయినవి. వానిని దేశంబునగలపుట యాపరిశ్రమలను తగ్గించుటయగును. మఱియు సందులకు దగిన సాధనసామగ్రి యను నాంధ్రమున జాలినంతలేదు. ఆభాగము లాచ్యభాష యందుకదేశించుటయు, నాభాషయందే పరికించుటయు (బ్రహ్మోత్తరములు నాభాషములయననే జరుపుటయు నాభాగముల కుచితసత్కారమును. నాగరిక గ్రహించుట నాల్గుదిసములపని. ఇందులకై వెనుదిసి యీపవిత్రతనుజెడగొట్టుట సమాచీన ధర్మముగాదు అని సభలో నొకరు నుడివెరి. ఆంధ్రదేశమున నాంధ్రభాషలో నాంధ్రులకు సకలాయుర్వేదవిషయములు బోధించుటకై, శ్రీ పరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ శిష్టసభవారు నిశ్చయించి, యందులకు బ్రత్యేకముగ నాయుర్వేదశాఖను నిర్ణయించియున్నారు. అందు త్తమపరిశ్రమలగుడ నాంధ్ర

మున నుండవలెనని వారభిప్రాయపడి, ఇదివఱకాంధ్రదేశమున జరుగుచుండు పరిశ్రమలకైగాక, యంతకంటె పెక్కుదగ్రంథముల నాంధ్రముననే చూపించి, యాయుర్వేదవిజ్ఞానము నాంధ్రులలో తెంపొందింపఁ దలంబుననియున్నారు. మనకు సంస్కృతమునఁ గల విశేషాభిమానకారణమున, దాని సంగీకరింప సమ్మతించక పోవచ్చును. 'ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య-ఆంధ్రాయుర్వేదవిశారద' అను మార్పుచేసిన నాంధ్రశబ్దప్రయోగమున, దాని నామోదించుట భావ్యమని యధ్యక్షులు మానించిరి. తదుపరి నోరి రామశాస్త్రిలుగారు లేచి, ఆంధ్రశబ్దము కేవలంధ్రదేశమున కన్యాయించుటచే దానిని బ్రత్యేకించుటకుడదనుచు, ఆయుర్వేదాచార్య ఆయుర్వేదవిశారద యను మహామండలిపరిశ్రమ ఆంధ్రదేశమున నాంధ్రవిద్యాపీఠమువారు స్వతంత్రముగఁ జేసికొనునధికారము బొందినపు డీపరిశ్రమల దేశసూచకముగఁ బిలుచుట సభంజనముగాని, ఈపరిశ్రమ లాంధ్రభాషలోనికి మార్చి, యాంధ్రశబ్దసూచకముతో వ్యవహరించుట సరికాదని నుడివెరి. దీనితో శ్రీరంగము సంగమేశ్వరశాస్త్రిలుగా రేకీభవించిరి. ఆయుర్వేదవిద్య సంస్కృతభాషయందే నేర్పబడవలెననియు, నేర్పవలయుననియు, నింతప్రానికతో సాధింపఁదలపడుటజూడ, ఇతరభాషలలో జను లీవిజ్ఞానమును బొందరాదనుట వీర్యభిప్రాయమునని సభలో పలువురు తలఁచి, యాంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయమువారి సంగల్పమే యుదాత్తభావప్రాతిమైనవని భావించిరి. ఇద్దరుమాత్రము ప్రతికూలపక్షమున నిలిచిరి. బహుజనాంగీకారము లేకపోవుటచే రామశాస్త్రిలుగారిసవరణ నిశ్చయపఁబడెను. మొదటితీర్మానమే మిగిలెను. ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ శిష్టసభవారిచే సంగీకరింపబడిన వై తీర్మానముత్రము "ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య"- "ఆంధ్రాయుర్వేదవిశారద" అను కించిన్నాత్ర భేదస్వరూపమున (ఇద్దటిచేదప్ప) సర్వజనాంగీకారము పడెనది.

సీ.పి. ఆంజనేయులు.

సార్యభౌముని ఇటలీపయనము

లండను, మార్చి 28:— జాట్టిసార్యభౌముడు భార్య సమేతముగ ఇటలీదేశముపోయిరి. తిరువారములో దిగి తైనానగరము జూచిరి. కాసిలుమేరిరేవులోదిగి పాంజేజూచిరి. అచట నుండి నేషిల్స్ సెరంటో కాప్రికి బోదురు.

వైశ్యసేవా సదనము

వందచు వార్షికోత్సవము

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాకినాడ, మార్చి 29:—నిన్నటికి విడుదలయై రాజమహేంద్రవరమున మహాభక్తి శాళిం రామలింగయ్యగారచే (కాకినాడ) స్థాపించబడిన ఈ సదన విప్లవ విప్లవీ లి వన్నె తెంది వైశ్యశ్రీలకు విద్యాబుధులను చేతివలన శేష్యులు అనాధశ్రీలకు తల్లియై ఆభివృద్ధిపొందుచున్నది. శ్రీ రామలింగయ్యగారి ధర్మపత్నియగు సుధాద్రవ్యుగారు స్వర్ణలోకము నవతరించినదిను నన్ని నే. ఆమెకుగల వైశ్య వారీశులయొడ ప్రేమ అద్వితీయము. వారిశుభివృద్ధికి తోడ్పడిన వైశ్య వారీశులు. ఆమెను స్మరింపవలసిన దివసమగుటచేత ఆమె జ్ఞాపకార్థముగ యీసదన శాళికలకు వాడచేసిన పరిశ్రమకును శేష్యుల విద్యకును ప్రోత్సాహకరముగ నుండుటకు యేటేట బహుమతు లివ్వబడుచుండును.

ఈసదన వార్షికోత్సవము నిన్నటిదినమున రాజమహేంద్రవరమున వికాలవాసు సదనమందిరముననే దిగ్విజయముగను అత్యుత్సాహకరముగను జరుపబడినది. సాయంకాలము 3 గంటలకు బహిరంగసభ జరుపబడినది. సభాధ్యక్షురాలై: ట్టియ్య, మద్రాసువాస్తవ్యులగు తామ్రాపాద్యులు అత్యుత్సాహకరముగను పాల్గొనిరి. సభాధ్యక్షురాలై: ట్టియ్య, మద్రాసువాస్తవ్యులగు తామ్రాపాద్యులు అత్యుత్సాహకరముగను పాల్గొనిరి. సభాధ్యక్షురాలై: ట్టియ్య, మద్రాసువాస్తవ్యులగు తామ్రాపాద్యులు అత్యుత్సాహకరముగను పాల్గొనిరి.

వస్తుప్రదర్శనము

ఈసదనమునందు తయారుకావడిన వస్తువులన్నియు సదనముయొక్క పేడవిూడ ప్రదర్శింప బడినవి. విక్రయింపబడుటకుగూడ పెట్టబడినవి. ఆవన్నియు మిక్కిలి యింపుగను, శేర్మరితము గలవిగను నుండెను. సదనవిద్యార్థికు లందరూశేర్మరితమును ప్రదర్శింపబడినవి. వారు వడికిన నూలునందు సన్ననివి ప్రదర్శింపబడినవి. అది 80 సెంటులకు మించియుండును. విదేశపు పేమకులను అనేకరేట్లుగ మించిన జడుకుమారులతో తయారుచేయబడిన పేమకులు (బుఉయ్యెలలు), చిన్న పుసంపులు వ్రేలాడజేయబడినవి. మాసిబట్టలు వేసికొనుటకు సదనమునందే వడుకునూలతో తయారుకావడిన పొడుగాటి దట్టమైన గుడ్డపంపులు గలవు.

వడుకునూలుగాక, స్వదేశపు పట్టులతో తయారు కావబడిన తలగడగరిలు చిత్రములైన దీక్షెనతో అల్లబడియుండెను. వడుకు నూలుతోను, పట్టువారముతోను, స్వదేశ పిల్లనూలుతోను వివిధకరములగు డబ్బుపంపులు (మనీఫర్టు) ను, శేసవర్కులగు రుమాళ్లును, పూసలల్లికలగు అటనపువులు మాపించబడినవి. శేషువనియందు విద్యార్థిమల కాళియ్యము చక్కగా చూపించబడినది. మిక్కిలి తృప్తికరముగ యీ ప్రదర్శన ముండెను. ఈసదనము సామాన్యవిద్య గరవుబయ్యెగాక యిట్టి శేలివనులను శ్రీలకు శేర్మి వారు వారంతట ఉపాధికరిగియగొనుటకు పిలుగ తయారుచేయు చున్నందులకు యీసదనమువారి సంతయు అభినందింపవలసినదే.

బహిరంగసభ

సమూహ వేయిమంది శ్రీలతో సభాభవనమంతయు నిండెను. జనాగ్రేహమైనందు కొందఱు ఆవంనుండిపోవసి వచ్చెను. ఏదనిమందియో తప్ప ఎల్లరును వైశ్యశ్రీలే. శేటికిగదా వైశ్యశ్రీలైరుకును విద్యాభిమాన మీసదన ఆభివృద్ధిలన చేటపడినది. కొలదికాలములో సదనస్థాపకుని యుద్దేశము—ముఖ్యముగ వైశ్యశ్రీల ఆజ్ఞానతము మూఢ్యము రూపుమాపులు—నెరవేరు నూచనలు నిన్నటి యీసభవన గల్పించెను. చెన్నపురినుండి బమ్మ మంగరాజమ్మ, ఉడిత్తు మంగరాజమ్మ, హనుబామ్మగార్లు యితరచోట్లనుండి కొందరు ముఖ్యులును వచ్చియుండిరి.

సభాకార్యక్రమము ప్రారంభితో ప్రారంభింపబడి ఆధ్యక్షురాలయిన ఆంధాశమ్మగారికి స్వాగతపత్రములు చదువబడినవి.

పుష్పమాలలకురాలై ఆధ్యక్షురాలు తపస్థానమును స్వీకరించిన పిదప సదనకార్యదర్శియగు శ్రీమతి బత్తుల కామాక్షమ్మగారు సదనవార్షిక కార్యనివేదికను తెలియజెప్పిరి. కాకినాడ వాస్తవ్యులగు "నావితి" పత్రికాసంపాదకురాలును అగు శ్రీమతి పుణ్యుర లక్ష్మీవరదనముగారు తనను ఆహ్వానించినందులకు ఆనందమును తెల్పుచు వ్రాసిన యాత్తరము సం దిట్లుగలదు.

“అమ్మా, మీసేవాసదనము విద్యాభివృద్ధి కోసమే, విద్యుపాధుల ఘనోపహాసయంత మహోత్సవములతోను, దేశసేవా సమర్థములగు గ్రహభివృద్ధిగాయమందుట కెంతయు ప్రయోజనమొందుచున్నాను. మన సోదరిమణియగు సుగుణమణియొ, విద్యావతియనగు శ్రీమతి వేమూరి ఆంధాశమ్మగారు చెన్నపురినుండి విచ్చేసి శేటి వార్షికోత్సవసభయందు దృగ్గోచనమలంకరింతురనివిని మఱిమఱి పరిశోష మొందుచుంటిని. ఆయనను దవ్యహోత్సవమును సదన విద్యార్థిమల విద్యావైభవమును గన్నులారంగంచి యానందించుట కవకాశము లభించినదికాదు. సేవాసదనమునకు, శేటి మహోత్సవసభకును సకలవిధముల విజయముగలగాక. సభ్యులభివృద్ధిలతో ననంతములైన యిట్టి వార్షికమహోత్సవ వైశ్యసోదరిమణుల సేవాసదనము నాచంద్రాక్ష మభివృద్ధి నొందించుచుండుగాక యని పకలేశ్వరుని గోయన్నాడు. సత్కార్యదీక్షకును, నిర్వహణదీక్షకును బేరెన్నికగన్న వైశ్య సంఘమునకు మాతృస్థాన భూతిలైన వైశ్యసోదరిమణుల దేశసేవామహత్కార్యము దిగ్విజయమే పొందుగాక. సశ్వేత్వరు డెనుగ్రహించుగాక!”

చెన్నపురివాస్తవ్యురాలయిన శ్రీమతి సమర్తి స్వర్ణమ్మగారు రాతనందులకు విచారింపును సభ జయప్రదముగా గొనసాగుటకు ప్రార్థించుచు వ్రాసెను. కార్యదర్శిని నివేదిక జెప్పబడినపిదప కరతాళధ్వనుల మధ్య ఆధ్యక్షురాలు వేదికపై సక్కి మిక్కిలిరంజితమైనట్టియు, ధర్మమైనట్టియు, చక్కని యువవ్యాసమును సుమారొక గంటకాలము యిచ్చెను. పిదప సదన విద్యార్థికులచే ప్రహసనములు, సంభాషణలు (dialogues) శ్రీరామపాదుకా పట్టాభిషేకమునందలి కొన్ని రంగములు చక్కగా ప్రదర్శింపబడినవి. పురుష పాత్రములను పురుషవేషములతో ధరింపబడి సభ్యుల హృదయముల నాకర్షించిరి. కైకేయి పాత్రమును ధరించిన శ్రీమతిలకము శ్రీమతి వుడిరి సభ్యులకిగారు మిలరవణీయునుగ ప్రదర్శించుటచేత కాకినాడ శ్రీరాం గ్రామసంఘాధ్యక్షురాలైన శ్రీమతి పామపూడి వెంకటరమణమ్మగారు రూ 4 లు విలువగల భారతమును బహుమతిగ నొసంగిరి. గంగా గోదావరీ పుణ్యతీర్థములగుంచి చేయబడిన సంస్కృత సంభాషణము విద్యార్థిమల సంస్కృతవిద్యాభివృద్ధి చాటినది.

“మమవృత్తి” అనునలరచించిన శ్రీమతి, పులవర్తి కమలావతిగారు “మానవసేవ” అను చిన్నివ్యాసమును జదివిరి. శ్రీమతి మామిడి శేషమ్మగారు (శ్రీ బుచ్చయ్యగారి తల్లి వైద్యకాళి నియతము రూ 25 లు పారితోషికముగ సమర్పించిరి.

వివిధములైన లోపాపాత్రములను వెన్నట్లు మొదలైన బహుమతులను విద్యార్థిమలకు ఆధ్యక్షురాలి అంశంగన.

ఆధ్యక్షురాలి అంత్యోపన్యాసముతోను వందవార్షికములతోను సభ శతస్సారకరతాళధ్వనులతో ముగిసెను.

సదన కార్యనివేదిక

వైశ్యసేవాసదన కార్యదర్శియగు విద్యాక పరీక్షకు వెల్లిపట్టియొ శ్రీమతి బత్తుల కామాక్షమ్మగారు యీక్రిందివివేదికను జదివిరి.

సోదరి మణులారా! సేవాసదనము యొక్క పంచమవార్షికోత్సవము యొక్క కార్యక్రమమును గురించి జెప్పవలసిన బాధ్యత నాయందుగలదు గావున అందు కార్యాచరణ విశేష మంతగ లేకపోయినను కార్యక్రమము మీకు నివేదింప బూనుచున్నాను. మిక్కిలిప్రయాసలగుజేయుచున్నందులకు నన్ను మన్నింప వేడుచున్నానను ఈసంఘము సదనస్థాపకులయొక్క ఉద్దేశముల నన్నింటిని చేయలేక పోయినను ఒక్కొక్కసంవత్సరము క్రమమైన అభివృద్ధిని పొందుచున్నదని చెప్పసాహించుచున్నాను. ఇందలి కార్యక్రమములయొక్క ప్రమక్రమముగ దినదినాభివృద్ధి నొందుటయే సదనాభివృద్ధికి శుభదాయకము. శ్రీమతి మామిడి అన్నపూర్ణమ్మగారచే పురాణశ్రవణము కావించబడుచుండెను. ఒకప్పుడు ఆమెను సాక్షాగ్గముకలన తప్ప పురాణ శేషము నిర్విఘ్నముగ జరుపబడినది. ప్రతిదినమును సుమారు 80, 40 మంది శ్రీలు విచ్చేయుచుండిరి.

విద్యాకాళిలో పాఠశాలకు యీసంవత్సరమున ఒకటక తరగతికూడ నూతనముగ శేర్పడినది. ఇదివరకు 50 మంది శాలికలు శ్రీలు అన్ని తరగతులలో జరుపుచుండెడివారు. ఈవత్సరమునందు 80 మంది విద్యార్థులు ను గలరు. 6వ తరగతియందు ముగ్గురు, 5వతలి యందు ముగ్గురు, 4వతలి యందు 20 మంది, 3వతలి యందు 14గురు, 2వతలి యందు 18గురు, 1వ తరగతియందు 24గురు కలరు.

చాలమంది హిందీభాష నేర్చుచుండిరి. కొంతమంది పరీక్షకువెల్లిరి. శేషించినవారు కొన్ని కారణములచే మాజరుకావెను. ఈవత్సరము 4,5,6 తరగతులవారికి ఉదయము 10 గంటలు మొదలు 11 గంటలవరకును, సాయంకాలము 4 1/2 గంటలు మొదలు 5 1/2 గంటలవరకును హిందీప్రచారక కార్యాలయములో పనిచేయుచున్న శ్రీసాగి సత్యనారాయణగారు హిందీభాషను ఉచితముగ నేర్పుచున్నారు. సాయంసమయమున 4గురు శ్రీలుభచ్చి నేర్చుకొనుచుండిరి. హిందీభాషయందు అభిలాషగల శ్రీలు బాబాలికలు యెల్లరును విచ్చేసి తమకు ఏకాలములందు సావకాశముననే ఆయాకాలములనుండి తరగతిలో బ్రవేశించి హిందీభాష నలవడజేసికొన ప్రార్థించుచున్న వాఁడు. ఒక సంవత్సరము శ్రేష్ఠగా జరుపుకొనినయెడల హిందీభాషయందు చక్కనిజ్ఞానము సంపాదించగలరు.

సంస్కృతమును ముగ్గురు విద్యార్థిమలు నేర్చుచుండిరి. ఒకశ్రీ మమారసంభవమును, మరియొకశ్రీ మాఘకావ్యమును పఠించుచుండిరి. మూడవవారు విశ్వవిద్యాలయమువారు పెట్టిన విద్యానైతరీక్షకు వెల్లియుండిరి.

సంగీతము - గానవిద్య - శ్రీమతి శాళిం రామలక్ష్మమ్మగారిచేత ప్రతిఫలము చేపింపకయే నేర్పించుచున్నది. 24 గురు నేర్పుచుండిరి. ఈవత్సరము సదన యువయోగార్థమై రూ 100 లు విలువగల పిణినియున్నారు. శ్రీమతి రామలక్ష్మమ్మగారే పిణిగానవిద్య నేర్పగలరు. కావున యీగానవిద్యయందు దభిరుచిగల శ్రీలైలగు నేర్పకొనునభిలాషగలవారందఱును యీతరగతియందు జేరి ధన్యులగుదురుగాక! పిణినేర్చుటకు ముగ్గురుశ్రీలు మొదలిడిరి. కాని గర్భవతులగుటచేతను యితర కారణములచేతను క్రమము మానివేసిరి.

రెండు సంవత్సరములనుండి యీపాఠశాలలో ఉపాధ్యాయునిగానుండిన శ్రీమతి ఎస్. లక్ష్మమ్మగారు బ్రెయినింగు అలటకు వెల్లిరి. సదన నివాసితులగు శ్రీమతి తోట వెంకటరమణమ్మగారు ఒకటవతరగతి ఉపాధ్యాయునిగ నుండి పనిచేయుచున్నారు.

చేతిపనులు

ఈపురవైశ్య శ్రీలచేత వారి స్వంతమునకు మెప్పిన మీద బట్టలు కుట్టుకొని తయారుచేసికొన్నవి:—32 బొప్పీలు, 560 రవికేలు, 180 జాకెట్లు, 120 హాఫారములు, 106 జాబ్బాలు, 154 టైలపరికేటలు, 89 గాన్లు, 93 చేతులతేనిచొక్కాలు, 84 వ రాయిలు, 48 బనియనులు, 300 జేబురుమాళ్లు, 72 తొడుగులు, 14 మాసిన బట్టపంపులు, 9 దోమతెరలు. శ్రీమతి మండవల్లి న సింహమ్మగారు సదనస్థాపన మాచినుండి మిక్కిలి ఓషికతో యీసంపుల నన్నిటిని శేర్మి నిర్విఘ్నముగ జరుపుచున్నందులకు ఆమె యెంతయు నందనీయరాలు.

వివిధకరములైన పూలు కుట్టుపనులు 5 సంవత్సరముల నుండి విద్యార్థిమలకు పట్టులతోను విద్యార్థిమల కానందకరముగను ప్రతిఫల ముచేపింపకయే నేర్పుచుండిన శ్రీమతి పండిరి మాణిక్యమ్మగారి అనేకవందనము లాచరించుచున్నానను.

సదన నివాసితులగు శ్రీమతి గ్రంథి నీతమ్మగారు ఒక సంవత్సరమై ప్రవేశించినను మిగుల శ్రద్ధతో నూలువడుకుట, పేమకులు, పంపులు, అల్లుపనులు నేర్చుచున్నందులకు ఆమె కనేకవందనములు. ఇంకను సంఘమందుండి ఎల్లవిధముల సహాయకారణములగుండి నేను ఘనవిద్యావతిని గాక పోయినను నన్ను పెద్దగజేసికొని అన్నిపనుల నెఱవేర్చుచున్న సదననివాసితులంతటను నావందనములు.

ఈ సదన శాళికకు 5 వ సంవత్సరము నమృతచేత శాలియందు కొంత సత్తువగల్గి దేశసంచారముచేయుచు తననామము వెల్లిడిచేసికొనుచున్నదిగా యని సంతోషించుటకు కారణము కలుగుచున్నది. ఏలయన, బర్దానినుండి ఇద్దరు శాళికలు విద్యకేర్చుకొనుటకువచ్చిరి మాసములైనది. హుసేన్ బాదా గ్రామమునుండి ఒక వితంతుశ్రీయొ, ఈపట్టణమునుండి ఇద్దరు వితంతువులు యీసదనమునుండి విద్య నేర్చుకొనుచున్నందులకు చాల సంతోషము కలుగుచున్నది. ఇప్పుడు 15 గురి సదననివాసినులు గలరు. ఇదివరలో 10 మంది గలరు.

ఈసంవత్సరము సాగురాబడి రూ॥ 3,000 లు. నెల 1-కి గుమారు రూ॥ 100 లు చొప్పున పాతకాలకు రూ॥ 1200లు వ్యయమగుచున్నది. సాగు 1-కి రూ॥ 660 లు ఇంటి అద్దెను, మూడు 1200 లు యితర సదనభర్యులకును పోవుచున్నది.

ఈసంవత్సరము రూ॥ 116 లు జహుమతి పొంది గుంటూరు వైశ్యమహాజనపథవారిచే గౌరవింపబడెను. గుంటూరుపురనివాసులును యువజనసంఘ కార్యదర్శులును అగు శ్రీ ఉప్పలూరి వెంకటపున్నయ్యగారు రూ॥ 100 లు విరాళ మొసంగిరి. బరంపురవాస్తవ్యులు అగు ఇమ్మిడి సెట్టి రామకృష్ణయ్యగారు వర్తకధర్మనిధినుండి రూ॥ 50 లు ధర్మముచేసిరి. చెన్నపట్నముకాపురస్థురాలగు శ్రీమతి బమ్మ మంగరాజమ్మగారు యీసంవత్సరము, ఒకమాసము ఉండి దీనిలాభముల స్వయముగ గుర్తించినవారై రూ॥ 107 లు విరాళ మొసంగిరి. సవన నివాసురాలును పెద్దాపురకాపురస్థురాలును అగు పేరూరి రత్నమ్మగారు రూ॥ 100లు యిచ్చిరి. రాజమహేంద్రవరపురవాస్తవ్యులు శ్రీ లంగారు శేషచలంగారు నెల 1-కి రూ॥ 10 లు చొప్పున యిచ్చి ఒక ఎడ్యార్లీనిగ న్యయమును భరించుచున్నారు. విరాళములనొసంగినవారి కెల్లరకును మాకృతజ్ఞతాపూర్వక నందనము లర్పించుచున్నాను. ఉదారస్వభావులగు వైశ్యరత్నములారా! మీ యథాశక్తిని యీసంవత్సరాభివృద్ధికై వివిధ విరాళముల నొసంగి తోడ్పడియెదరగాక !

ఈసంవత్సరము సోదరీమణులెల్లరు ఈసంఘమందభిమానముకలిగియు తమ బాలికలను పంపియు తామవిచ్చేసియు, ఇతరవిధముల ప్రోత్సాహము కలుగజేయుచున్నందులకు అనేకవందనములు. ఆంధ్రపత్రిక (దైనికపత్రిక) కృష్ణాపత్రిక, ధర్మసాధని, కాంగ్రెసు, హిందూసుందరి, కారద, భారతి మొదలగు పత్రికలు యీసంవత్సరమునకు తెప్పించుచుంటిమి. స్త్రీలు యీపత్రికలు చదువుకొనుచు భాండాగారమునుండి పుస్తకములను తీసికొని చదువుచు అభివృద్ధి గాంచుచున్నందుకు మాయొక్క సంతోషమును తెలియజేయుచున్నాను.

ఈసంవత్సరము భాండాగారముందు 176 గురు స్త్రీలు 955 పుస్తకములజదివిరి. శ్రీమతి నాళం అమ్మన్నగారికి దేశస్సభతగానుండిన కాలమున ఆమె స్థానమున శ్రీమతి పండిరి మాచిక్కయ్యగారు భాండాగార పనిని చూచిరి. అమ్మన్నగారి యధాపకారము భగవంతుడు ఆరోగ్యము కలుగజేసినందులకు ఆయన కనేకవందనములు. ఆరోగ్యమును గురించియు, అంటు వ్యాధులను గూర్చియు యీసంవత్సరమునందు ఉపశ్వాసను లీయబడెను.

ఈసంవత్సరము స్థాపకలయొక్క ఉద్దేశములను ఆచరణలో పెట్టుటయందు వైద్యకాళి తెరచుప్రయత్నము చేయుటవలసి యున్నది. వైశ్యసంఘ యోదాదర్శమువలన జరుగవలసియున్నది. విశేషముగా కావలసియున్నది. అందుకొరకు లక్షరూపాయలకు లాటరీద్వారా టిక్కెట్లపెట్టి కొంతభాగము జహుమతులు మొదలగుభర్యులకు పోనిచ్చి శేషించిన భాగముతో వైద్యకాళిను స్థాపింపవలెనని ఒక యుద్దేశముగలదు. అట్టి విషయము నచ్చి నప్పుడు తామందరము నవసరమగు సహాయమును నుచితరీతిని చేయదరని తలంచుచున్నాను.

వివర ఆశ్చర్యకారకైన శ్రీమతి ఆండాళ్మగారి యొక్క ప్రహ్లాదికేతువు సభ్యురాలైన కేతుకపాచి కార్యదర్శిని తన యుపశ్వాసమును ముగించెను.

పూనా, బోంబే, పంజాబు మున్నగు ప్రదేశముల స్థాపింపబడిన స్త్రీలసేవాసంఘముల పద్ధతిని శ్రీరమణి నాళం రామలింగయ్యగారు వైశ్య సంఘాభివృద్ధికై ఒక లక్షరూపాయలు భూతివిరాళము నొసంగి యీవైశ్యసేవాసంఘమును స్థాపించిరి. మరియొక ముఖ్యోద్దేశము సభలమగుటకు యీయన యెదురుచూచుచున్నారు. స్త్రీలకు చికిత్సచేయుట కొగ నిజానము తెలిసికొనుట ముఖ్యముగ గర్భవతులైనప్పుడు చేయవలసిన ఉపచర్యలు. యిట్టి వైద్యకేంద్రములయొక్క శ్రీలే నేర్చి సహాయము చేసికొనవలెనని యుద్దేశము. వైద్యాలయము స్త్రీలకు ప్రత్యేకముగ స్థాపించి ఉచితముగ వైద్యసహాయ మొనర్పవలెనని యీయన వ్యవస్థయు తొందరపడుచున్నది. సర్వకీయులకుడైన భగవంతుడు యీయనకు తోడ్పడి యీయన సదుద్దేశమును సఫలీకృతము చేయుగాక !

K. RAMASWAMY NAIDU, Lakshmi Steel Trunk Manufacturer, No. 30 Iyyappa Chetty Street, Mannedi, Madras. మావద్ద శ్రేష్ఠమైన స్త్రీలు ట్రంకులు, బ్రీపుడరులు, ఆఫీసుపెట్టెలు, నగదుపెట్టెలు, నూలుకేసులు అన్నియు గలవు. ఉత్తరమువ్రాసిన బదులు వ్రాసెదము.

లాటరీ

కొండాపురం జిన్నింగ్ గ్రవుండ్ నవ్ ప్లాకరి

ఈ లాటరీవిషయమై పోలీసువారు కొన్నిచర్యలను పుచ్చుకొని ఉండుటనుబట్టి ప్రకృతం లాటరీని నిలుపుదలచేసి యున్నాము. గవర్నెంటువారి ఉత్తర్వులకొరకు తగు ప్రయత్నము చేయుచున్నాము. టిక్కెట్లు కొన్నవారు దయచేసి ఆతురపడకూడదు. మీ సొమ్ముకు మీము పూచీగా నుంటున్నాము. ఉత్తర్వు రాగానే తిరిగి యిదేవేషల్లో ప్రకటింపబడును.

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి, బి. శి. మల్లారెడ్డి.

పోస్టు కొండాపురం, కడపజిల్లా.
M. S. M. Ry.

శ్రీ శే రానిన్నను ప్రభువు

వారిక శ్రీబర మాంగ్లదేశమునకు గొంపోవుదురు

వివిధప్రాంతముల వారి సానుభూతి

దెల్లి, మార్చి 28:— కేంద్ర ప్రభుత్వపు గెజట్టులో నిట్లు ప్రచురించిరి. “నేటియుదయము గం 12.50నిమిషములకు హైందవప్రధాననేనానాయకుల డను రానిన్ననుప్రభువు జి. సి. బి. జి. సి. యస్. ఐ. జి. సి. వి. ఓ. కె. సి. ఎమ్. జి. గారు కీర్తిశేషులయిరి. దెలుపుటకు రాజప్రతినిధియు. వారి కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు నెంతయుఁ జింతిలుచున్నారు. దీని వలన భారత సైన్యమున కొకగొప్పనేననియు, భారతరాజ్యమునకు నాంగ్లసామ్రాజ్యమునకును సమర్థుడగు పీఠమును బోయినట్లు తెలచదగినది. తొలినుండియు కత్తిసామర్థ్యము లున్నతస్థాన మలంకరింపదగిన వాడనియే సూచించినది. వారి యొక్కసమర్థుడై, సామ్యప్రవర్తనము, సకలసద్గుణములు దేశోపయోగమునకే వినియోగింపబడినవి. భారత సైన్యములకు బునర్నిర్మాణమునర్చి, సైనికులలో నుత్సాహశక్తి లుద్భవింపజేసిరి. వారు కీర్తిశేషులగుటవలన, పీఠ్యము, పౌరమము, అద్భుతకత్తి సామర్థ్యములుగల యొకడు పోయెనని విచారింపదగినది.

కావున వారి గౌరవార్థము మార్చి 31 వ తేదీని వారి యాత్మ కాంతికొరకు ప్రార్థన లు జరుగు పర్యంతమున, దేశముండు గల యన్ని ప్రభుత్వాలయములపై జండాలును సగముదించి యుంచవలయుననియు ప్రతిసైనికస్థానమందును గౌరవార్థము 17 నిమిషములు తుపాకుల ప్రేల్పవలయుననియు 14 దినములవరకు దీప్తిగలందగు విచారణచర్యకు దుస్తులను ధరింపవలయుననియు ప్రకటించిరి. వారిదేహము నాంగ్లదేశమునకు దీసికొని పోయి యచ్చట ఉత్తరక్రియలు గావించబడును.

లాహోరు, మార్చి 28:— రానిన్నను ప్రభువు మరణము లాహోరులోని జనలందరకు విషాదపూరితముల జేసెను. వారిగౌరవార్థము న్యాయాలయము బాంకులు ప్రభుత్వ మందిరములు మొదలగువాటిపైనుండు పతాకములు సగము దించబడెను.

భారతదేశమున కంత యుపకారమును చేయలేకపోయినను వైశ్యకాలి. నిష్కపటి. హృదయమందున్న దేదియు మరుగు పరచక నిర్మోగమోటుముగ శైష్టవాడనియు హైందవ సైన్యములోగొన్ని మార్పులజేసి సమర్థుడతో వాటిని గొనసాగించెననియు బ్రిట్యూనుపత్రిక వ్రాసెను.

దేశమందంతటను వార్త చాల విచారమును గలుగ జేయుననియు భారతదేశమునకు నాంగ్ల సామ్రాజ్యమునకును మహాపురుషుడొకడు కొరతపడెననియు నీనాలుగున్నర సంవత్సరములలోను భారత సైన్యమును సంస్కరించి యుద్ధమునకు పూర్వము వలె సామర్థ్యముగనునదిగ పూర్తిగ గాకపోయినను చాలవరకు జేసెననియు సివిలు ఆంధ్ర మిలిటరీ గెజట్టువ్రాసెను.

లక్నో, మార్చి:— 28 ప్రధాననేనాని గౌరవార్థము కచ్చేరు లన్నియు మూయబడినవి. గవర్నరు మందిరమునందు జరుగవలసిన విందును నాటి సాయంత్రాలపు గుఱ్ఱపు వందెములు నాపు నేయబడెను. కాననసభలో సభ్యులు గూడ ప్రకంపించి కీర్తి శేషులయెడ సానుభూతి జూపిరి.

పూనా, మార్చి 29:— రానిన్నను ప్రభువు మరణవార్త పురమునకు చేరగనే ప్రభుత్వపతాకము సగముదించబడెను. నాగపురము, మార్చి 29:— నగరమందు నేనాధిపతి మరణవార్త వచ్చినతోడనే వారి గౌరవార్థము ప్రభుత్వాలయములు నాటికి మూయబడెను. (ఆ. ప్రె)

దెల్లి, మార్చి 29 - రానిన్నను ప్రభువు యాత్మకాంతికై జరుపుప్రార్థనదినమగుంగళవారముగంభీర ప్రదర్శనాయుత్సవమై యొప్పును. ఆసుపత్రినుండి, యాలయమువలన శ్రీ శే కశీబరముతో గూడ సైనికదళము లనేకము లుత్సవముగా సానును. వాయు సైన్యము, నావికా సైన్యములు గూడ పాల్గొనును. ప్రాంతములందలి యుద్వ్యోగులకుగూడ దీనియందు పాల్గొందురు. తత్సమయమున సర్ వ్లాడ్ బాకబుగారు సర్వసేవాభివత్సము వహింతురు. పంజాబుగవర్నరు గు హాయిగారు గూడ నాటికి దెల్లి చేరుదురు. నాడందరును బూడిదరంగు దుస్తులుధరింతురు. ఉద్యోగధర్మముందున్న వారు మాత్రమే పతకములను ధరింతురు. ప్రార్థన 6.45 నిమిషము కానుప్రతివర్త యుత్సవమంతయుఁ గూడును. 8 గంటలకు ప్రార్థనలు జరుగును. తాహూరు నుండి బర్రెంటుగారు వచ్చి ప్రార్థన సలుపుదురు.

వారి కశీబరము ఎస్సెయి ఓడపై దీసికొనిపోవడును.

దెల్లి, మార్చి 28:— రానిన్ననుగారి సతీమణి యెప్రియల్ 4వ తేదీని మేజరు గిబ్బు వేడకన్యగార్లతో గలసి దొంగలాయన ఒడపై పయనమగుదురు.

ఆంగ్లదేశమునకు ఇంపునటకు రానిన్ననుగారి కశీబరము నెంబుకేమ్పు క్రైస్తవాలయము నందుంచెదరు. (ఆ. ప్రె.)

ది కర్నాటికు-వేపరుమిల్లు లిమిటెడ్.

ప్రకటన

కంపెనీయొక్క అక్షరంకు సాధారణ, అసాధారణ సభలు రాజమండ్రిలో కంపెనీ భవనము లందు ది 11 ఏప్రియలు 1925 నం॥రం తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగునని యిందుమూలముగా వాటాదారులకందరికి తెలియజేయడమైనది. మరొక సాధారణసభ అవసరమైనది 26 ఏప్రియలు 1925 నం॥రం తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు జరుగును.

వెక్కువర్ధుహాను, కిలుపాకం } వి. ఆల్వారు శ్రేష్ఠి, మానేజింగు డైరెక్టర్ 27-3-25.

క్రొధన నాగరం చైత్రమాస శుక్ల షష్ఠి ౬, సోమవారము

క్రొధన

[కాళ్ళకూకి రామమూర్తిగారు]

కాళ్ళయ్యక్రొధి దుష్టసంఘంబులెల్ల
నొక్కటాకటిగ బరతెంచి యెవ్వదప్పి
ప్రజల బీడించి శాంతిని భంగపరచి
యైకమత్యము మొదలంట నణగద్రొక్కి
చాలకుల పాలితుల కెడబాటుజేసి
మిశ్రమహెచ్చించి నన్యసమ్మద్ధిదెంచి
వాదములు పెంచి తొమ్మంటు ప్రబలజేసి
కాళ్ళయ్యక్రియ; సిద్ధాదిగడచి చనియె
కాడ్రి దుర్మతి దుందుభుల్ రభసముడిగి
పోయె దుధిరోద్ధారియు పూన్కిదక్కె
గడచె రక్తాక్షియును నింతకాలమునకు
వచ్చితివి నీవు క్రొధన వత్సరంబ!
మతవివాదంబులందందు మానకుండ
హితముచేకూరునని ప్రజలెంచుచుండ
నాశ హృత్పీఠమును వీడి యరుగకుండ
తొమదేవత జగమెల్ల గ్రమ్మియుండ
సంధిపానగెడు సూచనల్ జరుగుచుండ
సర్వజన సమానత్వము సాగనుండ
నైకమత్యము దేశాన సమరుచుండ
వచ్చితివి నీవు క్రొధన వత్సరంబ!
నీవు క్రొధము వెదజమ్మనెంచితేని
కడుససాధ్యమతీత మకార్యమనభి
గమ మసంబద్ధ మక్రమకార్యమగును
సర్వభూతాత్మకుండైన శాంతమూర్తి
నిర్మలానందమూర్తియై నియతిధర్మ
మనని సంసాపితముజేయ నధివసించి
కన్నదమ్ముల జగమెల్ల గాంచుచుండ
వచ్చితివి నీవు క్రొధన వత్సరంబ!
కర్మశత్రుముబూని సకలృషముగ
జెరుపనెంచిన నీవును జెడకపోవు
పరవినాశము స్వార్థలాభం బటంచు
యైహిక సుఖంబులే పదిలంబులంచు
ధనమే జీవము ముక్తిసాధనమటంచు
దలచుచుండిన తత్కర్మఫలము నిన్ను
కట్టికుడుపకపోదు నిక్కంటు వినుము
నీవధర్మానువర్తివై నెగడుదేని
నీకు యుక్తులుదెలియక నిద్రముద్రి
దేశమంతయు నజ్ఞానతిమిరమందు
మునిగియున్నదటంచు నీ మనములోన
భ్రాంతిజెందుదువేమొ తద్రభమనువిడుము
కాలచక్రము వేవేగ గడలుచుండ
దురభిమానము దుష్కర్మ దుడుకుతనము

యీర్ష్య పేరాశ తంత్ర మింకెన్నె గలిగి
మాయ మసి పూసి మారెడు కాయజేయ
మారె నా తొంటికాల మేమరక వినుము
పూర్వ దిగ్భాగమునను సంపూర్ణకళల
జ్ఞానపురుషుడు విజ్ఞానమయుడుదోచె
శాంతి చంద్రికల్ బర్వ భూచక్రమందు
ధర్మసంస్థాపనం బగు తరుణమయ్యె
సాంఘిక ప్రచారంబులు జరుగుచుండె
ప్రజల జాతీయవిద్యలు ప్రబలుచుండె
దుర్మయము లెల్ల తమ త్రోవ ద్రొక్కుచుండె
నెందు వసియింతు వింక నీ కేది తావు
కాలచక్రమునందున గలదు తావు
అది పరిభ్రమింపంగను గదలుచీపు
నెడట నేరీతి నుందువో యెరుగలేవు
కాననీ వింతగర్వము నూనదగదు
నీకుగల కీర్తియడగుట నిశ్చయంబు
అక్షయాఖ్యునురాగ లబ్ధబుమదిగొ
జేరి యామెట ప్రభవ యేతేరగలదు
సామ్యమార్గము బట్టుము జయముగలుగు.
నామయాపాది భేదంబు లేమిలెక్క
నీదిసార్థక నామంబుగాదు గాన
సాధన యభిఖ్యదగు నీకు సమ్మతముగ
మాకు నీకును ననుకూలమగును నమ్ము
సర్వమంగళమగుట నిశ్చయము సుమ్ము!

* * * * *

వసంతాగమము

గీ. పండుటాకులరాల్చి యపారవిభవ
భవ్యఫలపుష్ప పల్లవభాసురమయి
పాదపంబులు బాహ్యోపవనములందు
వివిధరుచి భూపలనుదాల్చి పిక్కటిల్లు
సమదగజయావలను బోలిప్రమదమెనగ
చండకిరణ ప్రచండ సంస్పర్శనంబు
జనమనోరంజకంబయి సరళిదెలుప
ప్రకృతిచిత్రముల్ మధుమానవాసరములు. ౧
విహగలోకము సంతోష వీచికలను
శ్రావ్య మందరకంఠముల్ సమతనైత్తి
భువనమోహనమగుగాన రవముజేయ
వనమయూరంబు లవ్వనవాటికలను
నృత్యగానాభిరతులను నింపివెలయ
అంచకొదమలు తమ విలాసములుచూపి
వనమృగంబుల దిగ్భ్రమివంత ముంప
ప్రకృతిచిత్రముల్ మధుమానవాసరములు ౨
యరుణకిరణంబు నస్తాచలంబు జేర
పక్షిగానము జేజేలపరిధిల్ల

నూతనాబ్ధ నిరీక్షణము

[భమిడిపాటి సుబ్బారావుగారు]

సీ. ఆకొంటిఁ దొలిముద్దయని చరిత్రాకారు
రక్తాక్షిముందె నోరంగబళించె
పరిశోధకుండగు పండితుఁ గవివర్య
రక్తాక్షిముందె నోరంగబళించె
వాఙ్మయావసకార్య పరతంత్రుఁజెలిమిని
రక్తాక్షికోరి నోరంగబళించె
చిన్నారి పొన్నారి చిత్రకళాభిజ్ఞ
రక్తాక్షిమారి నోరంగబళించె,
తే. గీ. మధ్య రుచిగూర్చు సంజుల్ల మాటలేల ?
దేశమెల్లను దుఃఖవారాశిమునుంగ
నాంద్రభూభూషణమ్ముల యనువులూడ్చి
తనివితీర నీరీతి రక్తాక్షి చనియె.
తే. గీ. క్రూర కార్యాచరణమునఁ గులికి, క్రుంక
ప్రాతరక్తాక్షిపైఁ గ్రొత్తవత్సరంబు
క్రొధన యగుత సకలాధి బాధ లుడిగి
ప్రజమహా సౌఖ్యమునఁ దేలి పలుగుగాత!

మందమలయానిలుండు చామరము వీవ
కుముదబాంధవు డాతపత్రమునుబట్ట
పజ్జ వాసంతికుండు కై వార మొసగ
పూవుటమ్ముల ధరియించి పొదలపొంచి
పంచబాణుండు తన ప్రతాపంబుజూప
ప్రకృతిచిత్రముల్ మధుమానవాసరములు ౩
సకల రత్నాకరంబగు సాగరమున
బాళి జన్మించియలల నుయ్యాలలూగి
భ్రమరగీతా శుక్రప్రియభాషణములు
కర్ణపుటముల పొరనిచ్చి కాననముల
వృక్షశాఖల నెకకొంత విశ్రమించి
సాంధ్యబాలిక హస్త సంస్పర్శనమున
మందమలయానిలుండు నం దందునమర
ప్రకృతిచిత్రముల్ మధుమానవాసరములు ౪
సుమళరునివాడితూపుల నొలిసొలి
పక్షిసంతతిపాటల భ్రమసిద్ధమని
శీతకరుదాడి విరహోర్తి జిక్కిచిక్కి
వాతపోతంబులకు కొంత వాడివాడి
యల వసంతుని గని భ్రాంతి నందియంచె
నతుల నతులును నతులను నతులుజేరి!
ప్రణయసుఖముల నానందపరతనంక
ప్రకృతిచిత్రముల్ మధుమానవాసరములు ౫

చిలకమర్తి
లక్ష్మీనృసింహముగారి
నాటకములు

[నిడమరీ సత్యనారాయణమూర్తిగారు]
(సారస్వతసమాజము)

ఆధునిక ఆంధ్రవాఙ్మయమునందు ఉన్నతస్థానము నాక్రమించిన వారిలో శ్రీచిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహము గారి నొకరు. వీరు నాటకములను, నవలలను, ప్రహసనములను, కథలను, వ్యాసములను వ్రాసి మెప్పవడసిరి. వృద్ధులపదభోజిమును, ఆశ్రయత్నజనితమునకు వారి శ్రేయః, ఉత్సాహకరములగు కథానందరసములను, నర్మ గన్భితములగు సంభాషణములను, ఆనందదాయకమగు హాస్యమును చవిచూచి మెచ్చుకొనని యాంధ్రుడులేదని చెప్పవచ్చును. నేడున్న ఆంధ్రకవులలో ప్రజానూరాగము నమితముగ జూరగొనిన వారిలో వీరగ్రగణ్యులు. 'జగమెరిగిన బ్రాహ్మణులను జంపెమేల' యనునట్లు ఎక్కువగ వ్రామించి యతి పరిచయము గలిగియుంటున్న గావోలను మన చాలెవరును పంతులువారి గ్రంథములను విమర్శనదృష్టితో జూచి తమయభిప్రాయముల నాంధ్రలోకమున కెరుకపరుపలేదు.

రచనము

వీరు నాటకములను వ్రాయుట 1888 లో మొదలిడిరి. ప్రథమమున కీచకవిధ వ్రాసిరి. ఆనంతరము జూలై, ఆగష్టు లలో వ్రాపదీపరిణయమును; ఆక్టోబరు నవంబరు నెలలలో గయోపాఖ్యానమును రచించిరి. ఈనాటకమున అర్జున చిత్రేఖాపాత్రములకు దేశసేవ చే ప్రఖ్యాతిగాంచుచున్న శ్రీయ్యత టంగుటూరి ప్రకాశము పంతులుగారిభవించిరి. ఆనంతరము శ్రీరామజననము గూడ వ్రాయబడెను. మరుచటి నెత్తరమున నీతాకల్యాణ పారిజాతాపహరణలచరిత్రములు వ్రాయబడినవి. వీరిల కొన్ని నెత్తరముల వరకును పంతులుగారు నాటకములను వ్రాయుట మానిరి. 1905 లో 'మనోరమ'కు స్థాపించి నెలకొక యంకము వ్రాసిన సుప్రసిద్ధిమగు నరకాసురవిధము వ్రాసిరి. ఈనాటకమును కీర్తిశేషులగు ఆకుండి వ్యాసమూర్తి కామ్రూపుగారు మంచి తెలుగునకుండి సంస్కృతము లోని తర్జుమాచేయదగిన నాటకమిది యొకటి మాత్రమేయనుచు దీని ప్రాశస్త్యమును గొనియాడిరి. ఆఖరునాటకమును, మిక్కిలి మంచిదియనగు 'చతుర చంద్రహాసము' 1909 లో మొదలు పెట్టబడి చిరకాలము మాతముబడియండి చివరకు 1919 లో సమాప్తమయ్యెను. ఈనాటకములలో గయోపాఖ్యానము, పారిజాతాపహరణము, నరకాసురవిధ, చతుర చంద్రహాసములు మాత్రము జనాదరణము నెక్కువగ బడయుచున్నవి.

పంతులుగారు నాటకములు వ్రాయుటకు పూర్వమే ఆంధ్రదేశమున నాటకములు కొన్ని ప్రబలియుండినవి. అందు కీర్తిశేషులగు వీరేశలింగముగారిని మొదటిది. తదనంతరము శ్రీయ్యత వసుదాయని వేషసంహారమును శ్రీ సునర్ల అనంతరావుగారి పాండవాజ్ఞాత చరిత్రమును శ్రీమాన్ రామనాథాచార్యులుగారి నాటకములను రంగము నలంకరించినవి. కాని పంతులుగారి నాటకములు అధికకాలమున వేదికపై ప్రాముఖ్యమును బడసినవి. వారి నాటకములకు ప్రదర్శింపఁ చూచుట ఫాషన్ (fashion) అయినది. వాటినుండు నేటివరకును వారికి గల ప్రచారముమితము. వారి నాటకములలో గయోపాఖ్యాన మొక్కటియును 75,000 ప్రతులముద్రిత పోయిన నన్నచో ప్రసంగతి స్పష్టపడగలదు. ఒకమారు తాడేపల్లిగూడెంవైపునకుండి ఒంటె దుబిందెక్కి చెళ్లుచు పంతులుగారు వానినేదైన పాడుచునియడుగగా జాకు 'అల్లుడారమ్మని యాదరమునఁ బిల్వఁబంపుమా' మను బట్టి చంపగలమి' యని మొదలిడినాడు. దంబముతక తనయొక్క కూర్పున్న జ్ఞానశ్రేణుడే ఆపద్యమును వ్రాసిన కవి యని వాడు గ్రహింపలేదు. కాని దాని మాధుర్యమునకు వాడు చచ్చెనాడు. ఆట్టివచ్చులైన లక్షలమంది ప్రజలలో నతిదొకడు.

మొదటి వీరనాటకములలో పద్యములంతగాలేవు. అయిన నవి రసప్రస్థితములు వెనుకబడి యుండలేదు. అసమతుల్యమున జోర్తు వ్యవహారముపై రాజమహేంద్రవరము వచ్చిన రాయబహద్రుడు, విద్యావిద్యోగి వనప్రసాద ఆనందాచార్యులు (సి. వి. ఇ.) గారు ఈనాటకములను జూచి ఆనందించి 'నాటకములకు పంగీతమే ముఖ్యముగాదు. అభినయదులాలకల్యము. పద్యములతోడను పాటలతోడను నడిపిన బల్లారివారి నాటకములను మెచ్చుకొనినవల్ల హాసగరవాసులు మినానాటకములను గూడ మెచ్చుకొందురు. మాతృభాషనకు మీరు రావలెను' అని వారిని జోరెరి. కాలము గతించిత కొలదిని వ్రేతుకులచుచి ననుసరించి యు, నటకులగాన విద్యావైభవము ననుసరించియు పద్యములు

పద్యగద్యములు

వ్రాచ్చినవి. సంగీతము పెరిగినది. నటకుని యొక్క సితిని బట్టి యు, భావముయొక్క యున్నతినిబట్టి యు పద్యగద్యములు మారవలెనని నియములేని నేటినాటక రాజములందు వలె

గాక పంతులుగారు చాలవరకు తమ పద్యములను సమయానుకూలముగ రచించివారు. ఆక్కిడకొండ విమర్శకుల కనవసరములగు సలహాలు గోచరింపవచ్చును. కాని అవి యరుదు.

సరియగు తావున రసవంతముగ పద్యములను వ్రాయుటలో వీరికి నేర్పు మొందు. నరకసు ఇంద్రుని సభాస్థలిని ప్రవేశించుచు చ|| తునియలుగాగ కొండలను - (దుంచిన దోర్బలకాలి, యయ్యసా, ల్యను నలపించి నట్టిరసి-కాగ్రణి, స్వర్ణపురైక నాథుడు, కనులొక వేయిదాలిదిజ - గత్రియునుననిపెట్టునేత, యయ్యనిమిష నాడుడేడి దను - భాధిత్తుదాతని జూడగోరెడికా (నరకాసురవిధ ౧ అం.)

అని ఉగ్రమును నర్మమును మిళితముగ విధమున జనువు పద్యమున: సత్యభామాదేవి కోపము నను యింపుచు

నీ|| ఆ జనీపకార- మొనరించినయేని మొలచులితో నన్ను - మోదరాదే! తఱచినీయెడనేను - తప్పచేసితి నేని పుత్రు బంతులనన్ను రువ్వరాదే! జలకాక్షీనీయాన - జవకాక్షితియేని కలువతూడులనన్ను - గట్టరాదే! మగునీసనుపేను - మఱచి పోతినయేని విరిదండ సంకెల్ - వేయరాదే!

ఎన్నడిల్లు నేయపుగద - యంక ననుచు గట్టిగా నన్ను చీవాట్లు - పెట్టరాదే! యింతియేకాని యారీతి నలిగియలెని పలుకతోడి నేనెల్లు - బ్రతుకువాడే?

(పారిజాతాపహరణము ౨ అం. 9 వ)

అని చదివిన కృష్ణుని పద్యములను ఇంపగు నుదాహరణములు పాత్రములకు సంధర్మమున నికను కొన్ని వివరించెదను. ఇవి బంగారు కిరీటమున స్థాపితములగు వణుబంటివి. ఆర్థముచేసుకొని నటు దభివయించినచో బహు రమ్యముగ నుండును.

ఇప్పుడు నాటకములసంఖ్యాకములుగా తయారగుచున్నవి. వర్షకాలమున బుట్టి స్వల్పకాలమున నశించు చికిలింతవలె నివియును ప్రథమముద్రణమున నడు గంటుచున్నవి. ఏచైన నొకటి రెండు మరల ముద్రణాలయమున ప్రవేశించినను దానికి కారణము వానియొక్క యుత్కృష్టతకాక చతువరల యరసి కత్తెకుని నాయభిప్రాయము. ఇట్టివి నశించుటకు గారణము నాటకముల కుండవలసిన యుత్కృష్టతకములు వానియందు లేకుంటున్నవి. ఈలక్షణములు కేవల సంస్కృతలక్షణముల చేసిన వని నే నభిప్రాయపడుటలేదు. కాలము మారిన కొలదిని భావములతోయించిన కొలదిని లక్షణములుకూడవిస్త్రుతిశోకవలెను. కథాభాగమునందు ప్రేక్షకుల శ్రద్ధను జూరగొన గల చమత్కారముండదు. ఉన్నను సంభాషణక్రమము కూశ్యము. ప్రదర్శనోచితముగ జలనము, చురుకుతనము నుండవు. ఈభావమును జ్ఞప్తియందుంచుకొని పంతులుగారి నాటకములను జదివిన వానికింత ప్రచారముండుటకు గారణమెరుగగలము.

వీరి నాటకములకు గథాభాగము పూర్వగ్రంథములందున్నది. అందు నూత్నముగనున్న కథనుండి యస్థి పంజరమును నిర్మించి తన ప్రతిభావిశేషముచే గవి వానికి సుస్వరూపము నొసంగెను. కథను గైకొని నపుడు రూపకలక్షణ విలసిత్వములగు విషయములనెంచి వానిని బాగుగా మననముచేసి వానిని ప్రదర్శనమునకు తయారు చేసెను. ఈవిధమున వీరనాటకములు ప్రతిభాసరునియితము లగు అంకములతోను, రంగములతోను, నిండియున్నవి నరకాసురవిధ యందలి రెండువ యంక మట్లు గుప్రసిద్ధమైనది. తెలుగు నాటకములందట్టిది వేరొండు లేదనుట యతిశయోక్తి కానేరదు.

ఇరువరకు వేదికపై కెక్కించి వినుచారికి రుచించునటుల సంభాషణకు కల్పించి పెంచుటలో పంతులుగారికి గల శక్తి యపారము. శ్రీకృష్ణ నరకుల యొక్కయు, కృష్ణార్జునుల యొక్కయు సంవాదనలే యిందుకు దారాణము.

పాత్రములు

ఇక పంతులుగారి పాత్రపోషణకీర్తిని చూడము. కథను గ్రహించి దానిని ప్రేక్షకుల రుచికరమగువిధమున వెలయజేయుటలోవీరికి ప్రజ్ఞ లేస్సగా గలదు. ఆశక్తియే పాత్ర పోషణమునందును కొంతవరకు గాన్పించుచున్నది. వీరి శ్రీ పాత్రములు నీడలవలె ఆస్పష్టముగ నుండును. ఒకరిద్దరికి తక్కువగిలిన వారికి వ్యక్తిత్వము లేదు. కాని పురుషపాత్రములట్లు కాదు. వారు సత్వగుణ మానవులవలె మనయెదుట సంపరించి మాట్లాడ గలరు.

సామ్యము

ఒకవిషయము. శ్రీ కృష్ణుడు వీరి నాటకములు చూడింటిలో నచ్చును. అంతాతనిపాత్ర ఎంతవరకు క్రమపద్ధతిని పోషణమునొందినదో చూడము. ప్రపంచ విఖ్యాతివడసిన శ్రీకృష్ణుడు ఒక పాత్రమును రెండు నాటకములందు ప్రవేశ పెట్టినాడు. ఒకదానియందున్న గుణములే రెండవదానియందు దనుపరచి క్రమవికాసమును తనపాత్రములయందు జూపినాడు. ఆంట్లానీ, ఆక్సెస్యూన్ నీజరు అట్టి వారు 'జూలియస్ సీజరు' నందు విఖ్యాతముగ గనుపించిన గుణములే 'ఆంట్లానీకియో పాత్ర' యందును వినుటలములైనవి. ఆటవంటిదే పాత్ర స్టాఫ్ పాత్రము. ఇక మన కృష్ణుని జాతము. ఇతడు భగవం

తుడు. కాని పామరునివలె గయొ డుమియుట పారపాటనియైన తలంపక భక్తుడనియైన కనికరించక గయొని జంపజెంచును. తన పంతులు నెగ్గవలెనను పట్టుదలచే పార్థుడిచ్చిన మాటను దీనుకొనవలెనని రాయబారమునంపెను. మత్స్యవతారమును జూపగల మహిమాన్వితుడయ్యెను గయొని నామము యమునా జలాది దేవతలన జెలిసికొనెను. ఇం దీతనికార్యములు పరస్పర విరుద్ధములు. ఆనందరసములు. శ్రీ కృష్ణునిగుణములం దిట్టి యసంగతములుండుట పురాణ ప్రసిద్ధమని సరిపెట్టుకొనవచ్చును. అదియునుగాక నాటకచతుష్టయమునం దిదియే ప్రథమము; అందుచే కవియొక్క నిర్మాణ కాళము తీవరించియుండక పోవచ్చును. కాని ఇందలి కృష్ణుని పాత్రము కొన్ని మంచుగుణము కృష్ణుడు

లతో విలసిల్లుచున్నవి. 'అదియేయయ్యమునాతరంగిణి' యని మొదలిడి 'భుజమున చల్లిచిక్కుములు' 'మోచినిపిల్లన గ్రోవి యు' గల్గి 'కంకమున గురువిందపేర్లు' చిందులాడ వాయగ 'గ్రేపులమేపును నుప్పట్లాడిన తనబాల్యము చెంతనున్న వ్యాధి జూపినపుడు మధురతరము లగు నాబాలకృష్ణుని చింబులాటల చిరుగంటలధ్వనులలో చైతన్యము లేనముగాని ప్రేక్షకుడెవడు!

ఇతడు నరకుని కాలమునకు ముదిరినాడు. భాగవతము నందలి దశమస్కంధ పూర్వభాగమున మొరపువలె మొరసి రసమవలెపారి తినలలిత క్రియలచే నెఱుంగనల పలపులగొనిన వేలుగానెక్రియు డితడుగాడు. వ్యాపారముగలిగి పట్టణమున త్యగజీవనమును గడుపు తాకిడు. తెలిసియుండియు తెలియ నటులనటించువాడు. తనయాధిక్యము నెఱింగినవాడు ప్రాధుడు. వైరులయొక్క గుణాగుణములను సమగ్రముగ లెక్కింపగల నిష్పాక్షికుడు. అందుచేతనే నరకునిగూర్చి

'ఆతేజంబున కాబలంబునకు తో - డెనీతియేయుండెనా నీతండ్రింతటివాడును జ్ఞ గములకేలేడు'

అని భగవద్గుణితో నుడివెను.

ఒకచేసిన పనలందు తప్పొప్పులు విమర్శించి మధ్య కిక్కుగుమును శిష్ట రక్షణమును జేయు ధర్మచారయగు కృష్ణుడు పారిజాతాపహరణమునకై బయలుదేరినాడు. నయనుమదిరిన కొలదిని ఇతని రసికత యతిశయించినది. భార్యలపారాటములు తీర్చివారి మనసులను హరించు కీక్రికూడ తీవరించినది. కాని పారిజాతము నతడు నిస్సంకోచముగ హరించుట జూడ 'బలపంతు' బలహీనులక బోదివిచంపంజూతులేకాని మా

కలదే ధర్మ పవాన వర్తనము?

అను గయొని విలాపము నిజముకాదాయని తోచును. కృష్ణునకుకూడ నది తగనికార్యమని తెలియకపోలేదు. చింతా మణి. అమృతభాండము. కల్పధూరుపాము మొదలగునవి యెల్ల ను దానే యింద్రున కిచ్చుటకేసి యాపారిజాతమును హరించుట కొంతవరకు పాడియని సరిపెట్టుకొనెను. ఈ కృష్ణుని యుండిం కొక లోపము కూడగలదు. పల్లవతా లిలకమగు రుక్మిణి తాను మిగిలిన శ్రీలయింద్రుడు బోవుటచే నలిగినదని భలంచును. పాప మాతని చరిత్ర ముదిరినమైనది. ఇతనికి సంపారసౌఖ్యమునున్న. ఒక శ్రీ సంతసించిన పదునారువేల యేడుగురు దుఃఖించి బాధించెదరు. కాని రుక్మిణి—పల్లవతా లిలకమగు రుక్మిణి— యావన మదగర్భిత యగు సత్యవోలె నాధుని చెయడములకై యీనుంబునుట లాభవముకాదా?

నరకుడు

పంతులుగారు నిర్మించిన ఉత్తమపాత్రములలో నరకుడొకడు. ఇతనిన నాయున కభిమానము మొదలగునట్లు కాన్పించుచున్నది. దిక్పక్రమున దృశ్యమై యనతికాలమున నంతికంతకు పెద్దిదిగ గాన్పించి యుత్కృష్టమును గొలిపి మరల చిటికెలో నత్కృష్టముగు ధూమకేటమును శోలినది యతని పాత్రము. ఇతడు దృఢకాయుడు, మేఘగంధీరభివణంబులగు భావణంబులు గలవాడు. పూర్వోపాధ్యాయుడు 'తునియలుగాగ' అనుపద్యమును చదువుచు వేదికపైకి వచ్చినపు డాతని కంచుకంతమును బాహుబల సంపదమును మన యభిమానమును జూరగొనును.

నరకుడు భూవేదికిని కృష్ణునకును జన్మించిన సంతానము. తన తప: ప్రభావముచే పరమేష్ఠిని మెప్పించి వరము లనేకము బడసి యుద్ధేచ్ఛగ విహరించెను. రాక్షసులను కేవలము పశుప్రాయుడు గాడు. అతని మేధాసంపద యథార్థమైనది. మహేంద్రునితో సతదుచేసిన ప్రసంగమే యిందుకు దారాణము.

మ. అతరాధంబులు గల్గె మామనఁ జూదారాతివెన్నాటపి తపనోన్మద్రహనాయకానపటహోర్ధ్వప్రతాపాస్థుని నిపుడేరితిని మాడఁచితిని నేనిన్నాల్గురాకులకున్ గృహతోడకై క్షమియింపుతమ్ముడగదా యెంతైనదేశకేళి యనియె రా! (నరకా ౧ అం.) ఉ. ఎన్నడులేనికూర్చి యుది యెన్నటినుండి జనించెనయ్య నీ కిన్నరకుండు దేవవిభుఁ డెక్కడుపీతము నెక్కువాడె నీ వన్ననునేకోనర్పగలవా యిది.....కన్నులుజేయి తాల్పవ గౌతమువంటిను కొడిగావలెకె. (నరకా. ౧ అం.)

బాపలా చైత్రమాసము

లెఫ్టెనెంటు ప్రాంసిసుబాట్లీగారిసాక్ష్యము

మంటాజును రక్షించినకథ

బాంబాయి, మార్చి 28:—బాపలా చైత్రమాసములో ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటుయొద్దకు తొమ్మిదిమంది ముద్దాయిల విచారణయే సేద తిరిగి ప్రారంభమయ్యెను.

లెఫ్టెనెంటు ప్రాంసిసుబాట్లీ

మొదటి సాక్షియైన లెఫ్టెనెంటు ప్రాంసిసుబాట్లీ, తాత్కాలికముగా జనవరి 12 తేదీన సాయంకాలమున తాను విల్లింగ్ డోస్ట్రోవ్స్కీబాట్లీ నున్నట్లును అప్పటినుండి కాల్ 7-80 ని మునుముఖ కారులో బయలుదేరినట్లును చెప్పెను. ఆకారును లెఫ్టెనెంటు సెగార్లు నడుపుచుండెను. సెగార్లు ప్రక్కన లెఫ్టెనెంటు కలనల్ విక్టోరియా కారునుండియుండెను. మనకత్తెపు న లెఫ్టెనెంటు పేరును పాక్షియు కూర్చుండియుండెను. వారు తాజ్ మహల్ హోటలుకు వెళ్లవలె ననుకొనిరి. కాని కెంపు కార్లు నడవ తప్పువ్రోవలో జడి మలకారుగుట్టమీదికిపోయిరి. వారికప్పుడు వరుసగా తుపాకిదెబ్బలు వినబడెను. కాని దానిని వారు మొట్టమొదట కారుకు వెనుకవైపుననుండి వినబడుటవలన భక్తవని తలచిరి. తరువాత నాతడు కొంతమందిజనులు గుంపుగా గూడి గల్లంతుపడుచున్నట్లును పోట్లాటజరుగుచున్నట్లును చూచెను. అప్పుడు వారు తమకారునువాసి కొట్టబడుచున్న మనుష్యులసహాయార్ మైపోయిరి. తమకారుతప్ప అతనికి వేరొక్కకారే కనబడెను. అతడాకారుతప్ప పరుగెత్తగా ముగ్గురు మనుష్యులు తమవైపుతిరిగి కాల్చిరి. మరిమగ్గురు, మనుష్యులు ఒక స్త్రీని బలవంతముగా లాగుచుండిరి. పోట్లాటజరుగుచుండెను. అస్త్రీనిలాగుచున్న మనుష్యులమీదికి లెఫ్టెనెంటు సెగార్లుపోయెను. తానును తనతోనున్న యితరులను ఆకారులోయికితమ నుష్యులతో పోట్లాడుచున్నవారిమీదికి జోయిరి. రుండగొండలో ముగ్గురుతుపాకులను కాల్యపు పావిపోయిరి. లెఫ్టెనెంటు సెగార్లు సహాయముకావలెనని కేకలువేయగా సాక్షి అతనిసహాయార్లు అచ్చటికిపోయెను. అప్పుడొకడు సెగార్లువైపుకాల్యచుండెను. అంతట సాక్షి వానికుడిచేతిమీద గొల్లకర్రతో కొట్టెను. వాడు రెండడుగులపరుగెత్తి తుపాకియై తిరిగి సాక్షి వైపుకొచ్చెను. కానిగురికిపోయెను. అంతట సాక్షి సెగార్లు సహాయమునకుపోయెను. తుపాకిని ప్రేల్చుచున్నవాడు పారిపోయెను. ఈలోగా సెగార్లును మరియొకడును కలియబడి కొట్టుకొనుచుండిరి. వాడు ఒకటవముద్దాయి మోషీఅహమ్మదేనని సాక్షి గుర్తుపట్టెను. సాక్షి సెగార్లును కొట్టుచున్నవాని నెత్తిని గొల్లకర్రతో కొట్టి పగుల గొట్టెను. అట్టిసమయమున అవతలకారులోనున్న స్త్రీఅశీసరులకారు జగ్గరకు పరుగెత్తుకొని వెళ్ళెను. సాక్షి యామెనెత్తి కారులో కూర్చుండవైచెను. ఆమెకండ్లమీద పొడిచిట్లు దెబ్బలు కనబడుచుండెను. రక్తము యెక్కువగా కారుయందుండెను. సాక్షి సెగార్లుకు సహాయము చేయుటకు తిరిగెను. ఇంతలో అస్త్రీ అరచెను. తిరిగి యిటువైపు తిరిగేటప్పటికి ఒకడు ఆమెను అశీసరుల కారులోనుండి బయటకు లాగుచుండెను. అంత సాక్షి అటువైపువెళ్లి అమనుష్యునికొట్టి బీజప్ప బంగాళాగొడమీద పడునట్లుగా ఒక్కవ్రోవువ్రోసెను. మరియొక వానికి దిమ్మెక్కునట్లుగా మొగముపై కొట్టెను. ఇంతలో కలనల్ విక్టోరియా కేకలు వేయగాసాక్షి అటువైపు పరుగెత్తెను. అప్పుడు మొదటి ముద్దాయియైన మోషీ అహమ్మదును విక్టోరియా కార్లో కొనుచుండిరి. ఈలోగా దిమ్మెక్కునట్లు కొట్టబడినవాడు పారిపోయెను. అమనుష్యుని యొక్క గుర్తులను సాక్షి అప్పుడు తెచ్చెను. వీరెవరును సాక్షి యు అప్పుడు మోషీ అహమ్మదును పట్టుకొనిరి. ఆసమయమున జోక యూరపియను పోషకు అశీసరురగా మోషీఅహమ్మదు క్రిందజడినట్లును విక్టోరియా పిస్తోలుతో గూత వారికయొప్పజేపుబడెను. తెబ్బులతిరిగి తీసుబడినవారు బాపలా, ఒక హైందవస్త్రీ, మధ్యాహ్నము. పిరిశేయలు తరువాత తెలిసెను. అశీసరులు తమకారును సెంటుబాడ్లి ఆస్పత్రివైపు త్రిప్పి సెగార్లుకు దెబ్బలు తగులుటచే ఆతని నచ్చట దింపివేసిరి. తక్కిన ముగ్గురును తాజ్ మహల్ హోటలుకువెళ్లిరి. ఒకచిన్నకత్తియును ఖూక్రియును, ఒక నీలపుకొటును వారికి పోట్లాటజరిగినచోటకొరెను. మోషీ అహమ్మదును కట్టివేయుటకు సాక్షి వానిదగ్గరనుండి ఒకరబ్బురుదెబ్బలు కూడ తీసుకొనెను. వాని కడిచాలక పోయెను. ఖూక్రిని పోట్లాటలో యెవ్వరో యుపయోగించిరిగాని యెవ్వ

రకయోగించి రోతెలియలేదు. ఆశీసరులకు గొల్లకర్రపై యితరాయుధములెవ్వియులేవు. తరువాత కొన్నిరోజులకు జనవరి 27 తేదీన వారు యిందోరుకు వెళ్లిరి. వీరు గుర్తుపట్టుటకై వందమంది మనుష్యులువరుసగాకూర్చుండవైచుండిరి. వారు భుజములపై కంబళ్లు కప్పుకొనిరి. పోట్లాటలో జూదినవారిని గుర్తుపట్టుమని సాక్షి నడిగిరి. సాక్షి వైపుకుపోతే కాల్చి బిల్లుకోడ్డుమీదుగా పరుగెత్తిన వాడందఱో నుండెను. వాడేపాండే. మరియొకడు దిశే. వీరు స్త్రీని బలవంతముగా లాగినవాడు.

క్రానుపరీక్ష

క్రానుపరీక్ష చేయుటకి లెఫ్టెనెంటు బాట్లీ ఖూక్రి యే వరిచేతుతో నున్నదో చెప్పవలెనని చెప్పెను. పోట్లాటజరిగినచోట పిస్తోలు దొరికినట్లు విక్టోరియా అతనితో చెప్పెను. కారుదినములన్నచో లేదో అతడు చెప్పలేకపోయెను. అస్త్రీ ముగ్గురుపురుషులచే బలవంతముగా లాగబడినప్పుడు బాపలాకారుకు నువారు దగ్గరగానుండెను. క్రానుపరీక్షలోనే తనకు 10 ముంజలొని 20 తుపాకికెబ్బలవరకు వినబడినవని లెఫ్టెనెంటు బాట్లీ చెప్పెను. ఏరనికారునాతడు చూడలేదు. బాపలాకారు మాత్రమే అచ్చటనుండెను. బిమ్మబంగరా మీదికి త్రోయబడిన వాడు మాంగ్రీ గుడ్డ కొటును తొడిగి నెను; ఆకొటును మెడవర్తిరను క్రింద లాగుదగ్గరను గుండెలు తెట్టుబడియుండెను. అతని శరీరమును బాట్లును సగము భాగముమాత్రమే అతడుచూచెను. అస్త్రీని లాగుటకు ప్రయత్నించినవాడిలేడే. కెండ్లముద్దాయి నల్లకొటు తొడుగుకొనెను. వీడు సెగార్లుమీదికి తుపాకి ప్రేల్చెను. సన్నని శరీరమునుబట్టియు పెద్ద కండ్లనుబట్టియు సాక్షి వానిని గుర్తుపట్టెను. విడుదుగుల దూరమునుండి వాడు తుపాకిని ప్రేల్చెను.

లెఫ్టెనెంటు కలనల్ స్త్రీ వెన్ను

రెండవసాక్షి లెఫ్టెనెంటు కలనల్ స్త్రీ వెన్ను. లెఫ్టెనెంటు బాట్లీచెప్పిన కథనే అతడును చెప్పెను. పోట్లాటనుగురించి తుపాకిమంటను తాను చూచినవని చెప్పెను. రోడ్డుమధ్యకు సెగార్లువెళ్లగా కలనల్ విక్టోరియా సెగార్లుబాట్లీయన్నచోటికిపోయెను. అప్పుడు వారి వెనుకవైపున కొడుకువచ్చెను. వెళ్లి పోలీసువారిని పిలుచుకొనిరమ్మని అతడు కారులోనున్నవారితో చెప్పెను. అంత నతడు పోట్లాటసంగతియు ఆశీసరుల కారులోనుండి స్త్రీని బయటకులాగుటకు చేయబడిన ప్రయత్నమునుగూర్చియు చెప్పెను. ఆ మనుష్యుని సాక్షియు బాట్లీయును మొగము మీద కొట్టిరి. అంత విక్టోరియా కేకలు వేయుచుండగా వచ్చటి కేగిరి. వారిక మనుష్యుని క్రిందపడవేసిరి. కాని మణికట్టు పట్టుకొని వాని చేతి నుండి కత్తిని లాగుకొనుటకు సెగార్లు ప్రయత్నించుచుండెను. తుదకు కత్తిని లాగుకొనిరి. మరియొకడు కర్రతీసుకొని వచ్చెను. వానిని క్రిందపడద్రోసిరి. తరువాత పోలీసువారు రాగా పట్టుకొనబడ్డవానిని వారికి వప్పజెప్పిరి. తక్కిన విషయములోగూడ బాట్లీ సాక్ష్యమును యీసాక్షి ధ్రువపరచెను.

క్రానుపరీక్ష చేయబడినప్పుడు ఆతడు, సెగార్లుయెవరితోనో పోట్లాడుచున్నప్పుడు ఆకాశమున ఖూక్రి తళితళలాడుచుండెనని చెప్పెను. పిస్తోలు విక్టోరియాచేతిలోనుండగా చూచితి ననెను. అతని కది యొక్కడినుండివచ్చెనో యీతనికి తెలియదు. ఎవరోయద్దరు పారిపోవుచుండగా నితడు చూచెను.

కొద్దులో చేరినవారందరూను

మంటాజును రక్షించుటలో అంత యెక్కువగా పనిచేసిన లెఫ్టెనెంటు సెగార్లును చూడవలెనని వేచియుండిరి. కాని వారందరికి నిరాశలగునట్లుగా తెలిసినవాడు పిలువబడెను. ఇతడివరకు యిందోరులో నుండేవాడు. ఇందోరునుచోరాబాగారి సోమరుసెట్టు నగరువద్ద మోటారు నడిపేవని. హత్యజరుగుటకు కొన్నిరోజులకు ముందు ఎర్రమాక్కెలుకాయకు తాను చూచినట్లును, దానిని ముద్దాయిలలో కొందరు కొని కొన్ని పనిముట్ల కొరతకున దగ్గరకు వచ్చినట్లును సాక్షి చెప్పెను. హత్యజరిగే దిశమున సాయంకాలమున గడ్డి త్రివ్వవానిని మరియొక మహమ్మదీయుని సాక్షి మోటారులో నెక్కించుకొని ఫెలోజిమతో

టవందలనున్న మలకారుగుట్ట దగ్గరకు తీసుకొనిపోయెను. వారచ్చట దిగి తోటలోనిజేరియిరి. దగ్గలగానున్న పోస్టుఅశీసరులతో కొన్నిస్తాంపులను కొనుక్కొని సాక్షి కారులోనే కూర్చుండెను. అప్పుడు 6 గంటలయ్యెను. తరువాత నొకపావుగంట నేపటికి ఎర్రమాక్కెలుకాయ ఆరోడ్డుమీదుగావెళ్ళెను. అందులో కూర్చున్న ఆరుగురిలో సాక్షి ఐదుగురిని గుర్తించెను. వారైదుగురిప్పుడు కొద్దులోనికి విచారా నిమిత్తము జేబడిన బహదూర్ మో, అక్బరుమో, అబ్దుల్ లతీఫ్, పాండే, మోషీమహమ్మదులు ఆరవవాడెవడో ఆశకు చెప్పలేకపోయెను. తరువాత సాక్షి గడ్డి త్రివ్వవానిని మహమ్మదీయుని కారులో నెక్కించుకొని సోమరుసెట్టు నగరునకు తీసుకొనిపోయెను. హత్యజరిగిన ఒకటి రెండు దినములకు ఆసాయంకాలమున మలకారుగుట్టవద్ద తాను ఎర్రమాక్కెలుకాయ కారును చూచినట్లుగా సాక్షి గడ్డి త్రివ్వవాని కిని ముల్లోంకరునకును చెప్పెను. హంతకులు ఎర్రమాక్కెలుకాయ నుపయోగించినట్లుగా పత్రికలలో ప్రకటింపబడి యుండుటచేత అతిడట్లు చెప్పెను.

ముద్దాయి శ్వాసవాది వారెంతరు:— ఇదంతయు వారాపత్రికల ఆల్లరినుండి (నవ్వు)

పోలీసువారి కిచ్చిన స్టేటుమెంటులను గూర్చి తరువాత నాతడు సాక్ష్యమిచ్చెను. అస్త్రీ మెంటులో ఫాంసీ, బహదూర్ మో, లతీఫ్ అక్బరు మోలనుగూడ సాక్షి యిచ్చియుండెను. గుర్తుపట్టుటకు మనుష్యులను నిలువలెట్టివపుడు సాక్షి కూడ అచ్చట నుండి ముద్దాయిలలో నలుగురిని గుర్తుపట్టెను. ఫాంసీ అప్పుడచ్చట లేకుండెను. కొద్దువారప్పుడు ఫలాహారమునకు తేరిరి.

క్రానుపరీక్ష ఫలహారాంతరమున జరిగినప్పుడు హత్యలో మాక్కెలుకాయ నుపయోగించబడినట్లు తనకు హత్య జరిగిన మరునాడో మూడవనాడో బహారు చెల్లగా తెలిసినదని ప్రధానాచార్యులు చెప్పెను. తనతో ఆసమాచార మెవ్వరు చెప్పిరో జ్ఞాపకము తనకి చెప్పెను. ప్రజలందరూను కేసరి పత్రికను చదువుచున్నట్లుగా తనకు జ్ఞాపకమున్నదనియు సాక్షి చెప్పెను.

తోట మూలి

తరువాత సాక్షి సోమరుసెట్టు యింటివద్దకుండు తోట మూలి పేరుధోండు వీరు. హత్యజరిగిన తరువాత తాను యిందోరుకు వెళ్లివట్టతడు చెప్పెను. తిన్నెందుకు పంపిరో తనకు తెలియదనిచెప్పెను. ఇందోరులో తనతో నేవోపని యున్నదనియు తిరిగి కి రోజులలో తాను బాంబాయికి రావచ్చుననియు మాత్రము ఆతనితో చెప్పిరి. ఇందోరులో తోపుఖావారోటలలో 12 నెలలుగాని 6 నెలలుగాని తోటమూలిగా నుండవలసినదని ఆతని నెవ్వరో యడిగిరి. సాక్షి తన కిష్టుమలేదనియు బాంబాయికి వెళ్లిపోవలెనని యున్నదనియు చెప్పెను. సరే వెళ్లమని చెప్పి, ఆ వెళ్లమనిచెప్పినవాడు అప్పుడిందోరులో జరుగుచున్న అరెస్టులనుగురించి యెవ్వరితోను చెప్పవద్దని చెప్పెను. ఆట్లెవరితోను చెప్పవచ్చుయెడల బహుమాన విచ్చెదనని చెప్పెను.

క్రానుపరీక్ష చేయబడినప్పుడు తన్ను పోలీసువారు గుర్తుపట్టుటకై యిందోరుకు తీసుకువెళ్లక పూర్వము, తానెవరి నైనను గుర్తుపట్టగలనని గాని యెవ్వరినిగుఱించియు నెట్టి వివరములనుగాని తాను చెప్పియుండలేదని సాక్షి చెప్పెను.

నటంజన్

ఈ సాక్షిపరీక్ష ముగిసినవెంటనే, తాను నిన్ను చెప్పిన సాక్ష్యములో బాపలాను హత్యసంగతి తెలియజేయుమని అబ్దుల్ కరీమ్ తనతో చెప్పిన బద్మాఖులంఖ్యకు అక్బరునుగూడ చేర్చవలెనని నటంజన్ సాక్షి బోనులోనెక్కి చెప్పెను. అంతకొద్దు ముగిసెను. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబుగవర్నరు వందతుల యాగమనము

లాహోరు, మార్చి 28:—మొయిలిగాయను వారి సత్తెబ్బియు, రావల్పిండియును సంచారము పూరికేసి లాహోరు చేరిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆయుర్వేదశాస్త్రీ, అష్టవధాని, కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు, యం. డి. యే. గౌరి

30 మైత్రులు 3

విశ్వసనీయమైనది

1. మిమ్ములో మూలకాద్యములను మంట, మరుగు, దుడ, పొంది, గంగురంగుల ముద్దామములనుగ నెగను నిలుపుచుండును. 5 దినములలో స్త్రీ ఎటుపు తెలుపు కునుమలను నకింపజేసి పంపనకుటగాజేయును.

అమృతాశ్రమము, నెం 1. ఏలూరు.

శ్రీకృష్ణజిల్లా

మదరాసు శాసనసభ

బడ్జెట్ - ఫలితములు

రాష్ట్రపు బడ్జెటు డిమాండులపై కడచిన వదిలినములు శాసనసభయందు ఆర్డర్ జరిగెను. రిజర్వుకాఖిలలో 78850 500 రూపాయల ఖర్చునకు శాసనసభవారు ఆమోదించబడియుండును. మిగత 52317000 రూపాయల ఖర్చునకు శాసనసభ వారు అనుమతి లభింపజేసెను. ఇదేవిధమున ప్రజామిత్రశాఖల ఖర్చులలో 81259500 రూపాయల ఖర్చునకు శాసనసభవారు ఆమోదించబడి యుండెను. మిగత 6508000 రూపాయలకు శాసనసభవారి అనుమతి లభింపజేసెను.

మొత్తముమీద శాసనసభవారు 11,52,10,000 రూపాయల ఖర్చును ఆమోదించబడి యుండెను. ఈ వదిలినములు చర్చ ఫలిత శాసనసభవారు ఖర్చులలో 4,35,804 రూపాయలకు తగ్గించెను. వివరములు ఈ క్రింద ప్రకటింపబడినవి

తగ్గించబడిన మొత్తము

1000 రూపాయలు:- రైలుకారుల టిక్కెట్ల రాజుబాటలయందు నిరంతరము బాదపడినవారి తీసుకొని ప్రభుత్వమువారు తగు శ్రద్ధ పుచ్చుకొన వందులకు సభవారి అనుమతిని తెలుపుటకు లాండు రెవిన్యూ డిమాండునందు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

118200 రూపాయలు:- రెవిన్యూబోర్డుల రద్దు చేయ బయ్యెనని ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

100 రూపాయలు:- కోర్టుపేనుతప్ప ప్రాంత ఆస్తులను సవరించి ప్రస్తుతమున్న ఎక్సల్యుట్ చార్జీలను తీసివేయుమని ప్రభుత్వమువారి కోరికకు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

1 రూపాయ:- మొదటి ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల విషయమై ప్రభుత్వమువారు తగ్గింపు పుచ్చుకొనబయ్యెనని కోరుచు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

1 రూపాయ:- ఎక్సల్యుట్ పు కాన్సిలు సభ్యుల సంఖ్య నాలుగునుండి యాటికి తగ్గించబయ్యెనని కోరుచు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

1 రూపాయ:- ఎక్సల్యుట్ పు కాన్సిలు సభ్యుల జీతమును తగ్గించబయ్యెనని కోరుచు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

14400 రూపాయలు:- హైకోర్టులో ఆఫీషియల్ రెఫరీ ఉద్యోగి యొగ్గుట అనునవిషయము ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

లక్షరూపాయలు:- హైకోర్టుజడ్జీల సంఖ్యను తగ్గించబయ్యెనని మొత్తము తగ్గించబడినది.

1 రూపాయ:- హైకోర్టు రిజిస్ట్రారు ఉద్యోగమును భార తీయున కింగ్లెండునని కోరుచు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

100 రూపాయలు:- కారాగృహములందు భోజనసౌకర్యములందు భారతీయులయిదిలకును ఆంగ్లేయులయిదిలకును ఎట్టి భేదము లుండకుండనది అభిప్రాయమును ప్రకటించుటకు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

1900 రూపాయలు:- పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుల సంఖ్యను తగ్గించుట కీ మొత్తము తగ్గించబడినది.

లక్షరూపాయలు:- నామినేషన్లను గాని విడుదల కోరుచు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

లక్షరూపాయలు:- తూర్పు పశ్చిమతీరములందు స్పెషలు పోలీసు ఘోర్సున రద్దు చేయబయ్యెనని కోరుచు ఈ మొత్తము తగ్గించబడినది.

తగ్గించబడిన మొత్తము రూ. 4,35,804.

బడ్జెట్ మునందు బందిపోటు

రింగునూ, మార్చి 29:- మాథుర్యా తాలూకాయందు ది కానిగిని గ్రామములో బందిపోటువాండు నోకయింటిలో ప్రవేశించినయొ గ్రామములు అతిభయభరితములు భారతీయులను మానవలూ డిప్యూటీ కమిషనరు ప్రకటించు దానూ గ్రామముల సామాన్యమును మెచ్చుకొనుచు గవర్నరు - గు అభినందించుట నంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

సంయుక్త పరగణాల శాసనసభ

లక్నో, మార్చి 28:- సంయుక్త పరగణాల శాసనసభవారు పట్టికలోని ఖర్చులకు చర్చించి 17 పట్టణ సంగీకరించిరి. 11 పట్టణ చర్చాధికార ప్రతిపాదించెను ఇట్లున్నయొ చర్చ లేకుండగనే యంగీకరింపబడినది.

సభ ముఖ్య సోమవారమున గూడున

మద్రాసు శాసనసభ

నేటిదినచర్చ

ప్రభుత్వ గ్రాంటులు

గవర్నరుగారు సర్టిఫై చేయుట

నేటి ఉదయము 11 గంటలకు చెన్నపురి శాసనసభ డిల్ బిల్ యల్. డి. స్వామికృష్ణస్వామిగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నోత్తరకాలమునందు గవర్నరు ప్రభుత్వ గారు సభాభివక్షణమునందుండి వీక్షించిరి

నూతనసభ్యుని నియామకము

ప్రశ్నమున నూతన శాసనసభ్యుడగు పి. యస్. సి. జువ్వెగారు ప్రభుత్వ ప్రమాణమును గావించి యథాస్థానమున గైకొనిరి.

ప్రభుత్వ గ్రాంటులు

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారియొక్క 1925-26 సం॥ లెక్కలపై తనిఖీ నివేదికలపై పట్టిక అకౌంటు కమిటీవారు గావించిన నివేదికను విచారణలోనికి దీసికొనబడుటకు గౌ॥ సి. పి. రామస్వామిఅయ్యర్ గారు రుపపాదించిరి. బలపరపబడిన పదప సభ్యుల యాచూదమును బడసెను.

1925-26 సం॥ నందు సమృద్ధి బడసిన గ్రాంటులందు గడిగిన వ్యయమును సరిజేయుటకు రు 29, 50, 869 లు ఆదనపు గ్రాంటునకు సభ్యుల ఆమోదమును గోరుచు గౌ॥ ఆర్. వీ. గ్రహము గారు రుపపాదన సత్పరి. పట్టిక అకౌంటు కమిటీ చారిత్రాపేడిక రి.న అధ్యాయమును ఈ ఆదనపు వ్యయముయొక్క వివరణ మొసంగబడినది ఉపపాదన బలపరపబడి సభ్యుల సర్వాంగీకారమును బడసెను.

“భూమి ఆదాయశాఖ (లారివెన్యూ డిపార్టుమెంటు) క్రింద రు 600 లున్న, “ప్రాంతపుల” క్రింద రు 84,000 లున్న ఆదనముగ ప్రభుత్వమువారి కొసగబడవలయునని గౌ॥ యల్. ఇ. మన్ వాంత్సు గారు రుపపాదించిరి. ఉపపాదన బలపరపబడిన పదప అధిక సంఖ్యాకులచే నంగీకరింపబడినది. డిల్ బిల్ యల్. క్రిష్ణన్ నాయర్, వీ. రంగనాథములయొద్ద గారలు ప్రతిపాదన వాజేపించిరి.

“ఉదకమండలమునందు ఇన్వెస్ట్ మెంట్ నివారణ ప్రచారము సందర్భములో నివేదికారితే గావించబడిన వ్యయమును సరిజేయుటకు రు 9,200 లు ఆదనపు గ్రాంటు ప్రభుత్వమువారి కొసగబడుటకు గౌ॥ పానుగల్లు రాజాగారు రుపపాదించిరి. ఉపపాదన బలపరపబడి సభ్యులెల్లర ఆమోదమును గాంచెను.

రు 10,660 లు ఆదనపు గ్రాంటునుచై ద్వ్య వ్యయమును పూరిజేయుటకు సభ్యు లాచూదించగలందులకు గౌ॥ పానుగల్లు రాజాగారు రుపపాదన గావించిరి.

జె. వీ. సల్దానాగారు ఉపపాదన వాజేపించుచు టీకాలు వేయుటకై క్రమమున తనిఖీ యొనరింపబడుట లేదనియు ప్రస్తుతము టీకాలువేయు విధానము లోపభూయిష్టమనియు అందలి ఫలితములు మిక్కిలి ఉపద్రవకరములగు నున్నవని పలికిరి.

రా॥ బిల్ డా. సి. సలీతుమదలియారుగారు సల్దానాగారి అభిప్రాయముల బలపరచుచు టీకాలువేయుట మిక్కిలి కష్టమున కార్యము గాకపోయినను ఉద్యోగులు దానిని సక్రమముగ నిర్వహించుట లేదనియు, టీకాలువేసినపిదప అందలి అవశిష్టభ్రతును దొంగించి పరిశుభ్రముజేసిన చాలుననియు, సల్దానాగారు నుడివినటులు నిజముగ టీకాలయొక్క ఫలితము ఉక్రదనకరముగ నున్నవనియు ఇద్దరు బిడ్డలు టీకాల వేయుటచే దనిపోయిరిని పలికిరి.

పి. యల్. మూరుగారు ఉపపాదనను బలపరచిరి విశ్వనాథదాసు మహాశయోగా రుపపాదన నంగీకరించుచు టీకాలువేయు విధానమును కృత్రిమజేయదగునని ప్రభుత్వము వారికి నూచించుచు గ్రాంటును నిరాకరింపరాదని పలికిరి. పదప ప్రతిపాదనవోటుకు బెట్టుబడి అధిక సంఖ్యాకులచే నంగీకరింపబడినది.

“ప్రీషనరీ- అయ్యుపములు - ప్రజామిత్రశాఖల క్రింద రు 10,100 లు ఆదనపు గ్రాంటు ప్రభుత్వమువారి కొసగబడుటకు గౌ॥ సర్. వీ. పానుగల్లుపాత్రో గారు రుపపాదించిరి.

బలపరపబడినపిదప సభ్యులెల్లరచే అంగీకరింపబడినది. 1925-26 సంవత్సరమునకు అటవికాఖి, విద్యాశాఖ, ఆరోగ్య

శాఖ, పారిశ్రామికశాఖ, సివిల్ సర్వీస్, జైలు, మున్నగువాని యందు సభ్యులుగావించిన ఇతరడిమాండులకు గ్రాంటులు ఉపపాదించబడెను.

రా॥ బిల్ వీ. యల్. క్రిష్ణరావు పంతులుగారు ఉపపాదన వాజేపించుచు వీనివర్గము వేరొక సమావేశము నాటికి వాయిదా వేయుట ముపపాదించిరి. విశ్వనాథదాసు, సల్దానాగారు బలపరచిన మీద క్రిష్ణరావుగారి ఉపపాదన వోటుకు బెట్టుబడి అధిక సంఖ్యాకులచే నంగీకరింపబడినది. పోటు దీసికొనబడగ-82 అనుమాటురు 24 ప్రతిపాటురు లెక్కింపబడిరి. చర్చ వేయిదా వేయుటకు తీర్మానింపబడినది.

గవర్నరుగారి సందేశము

శాసనసభ్యులు ఫలహారములకు లేవక పూర్వము అభ్యుత్తులు క్రింద వినిరింపబడిన గవర్నరు ప్రభుత్వగారి సందేశములను సభ్యులెల్లరకు వినిపించిరి.

రివిన్యూబోర్డును సర్టిఫై చేయుట

గవర్నరుగారి సందేశము

1925 సం॥ మార్చి 17 వ తేదీశాసనసభ సమావేశమందు ఆయవ్యయపట్టిక ఉపపాదనపై రివిన్యూబోర్డు (సెటిల్ మెంటు)నకు రు 1,18,300 లు డిమాండు ఆమోదించబడలేదు.

గౌ॥ సభ్యులు గావించిన ప్రసంగముల బట్టి తగ్గింపును జేయుటలో వారియందైతేము రివిన్యూబోర్డును తీసివేయుటయో యని తెలియుచున్నది. రివిన్యూబోర్డుచే ప్రస్తుతము నిర్వహించబడుచున్న వ ని ఆ వ శ్య క మ యి నం దు న ను, ఇంతకన్నను నిపుణతతోడను, తక్కువ వ్యయము తోడను పనిని నిర్వహించు వేరొక విధానము నూచించబడవందునను పరిపాలన సౌకర్యములొరకునై ఆ గ్రాంటును నిలుపుట ముఖ్యమని తెలంచుచు భారత ప్రభుత్వచట్టము 72 డి (2) (ఏ) చట్టముక్రింద సర్టిఫై చేయుచున్నాను. రివిన్యూశాఖ పరిపాలనయొక్క నిర్వహణమునకు రివిన్యూబోర్డు (సెటిల్ మెంటు) ముఖ్యవశ్యకము.

న్యాయనిర్వహణము- హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు ఉద్యోగులజీతములు

“న్యాయనిర్వహణము - హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు, రిజిస్ట్రారు-ఉద్యోగులజీతములు” అను శీర్షికక్రింద 1925-26 సం॥ నకు ప్రత్యేకింపబడిన 63,600 లు రు 14,400 లు శాసనసభ్యులచే 24 వ మార్చినామావేశమునందు తగ్గించబడినది. ఆఫీషియల్ రెఫరీయను ప్రత్యేకోద్యోగిని నిర్ణయించువిషయము స్థానిక ప్రభుత్వమువారు హైకోర్టున్యాయమూర్తులతో నాలోచించెదరు. వై వి చా ర ణ పూ ర్తి యగు లో గ ప్రస్తుతము రు 7,200 లు ఆ వ శ్య క ము. గాన భారత ప్రభుత్వచట్టము 72- డి (2) (ఏ) శీర్షికక్రింద పై మొత్తమును సర్టిఫై చేయుచున్నాను.

“న్యాయనిర్వహణము హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు రిజిస్ట్రారు”

1925-26 సం॥ పు ఆయవ్యయ పట్టికయందు న్యాయ నిర్వహణము హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు రిజిస్ట్రారు అను శీర్షికక్రింద ప్రత్యేకింపబడిన రు 5, 60, 700 లలో రు 1 00, 000 లు శాసనసభవారిచే తగ్గింపజేయబడినది. హైకోర్టునందలి న్యాయమూర్తులసంఖ్య ఎట్లున్నను ఈ మొత్తమంతయు వ్యయముకావశ్యకము.

గౌ॥ శాసనసభ్యుల ప్రసంగములచే హైకోర్టునందు ఆదనముగ నియమించబడిన ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల నావశ్యకమును అభిప్రాయము తెలుపుచున్నది. కివిల్ జస్టిస్ కమిటీవారి నివేదికనుబట్టి స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే నీవిషయమింకను విచారించబడును. న్యాయశాఖా నిర్వహణమున కీ మొత్తము ఆవశ్యకముగాన భారత ప్రభుత్వచట్టము 72- డి 2 (ఏ) శీర్షికక్రింద సర్టిఫై చేయుచున్నాను.

ప్రత్యేక పోలిసుదళము

“1925-26 సం॥ పు ఆయవ్యయపట్టికయందు “పోలీసు” అను శీర్షికక్రింద ప్రత్యేకింపబడిన ధనములో “ప్రత్యేక పోలీసుదళమునకై గావించబడిన రు 8,67,800 లు పోలీసుశాఖా నిర్వహణమున కావశ్యకము గావున పై మొత్తమును సర్టిఫై జేయుచున్నాను.”

పిమ్మట శాసనసభ్యులు ఫలహారములకై లేచిరి.

శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

నేను బిల్లు పురి శాసనసభ సమావేశమైనపుడే క్రింది ప్రశ్నోత్తరములు ముఖ్యమైనవి జరిగినవి:—

రిజర్వు అడవులు తంగేడు

జ. రామేశ్వరరావు గారి అడిగిరి:—

ప్ర:—(అ) రిజర్వు అడవులనుండి రైతులు తంగేడు కట్టిన దీనిని పోషించునా? అందుకేమి పరతులుగవు?

(ఆ) అవరతులను విధించు ప్రభుత్వపుటల తరవేమైనా గలవా? వానిని ప్రమోదించరా?

(ఇ) ప్రభుత్వభాగమునకు వుత్తరువుల కనుకూలము గాని సమకూలముగాని యెచ్చటైన జిల్లాలయం దుత్తరువులు జేయబడెనా?

(ఈ) ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారేమైన విచారణలు జేసిరా? జేయబూనిరా?

(ఉ) ప్రభుత్వభూములనుండి తంగేడుకట్టిన 10 లక్షల కంటే ఎక్కువ యెత్తైనదానిని అతను యెత్తుగ నుపయోగించుటకై కొట్టరాదని అనంతపురం జిల్లాలో నుత్తరపుంజుని ప్రభుత్వమువారికి తెలియనా?

(ఊ) అట్లు వుత్తరువు జేసినమీదట ఆనకొయ్యలయం తద్వారధునగ జేసినందుకు ప్రాసిక్యూషనులు యేమైనవిగనా? అట్లయిన గతవత్సర మీజిల్లాలో నెన్ని జరిగెను?

ఉ|| (అ) రిజర్వు అడవులనుండి రైతులు తంగేడుకట్టిన దీనిని పోషించరాదు.

(ఆ) ఈ ప్రశ్న రానేరదు.

(ఇ) ప్రభుత్వమువారి కట్టి యుత్తరువులను వేమో తెలియదు.

(ఈ) లేదు.

(ఉ) ఆయుత్తరువునందు యెత్తుకై తంగేడు అతను దూసికొనుటలో మొక్కంతయు పోషించునయ్యు, ఒక అడుగు పాడుగు అనుభాగమును మాత్రము కోయవలెనని గలదు.

(ఊ) ఈ ఉత్తరు సులంఘించినటుల తెలియలేదు. ప్రాసిక్యూషనులు జేయబడ లేవు.

గ్రామములందలి వైద్యశాలకు మందులన పై

వి. రామచంద్రారెడ్డి గారి అడిగిరి:—

ప్ర:—(అ) స్థానిక సంఘములు గ్రామమునందు నూతనముగ స్థాపించిన వైద్యశాలములకు కాలసిన మందులను సప్లయ జేయుటకు గవర్న మెంటు మెడికలు డిపార్టుమెంటు లు లేనిమాట నిజమేనా?

(ఆ) అట్లయిన సప్లయ తగ్గిపోవులే?

(ఇ) స్థానిక సంఘముల అనుపత్రులకు మందులను ప్రభుత్వపు టానుపత్రులకు వలెనే సప్లయజేసెదరా లేక వారియిష్టమువచ్చిన కొనుక్కోను యేర్పాట్లను జేయించు కొమ్మనినా, ప్రభుత్వమువారి విచారణ యేమయ్యెను?

ఉ:—(అ) స్థానిక సంఘములకు మందుల సప్లయ విషయ మింకను విచారణలో నున్నది.

ఫారెస్టరీజర్వల్లు-గడ్డిమూటలు

ఏ. రంగనాథమొదల్యారుగారి అడిగిరి:—

ప్ర:—(అ) ఫారెస్టరీ జర్వల్లనుండి గడ్డిమూటల నుచి తముగనే జిల్లాలనుండి తీసికొని పోనియ్యుచున్నారు.

(ఆ) పశువులమేతకు యేజిల్లాలయం దుచితముగ పర్యట్టి యబడుచున్నవి. (1) ఒక లేంజిలోనే నీయబడుచున్నవి. (2) జిల్లాలోని అన్ని రేంజీలలోని అడవుల కెన్ని యాయబడుచున్నవి.

ఉ:—(అ) ఈక్రింది ఫారెస్టరీ డివిజనులలో గడ్డిమూటలు అచితముగ దీసికొని పోవుట కుత్తరు వీయబడెను:—

కర్నూలు తూర్పు, పడమర, అనంతపురం, మంగళూరు ఉత్తరం, దక్షిణం, కడప, ఉత్తరం, దక్షిణం, పడమర, చిత్తూరు, వెల్దురు ఉత్తరం.

గుంటూరు దక్షిణకర్నూలు డివిజనులో మూసిజేసిన మాపులలో దప్ప యితరచోట్ల నుచితముగ దీసికొనిపోనియ్యుచున్నారు.

(ఆ) ఈక్రింది డివిజనులలో ఒక రేంజీయం దన్ని రిజర్వులకు పర్యట్టియబడుచున్నవి:—

కర్నూలు దక్షిణం తూర్పు, మంగళూరు దక్షిణం, కొత్తగూడెం, గంజాం అనంతపురములో గుత్తిరేంజీ, గుంటూరులో బెజవాడ బండరు రేంజీలుదప్ప మిగిలివెన్ని, నీలగిరిలో సిగూరు, మదునలై రేంజీలు, పాలఘాటులో రెండుబాకులు దప్ప బోలంపట్టిరేంజీ, ఉత్తర కోయంబుత్తూరులో సత్యమంగళం, తలవలై, భవానీ రేంజీలు, దక్షిణ కోయంబుత్తూరులో పొల్లారేంజీ.

కర్నూలు పడమరలో పక్కట్ల పశువులమేతకు మూయబడిన మాపులకును గ్రామములకు దూరమందున్న పర్వతభూములకు వర్తింపవు. దక్షిణ పశ్చిమ కడప డివిజనులో ఒక బాకులో మేతకిచ్చిన పర్వట్లు జిల్లాఫారెస్టరీ ఆఫీసరు ఉత్తరపుత్తో మరియొక బాకుకు వర్తింపబడుట మార్పించుకొనవచ్చును.

(2) ఒక జిల్లా అన్ని రేంజీలలోని అడవులకును సరి పోవుటల పర్వట్టియట్లు లేదు.

మెడికలు సర్టిఫికేట్-రిజనర్రు మెడికలు ప్రాక్టీషనరులు

రావుసాహెబు యం. రామారావు గారి అడిగిరి:—

ప్ర:—(అ) మద్రాసు ప్రెజిడెన్సీయందు యితరచోట్లను ప్రభుత్వోద్యోగులకు శేలపుకై మెడికలు సర్టిఫికేట్లు రిజిస్ట్రేషన్ మెడికలు ప్రాక్టీషనరులు జిల్లాధ్యక్షుల సంతకమువలెకైన 500 కముజేయబడ నియ్యటకు వీలులేదని ప్రభుత్వమువారి చేయి యుత్తరువు జేసిరా?

(ఆ) అట్లయిన యెడల యిది వరకు ప్రక్కను సంతకము లేకుండు సర్టిఫికేట్లనిచ్చు నధికారము తొలగించుటకు ఆరిజెస్ట్రు ప్రాక్టీషనరు లేమైన స్వామిద్రోహముజేసిరా?

(ఇ) అట్లుజేసినటుల మెడికలు కౌన్సిలుకేమైన తెలిసినా, యెప్పుడు, యేమిజేసితి?

(ఈ) ప్రభుత్వమువారికి యుత్తరువుజేయుటకు శాఖాధికారులకు ప్రభుత్వమునకు, మెడికలు కౌన్సిలుకు యేమైన ఉత్తరప్రభుత్వములు జరిగినేమో ప్రకటించెదరా?

ఉ:—(అ) ప్రభుత్వ ప్రభుత్వజేసి ఆ అధికారమును తొలగింపలేదు. ప్రభుత్వము ఉత్తరువు ప్రకారమైనను అనుమానమున్నపుడు పై అధికారులు జిల్లాధ్యక్షుల సంతకముగూడ కావలెనని కోరుటగలదు. ఈవిధ్యుగావించిన యుత్తరువునం దీవిషయము గట్టిగ జెప్పబడెను. జిల్లాధ్యక్షుల సంతకముకానిదే మెడికలు సర్టిఫికేటును బిల్డుంగునపోనయ్యనని తెలుపబడెను. ఈ ఉత్తరువు ప్రకారము మెడికలు ప్రాక్టీషనరులకు సర్టిఫికేట్లు అధికారము దీసినయి లేదు.

(ఆ) ప్రభుత్వసేవలకు రిజిస్ట్రేషన్ ప్రాక్టీషనరులందఱు సర్టిఫికేటు తెచ్చిన శేలపు దొరుకునను మాకును దుర్బునియోగ పరచుచున్నారని ప్రభుత్వమునకు తెలియినది. ఇందుకు నిద్రనము నూపరింపెందెంటు, గవర్న మెంటు ప్రెసు 1923-24 ని నిదికమునందు గాన్పించును.

(ఇ) ప్రాక్టీషనరులు దామిచ్చిన సర్టిఫికేటులోని అంశములు రుజువు జేయగలదగు దౌగపర్టీఫికేట్లనిచ్చినచెప్పవీలులేదు. కాని 1925 ఫిబ్రవరి 14 వ తేదీని ఒక కేసు మెడికలు కౌన్సిలుదగ్గరకు వచ్చెను.

(ఈ) ఈవిషయమై మెడికలు కౌన్సిలుకు సర్దుకు జేసరలుకును ఉత్తర ప్రభుత్వములు జరిగెను. అందు సర్దుకు జేసరలుగాను జిల్లాధ్యక్షుల ప్రక్కసంతకముజేసిన కేసులను తెలిపిరి.

సంస్థానాధీశులసభ

డెల్లి, మార్చి 28:—వచ్చే సంస్థానాధీశుల సభ డెల్లిలో 1925 వ సంవత్సరము 9 మొదలు 14 వ తేదీవరకు జరుగును.

(అ. ప్రె.)

శ్రీవీరేశలింగ కవిజయంస్మృత్యనము - రాజగుర్రా

కోదననామ సంవత్సరము ప్రైతమాసమున గంగళ వారమునాడు అనగా 7-4-25 వ తేదీని శ్రీవీరేశలింగజయంతి కాజుచు హైద్రాబాదు నగర నిర్వహించబడినది. కానయెల్లరు యేతరుత్సవమున పాల్గొనప్రాధికృతులు. ఆనాడే మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు శ్రీవీరేశలింగం పంతులవారిచే ఘోషింపబడిన హిత కారణపదము యొక్క సాంవత్సరిక మహాజనసభ ప్రార్థన సమాజమందిరమున జరుపబడును. సభ్యులెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

పా. గురుమూర్తి, కార్యదర్శి-హితకారణ సమాజము, రాజమహేంద్రవరము

మనవల

(ఒక ప్రేక్షకుని నుండి)

కాలమానము

ఎండలు యిప్పుడు ముదురుచున్నవి. చలిగాలి రాత్రులందున్నది గాని క్రమముగా తగ్గిపోవుచున్నది.

ఆంధ్రవాల్మీకి

ఆంధ్రవాల్మీకి వావిలికొలను నుబ్బారావుగారు ఈ గ్రామము దనుచేసి మూడువేలకు పైబట్టి నివసించి యుపన్యాసముల గావించిరి. కడపజిల్లా ఒంటిమెట్ట గ్రామములో వీరు కట్టించినది ఉత్సవాదులకు రథసాంస్కారమునకు ధనము ప్రోత్సహించుటకు వీరు సంచారము గావించుచున్నారు. మా గ్రామమున నెనులి పట్టాభిరామారావుగారు 250 రూపముల వాగ్దానముచేసిరి. ప్రెసు 26-0-0 వనూలెనవి.

కాంగ్రెసుకృషి

కాంగ్రెసుకృషి యాయురీయందు చాల లక్ష్యవగా నున్నది. పెద్దలు, బాల్యమువాదులు కాంగ్రెసుపనియందు శ్రమ వహించుటలేదు. కాని కడిపి శ్రమివాసాచార్యులు గారు, సత్రకాల రామయ్యకెట్టిగారు మొదలగు యువకులు నూలుపడుకును, ఇడ్డరునమ్మచూ ఉత్సాహముతో పట్టుదలతో పనిచేయుచున్నారు. ఆంధ్రనాయకులప్రచార మీషన్లు చాలా అవసరముగావున్నది. జేకో వారక కాశీ నాథుని వాగేశ్వర రావు పంతులు వారి వంటి సుత్ర సిద్ధుల నావ్యాసించుటకు కొందరు యువకులు బుల్సాహుపడుచున్నారు.

యూనివర్సిటీ పరీక్షలు

పదవపరీక్షయేడే శ్రాంతగా నెంట్లుగానుండుస్థితి పట్టి నది. ఇప్పుట దివ్యజ్ఞానతత్వము బాగుగా నాటుకొనియున్నది. పరస్పరములనుంచి వచ్చినవిద్యార్థుల నిచ్చటి విద్యార్థులు బాగుగా నాదరించిరి. ఉపాధ్యాయులెల్ల పక్షము పిల్లలతో చాలా చురువు గానుండురు. ఇచ్చట ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు పెద్దఅన్నగారి వలె నుండురు. కాని ఇతర చోట్లనుండి వచ్చినవారి కీయూరి పూటకూళ్లయియుండవు. ప్లాన మొనరించుటకు అనుకూలము గా నుండదుగాని ఆరోగ్యకరముగాలి అనందము తోటలకృత్యములు అనుభవించ దగియున్నవి. ఈవూరు వచ్చిన శ్రాంతనామ బసిలికొండ నెక్కి చూచితింవలయినా.

శానిటోరియం

ఈవూరికి శానిటోరియం 4 మైళ్లలో నుండుటచే ఆచటి రోగులచే యూరిలోని వారికిగూడ క్షయరోగము తగులుచున్నదనియు శానిటోరియం ఉరికిచాలాదూరముగా నున్నచో బాగుగా నుండెడివనియు ప్రజాభిప్రాయము గ్రహించుచున్నారు.

మూత్ర సంబంధమైన వ్యాధిచే

గలిగిన అతిబలహీనతకు

ఆమోఘమైన నివారిణి

దీర్ఘకాలమునుండి నేను మూత్రసంబంధమైన వ్యాధిబాధనను, చిక్కువ్యాధివలనను గలిగిన అతివలముల బలహీనతచే బాధపడుచున్నాను. నాముఖము నలుపుతిగెను. కండ్లచూరు మంటయుండెను. నా ఉదాశిత, ఆశ్రద్ధయే నాప్రాసాధికి గారణము. తిరనల్వేలికల్లా, కృష్ణాపురనివాసియును, ప్రస్తుము చెన్ననగరము, అర్రీయనుచువీధిలో, నెం 72బరు, గృహము నందుండు పండిత స్వామి శ్రీనివాసఆయ్యగారి అద్భుతసామర్థ్యమును గుఱించి తెలిసినందున తక్షణమే నావ్యాధులకు వారివద్ద చికిత్సకు ప్రారంభించితిని. నేను ఒక నెలవరకు వాచికిత్సలోనుంటిని. ప్రస్తుతము నావ్యాధులన్నియు నమ్మచిడిచినవి. ప్రస్తుతము ఆరోగ్యముగా నున్నానని మిక్కిలిసంతోషముతో చెబుచున్నాను.

జి. ఎల్. పర్నాన్ డెజ్,

పి. డబ్ల్యు. ఇన్సు పెక్టరు,

ఎస్. వి. రైల్వే-తిరువాలూరు జంక్షన్, 25-12-18.

వారి నలహాకట్టుము రు 15

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1925-వ సం॥ మార్చి నెల 30-వ తేది

సోమవారము

దాసు : ఫజుల్ హక్కు

క్రొత్త మంత్రుల వేతన నిరాకరణమునకు ఫజుల్ హక్కుగారు దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు గారితో చేతులగలిపియుండిరి. ఇది పలువుర కాశ్చర్యము గలిగించెను. సర్ పి. సి. మిత్రు గారు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుచుండ, హక్కుగా రేల తోడ్పడరయిరి? హక్కుగా రిదివరకు మంత్రులగుండిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానముపట్ల వీరికి ప్రేమయుగలదు. వీరిపై అధికారవర్గము వారాధారపడియున్న సందిగ్ధమయమున, వీరేల వెనుకంజ వేయవలయును? ఈ విషయమున హక్కుగారు దెలిపిన సమాధానము విచిత్రముగ నున్నది. మంత్రుల నిరూపకముపట్ల దాసుగారి దృక్పథము అసమంజసముగాదట. మంత్రులపై స్వీకారమునకు, దాసుగారు నిరూపించెడి పరతులయినను వివేచనముగ లేవట. బెంగాలు ఆర్థి నెన్నును ప్రయోగించుపద్ధతిని దాసుగారు రాజ్యే పించుచున్నారట. రాజకీయ నిర్బంధితులను కొందఱను విడిచిపెట్టవలయునని దాసుగారు కోరుచున్నారట. అనుకూల రాజకీయ వాతావరణము ప్రబలినగాని, స్థిరముగ మంత్రవర్గము నిలువదనియు, శాసనసభ్యుల రాండుటెబిలు సమావేశమును చేకూర్చవలయుననియు, హక్కుగారు కోరుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ కెట్టి ఆశపెట్టలేదని గూడ వీరు ప్రకటించుచున్నారు. ఫజుల్ హక్కుగారు దెలిపిన సంగతుల కెంతవర కాధారముగలదు? ఆర్థి నెన్నును తిన్నగ ప్రయోగించి, కొందరు నిర్బంధితులను వదలినంత మాత్రమున, స్వరాజ్యపక్షమువారు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడరా? అటులగుచో యింతటి యాందోళన కవసరమేయుండదు. స్వరాజ్యపక్షము వారు తమ నిరోధమార్గమును వదలినయెడల, రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదలయగుట సహజము. ప్రస్తుత సమస్య, ఫజుల్ హక్కుగారును కొనినంత సులభమని ఎంచజాలము. హక్కుగారు, కావలెనని అసత్యము బలికిరిని జెప్పకబోయినను, దాసుగారి యూహకు వీరు అపార్థముల గలిగించి యుందురని తలంపవచ్చును. హక్కుగారు దాసుగారి హృదయమును గ్రహించినయెడల, ఆనంగతి నే ప్రభుత్వమునకేల దెలుపలేదో తెలియదు. క్రొత్త మంత్రులుగ సాంతోషరాజుగారు అమృత బజారు పత్రికాప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు, తాము పౌరబడితిమని యొప్పుకొనిరి. వెనుకటిమారు 75 మంది శాసనసభ్యులు మంత్రుల నిరూపకమున కనుకూలముగ వోటుజేసియుండిరి. అందుచే, అధిక సంఖ్యాకులు తమకు తోడ్పడరని వారెంచిరి. కాని, తమను తెలియకుండ వెనుకనుండి పొడిచి అన్యాయముజేసిరిని వీరునగచుచున్నారు. అయినను, వీరుకొంత

వరకు మనస్సును సరిపెట్టుకొనిరి. ఈజుప్టులో పార్లమెంటు సభ ఒక్కదినములోనే అంతరించెను. అందుచే, తమస్థితిగాంచి ఆశ్చర్యపడ నవసరములేదని, సాంతోషరాజుగారు హెచ్చరించుచున్నారు.

ఫజుల్ హక్కుగారి ప్రకటనము, దేశబంధు దాసుగారి కాశ్చర్యము గలుగజేసెను. హక్కుగారి ప్లేటుమెంటునందు, దాసుగారు కొన్ని సవరణల జేపిరట. పత్రికలలో సీ సవరణలు వదలివేయబడ నట. సహకారము గౌరవ నియమబద్ధ మగుచో, ప్రభుత్వముతో సహకారము నలుపుటకు తమ కభ్యంతరము లేదనియు, అట్టిసహకారమున కెట్టి పరతులవసరమో తాము హక్కుగారితో చర్చించి తిమనియు, ఇదమిత మగునిర్ణయము మాత్రము జరుగలేదనియు, దాసుగారు ప్రకటించిరి. ఆవరతులెవ్వ? హక్కుగారు తెలిపిన పరతులకన్న నవి ఎటుల భిన్నములు? ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము నిలిచి యుండునంతవరకు, దాసుగారు సహకారమును నిరాకరించెదరా? లేక, ఇతర పరతులను కొన్నింటిని ప్రభుత్వమువారు చెల్లించిన, తమ నిరోధపద్ధతులను వదలుకొనెదరా? ఇట్టి సందేహములు సహజముగ నుదయింపకమానవు. స్వరాజ్యపక్ష శాయకులగు దాసు, నెహ్రూగార్తీ విషయమై వెంటనే నొక ప్రకటనము గావించి, దేశమునందు విశ్వాసమును పురిగొల్పుట ధర్మము.

గవర్న మెంటు ఎక్సెస్సజుపద్ధతి:

గవర్న మెంటు ఎక్సెస్సజుపద్ధతిని మార్చి నవసరములేదని, ఎక్సెస్సజు విచారణ సంఘమువారు గావించిన సూచనలను, మద్రాసు మెయిలుపత్రిక యిటీవల ప్రకటించెనని దెలిపియుంటిమి. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక మున్నందుగ యిట్టి ప్రకటనము గావించ గలుగుట, ప్రస్తుతపద్ధతులకు నిదర్శనము. ఆవిషయ మెటులున్నను, విచారణసంఘమువారు రెండుసంవత్సరములు దేశమందంతటను పర్యటనము సలిపి విచారణజేసినను ప్రస్తుత మద్యవిక్రయపద్ధతిని మార్పుటకు వారి కెట్టికారణము గనుపింపలేదు. మద్యపాననిషేధము వీరి కనలే నచ్చలేదు. ప్రజలు వలదనిన చోటుల కల్లంగడులను పెట్టకూడదను లోకలు ఆప్ష నుపద్ధతి యయినను వీరికి బనికెరాలేదు. శాంతియు ప్రభుత్వమువారు మద్యమును మనిషికింతకన్న నెక్కుడుగ విక్రయింపకూడదని నిర్ణయించిరి. అదియు, వీరికి అనుకూలముగ గనుపింపలేదు. సంస్కర్తలుగాని, క్షతరాష్ట్రముల ప్రభుత్వములుగాని సూచించెడి మార్గములన్నియు వీరికి వ్యర్థములని దోచినవి. ఎక్సెస్సజు రివిన్యూపై ననే వీరు తమ లక్ష్యము నుంచుటచే, రివిన్యూగైడ్ మార్గమేదియు వీరికి సహజముగ రుచింపదయ్యెను. లైసెన్సుబోర్డునందు అసధికారు లెక్కుడుగ నుండవలయునని వీరిక నిరర్థకసూచన గావించిరిగాని, ఇదియయినను మనస్ఫూర్తిగ జరుగలేదు. ఏలనన అసధికారులలో ప్రభుత్వనియమిత సభ్యులధికులుండురు. పోలీసు ఆఫీసరుగాని ఎక్సెస్సజు ఆఫీసరుగాని, లైసెన్సింగుబోర్డునందు సభ్యులుగ నుండుట అసభ్యము. విచారణసంఘసభ్యులగు పి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు, భిన్నాభిప్రాయమును

దెలిపి, అధికసంఖ్యాకుల రిపోర్టును ఖండించెను. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక తొందరపడి యితర సభ్యుల రిపోర్టునుమాత్రము ప్రచురించియుండుటచే, వెంకటరమణయ్యంగారు తమభిన్నాభిప్రాయమును పత్రికలలో ప్రకటించక తప్పదయ్యెను. విచారణసంఘపు రిపోర్టునందలి సూచనలు నిరర్థకములని, అయ్యంగారు స్పష్టముగ దెలుపుచున్నారు. తాము కనుగొనినంతవరకు, దేశాభిప్రాయము మద్యపాన నిషేధమున కనుకూలముగ నున్నటుల, అయ్యంగారి యుద్దేశ్యము. దేశాభిప్రాయము మద్యపాన నిషేధమునకు ప్రతికూలమను సంగతి, సత్యదూరమని ఇందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. తగిన ప్రయత్నములు జరుగుచో, నిషేధము తప్పక కొనసాగుననుటకు సందియములేదు. అమెరికాకన్ననుగూడ, మతబద్ధ మగు హిందూ దేశమునందు మద్యనిషేధము కొనసాగుట కెక్కుడు అనుకూలపరిస్థితులు గలవనుట నిక్కవము. కాని స్వపరిపాలనము లేనందుచే, ప్రజాశయములు నెలవేరకున్నవి. నిషేధప్రచారము, నిర్బంధములతో సంతమొందుచున్నది. వెంకటరమణయ్యంగారు సను, నిషేధము కొనసాగుటకు తీవ్రమార్గములను సూచించుటలేదు. మద్యనిషేధము ఆదర్శమయినను, సక్రమాభివృద్ధినే వారును గోరుచున్నారు. అంగడుల సంఖ్యను తగ్గించియు, మద్యవిక్రయకాలమును తగ్గించియు, లోకలు ఆప్ష నుపద్ధతిని నెలకొల్పియు, నిషేధమునకు మార్గము జూపవలయునని, అయ్యంగారు హెచ్చరించుచున్నారు. వీరి కోర్కెను ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారు కొనసాగించెదరను నాశకవకాశములేదు. స్వపరిపాలనము లభించులోపల, ప్రజాప్రముఖులే పాటుబడి, జనులలో విశేషప్రబోధము గలిగించుట ముఖ్యము. ప్రజాప్రబోధము గలిగిన చోటులనెల్ల అనుకూల ఫలితము గలుగుట అనుభవైక వేద్యము. మద్యపానమును విడనాడవలయునని, గాంధీమహాత్ముడవకాశము గలిగినపు డెల్లప్రజలను కోరుచున్నాడు. మహాత్ముని ప్రబోధమున కెల్లరునుతోడ్పడి, ఎక్సెస్సజు విచారణసంఘపు నిరుత్సాహవాక్యములు సత్య విరుద్ధములని వెల్లడిజేయుట ముఖ్యము.

మద్రాసు కార్పరేషను: కన్సల్టింగు ఇంజనీయరు. మద్రాసు కార్పరేషనువారు కన్సల్టింగు ఇంజనీయరును నియమించు ప్రయత్నమును మానుకొనవలయునని, తీర్మానించిరి. మాడ్లగారి నియామకమున కిందుబలన భంగము కలుగును. ఈతీర్మానము గావించిన ముఖ్యకారణము, అడ్వకేటు జనరలుగారి ప్రతికూలాభిప్రాయమే. ఇట్టి యుద్వోగిని నియమించుటకు, సిటిమ్యునిసిటీలుచట్ట మంగీకరింపదని, అడ్వకేటు జనరలుగారు తమ యభిప్రాయమును ఖండితముగ దెలిపిరి. వీరు దెలిపిన కారణములు సమంజసములుగ నున్నవనుటకు సందియములేదు. ఆరోగ్యాధికారి, ఇంజనీరు, రివిన్యూ ఆఫీసరులను నియమించుటకు ప్రభుత్వము వారి శాంక్షను అవసరము. వీరిని ప్రభుత్వము వారే తొలగింపగలరుగాని, కార్పరేషనుసభ్యులు తొలగింపజాలరు. వీరి జీతములను, అల్లవెన్నులు

మున్నగువానిని, ప్రభుత్వమువారి యొప్పదలతో గాని మార్చ వీలులేదు. నూతన ఉద్యోగుల నెవరి నయినను ఏర్పాటుజేయదలచినచో, జీతము 250 రూపాయలకు మించినయెడల, ప్రభుత్వమువారి యంగీకారము బొందవలయునట. నూతన ఉద్యోగములన్నియు పై మూడింటికిని లోబడి యుండవలయునట. కన్వల్టింగు ఇంజనీయరు పదవి స్వతంత్ర నియామకముగ పరిగణింపబడుటచే, ఇట్టి పదవిని సృజించుటకు కార్యరేషను కధికారము లేదని, అడ్వకేటు జనరలుగారు వాదించుచున్నారు. అడ్వకేటు జనరలుగారి ప్రతిపాదనము జూచిన, కార్యరేషనుకు గల అధికారములు కేవల నామ మాత్రములని గనుపించును. ఇట్టి స్థితిలో అడుసు ద్రొక్కనేల కాలుకడుగనేల యను సామెత ప్రకారము, లేనిపోని నియామకములను కార్యరేషను వారు గావింపనేల, ప్రభుత్వమువారిచే తిరస్కరింప బడనేల? కావున, సీటీ మ్యునిసిపలు చట్టమును నవరించినగాని, మాడ్లెగారిని, నియమించుటకు వీలు గలుగదు. కన్వల్టింగు ఇంజనీయరు పదవిని సృజింప వలసిన యవసరమును గనుపింపదు. ఇంతటి ఖర్చును కార్యరేషను సభ భరింపగల స్థితిలో లేదు. అందు చే, అడ్వకేటు జనరలుగారి రిట్టి యభిప్రాయమునిచ్చి నందుల కెవరును చింతింపనక్కరలేదు. కాంట్రాక్టు ముందుగ జరిగియుండుటచే, మాడ్లెగారితో లీగ్ లో చిక్కులు గలుగవచ్చునని వ్యాసా రావు గారు మందలించిరి. కాని, చట్టపు నియమమును తిన్నగ గ్రహింపక కాంట్రాక్టు జేసినంతమాత్రమున, నిజము తెలిసిన పిమ్మట దానిని వదులుకొనగూడదనట, సంభాష్యము గానేరదు. మొత్తముమీద కార్యరేషనువారు కన్వల్టింగు ఇంజనీయరు నియామకము ను వదులుకొనుటలో వివేకముతో బ్రవర్తించి రనుటకు సందియములేదు.

యూరపియనులు : దేశబంధుదాసుగారి హెచ్చరిక : స్వరాజ్యపక్షమున, దేశ బంధు దాసు గారు యూరపియనులకు గావించిన విన్నపము చాల ముఖ్యమయినది. కాంగ్రెసు పక్షములలో నేదియు, దౌర్జన్యమును పురిగొల్పుననుట సత్యవిరుద్ధము. స్వరాజ్యపక్ష మట్టికార్యమున కెన్నడును బూసుకొనదని, దాసుగారు యూరపియనులకు విన్నవించుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని ఆహింసా సిద్ధాంతములను దాసుగారును, వారి పక్షము వారును మనస్ఫూర్తిగ సంగీకరించుటచే సంజేహమున కేమాత్రము తావులేదు. దాసుగారు జేసిన ప్రకటన సమయానుకూల మయినది. యూరపియను లికమీద అనవసరముగ స్వరాజ్యపక్షనాయకులకు దురుద్దేశ్యముల నాలోపింప మానుకొందురుగాక. దౌర్జన్య పద్ధతులు రాజకీయాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకములనియు, హిందూ మతసిద్ధాంతములకు భిన్నములనియు, అట్టి పద్ధతు లొకమారు వేళ్లు ప్రాతుకొనుచో స్వరాజ్యాశయము భగ్నమగుననియు, దాసుగారు స్పష్టపరచిరి. దౌర్జన్యపద్ధతుల నవలంబించి ప్రజలెటుల బాగుపడజాలరో, నిర్బంధమార్గముల నవలంబించి ప్రభుత్వము వారునులటులనే తమకోర్కెలను నెఱవేర్చుకొనజాలరని, దాసుగారు ఖండితముగ తెలుపుచున్నారు. ప్రజలేమి, పాలకులేమి ధర్మపద్ధతుల నవలంబించు

చో, త్వరలో ననుకూల నిర్ణయము జరుగకమానదు. చిత్తరంజనదాసుగారు బెంగాలు యువకులకు జేసిన విన్నపము నాలకించి, అధర్మమార్గములను పరిత్యజించెదరని నమ్మెదము. యూరపియనులును, లేనిపోని సందియముల బారద్రోలి, నిర్బంధప్రయోగము విషయమున ప్రభుత్వమును ప్రోత్సహపరుపకుండుట మేలు. గాంధీయు, దాసుగారును, అహింసా పద్ధతినే ప్రతిపాదించుచున్నారు. హిందూదేశమీపద్ధతి మూలమున, తన గమ్యస్థానము జేరుచో ప్రపంచమునకు మార్గము జూపగలదు. అందుచే నిందుకు తోడ్పడువా రెల్లరును ధన్యులు. ప్రభుత్వమువారును యూరపియనులును ఎటుల మెలిగినను, భారతీయు లెట్టి కష్ట పరిస్థితులలో నయినను ధర్మమార్గమును విడువకుండుట, మిగుల శ్రేయస్కరము.

కాంగ్రెసువారము : మహాత్ముని హెచ్చరిక ఏప్రిలు ఆఠవ తేదియందును, పదమూడవతేదియందును భారతీయులు ఒక్కొక్కపూట ఉపవాసముండి, ఆవారమంతయు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్వహింపవలయునని, గాంధీమహాత్ముడు హెచ్చరించియున్నాడు. హారతాళమున కిప్పుడు బనిలేదనియు, హిందువుల మహమ్మదీయుల మధ్య వైషమ్యములు ప్రజలు సంతవరకు హారతాళములవలన ప్రయోజనముండదనియు, మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. ఇది మిగుల విషాదకరమయినను, వాస్తవస్థితిని గుర్తించుట ముఖ్యము. ఏప్రిలులో నీవారము, జులైలో వాలాబాగుసంస్కరణముచే పునీతమయినది. పంజాబు వీరులు తమ ప్రాణముల నర్పించి, శాశ్వత కీర్తిని బడసిరి. హిందూదేశము, అందు ముఖ్యముగ పంజాబు దేశమునందు, హిందువులును మహమ్మదీయులును గలిసి సలిపిన త్యాగములను మరచి, తమలోతాము పోరాడు తెంతయు శోచనీయము. ఇకనయినను, వైషమ్యములను వెనుకబెట్టి, ఐకమత్యమును బలపరచుటకు ప్రయత్నించియు, అహింసామార్గమును విడకుండుటకు నిశ్చయించియు, నూలుచందాను చెల్లించుటకై రాటమును దిప్పి కద్దరునిర్మాణమునకు తోడ్పడియు, అస్పృశ్యతను నివారించుటకు కంకణము గట్టియు, జాతీయవారమును ప్రజలెల్లరును జయప్రదముగ నిర్వహించుట ముఖ్యము. ఈవారమునందు కాంగ్రెసుసభ్యుల సంఖ్యను వృద్ధిజేయుట కెంత దృఢ ప్రయత్నము లాచరించిన సంత శ్రేయస్కరము. అధికారవర్గ నిర్బంధములకు జెప్పదగిన జవాబిదియే. ఆంధ్రదేశ మెప్పటివలెనే కాంగ్రెసు వారమును జయప్రదముగ నిర్వహించుగాక! మహాత్ముని హెచ్చరిక సఫలమగు గాక!

గుంటూరుమండలము : కాంగ్రెసుసభ్యులసంఖ్య మార్చి 28వ తేదివరకు గుంటూరుమండలమునందు నూలు చందానిచ్చి కాంగ్రెసుసభలో జేరిన వారి సంఖ్య 540. వీరిలో స్వంతముగ నూలుపడుకు వారు 456. కుటుంబపు నూలుపంపినవారు 32మంది. బదిలీ మనిషి నూలుపంపినవారు 9. కొన్న నూలు పంపినవారు 40 మంది మాత్రమే. స్వంతముగ వడికిన నూలు పంపిన అభిమానుల మొత్తము 59.

మొత్తపు సంఖ్య 599. ఈ సంఖ్యలు ప్రోత్సహకరముగనున్నవనుటకు సందియములేదు. వినుకొండ పల్నాడు తాలూకాల రిపోర్టు లింకను రాలేదు పల్నాడులో నూలుపడుకు ఆచారము బాత్రిగ సంతరింపకుండుటచే, సభ్యుల సంఖ్య ప్రోత్సహకరముగ నుండవచ్చును. గుంటూరు మండల సభ్యుల సంఖ్యలో స్వంతముగ వడికినవారిసంఖ్య చాల విస్తారముగ నున్నది. ఇతర జిల్లాలలోగూడ నిట్టి స్థితియే గలదని యూహించెదము. ప్రతిమండలము వారును ఎప్పటి సంఖ్యల నెప్పటికి ప్రచురించి ప్రజలకు ప్రోత్సహ మొనగుట ధర్మము. గుంటూరు మండలము త్వరలో నొక వేయిమంది సభ్యుల నయినను జేర్చ బ్రయత్నింపవలయును. ఆంధ్రదేశము పని ప్రారంభించుటలో కొంత యాలస్యము కలిగినను, త్వరలో కాంగ్రెసు సభ్యుల సాధికముగ జేర్చి తనకీర్తిని నిలువబెట్టుకొనునని విశ్వసించెదము. వెంటనే జరుగవలసిన ముఖ్యకార్య మిదియే.

సంయుక్త జాతీయపక్ష విజయము

శేమారెడ్డిగారు కర్నూలుతరపున ఎన్నుకొనబడుట నిరాటంకముగా, పోటీలేకుండా, బి. పి. శేమారెడ్డిగారు కర్నూలుజిల్లా తరపున కాననసభకు సభ్యుడుగా ఎన్నుకొనబడినారు. ఇంతవరకు జరిగిన మూడు ఎన్నికలలో యిరువురు సంయుక్త జాతీయపక్షమువారు విజయములెనారు. ఒకరు స్వతంత్రపక్షమువారు గెల్పొందిరి. జస్టిస్ పార్టీ వారికి గిట్టుబాటు కలుగలేదు. స్టేటుకొన్సిలు ఎన్నికలలోగూడా జస్టిస్ వారు డెబ్బతిన్నారు. సంయుక్త జాతీయపక్షమువారికి రామబానుపంతులు, శ్రీనివాసయ్యగారు, శర్మయ్య, పి. శివరావు, పి. కాశేశ్వరరావు, పి. రంగనాథమొలలియ్య, కె. కోటిరెడ్డి, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి ప్రభృతులు ప్రతంసార్థముగా జేసిరి. ఓ. లక్ష్మణసామిరావు, ఎల్లారెడ్డిగార్లను ప్రత్యేకం మెచ్చుకొనవలసియున్నది. ఎల్లారెడ్డిగారు ఎన్నికలలో పోటీకి నిల్చునిగూడా తమపక్షములో చీలికలుగుతుండనే భావముతో అభ్యర్థిత్వ ముపసంహరించుకొన్నారు.

ఇప్పుడెన్నుకొనబడిన శేమారెడ్డిగారు యువకులు, కలవారు. బుద్ధిమంతులు. గట్టి జాతీయపక్షవాది. ధర్మ పరాయణుడు. రెడ్డి జనసంఘపోషకుడు. స్వతంత్రుడు. స్వార్థపరత్వము వీరికిలేదు. వీరు సఫలముగా కృషిచేయుటకు ప్రయత్నించుటకు శక్తికలవారగుదురుగాక. (విలేఖరి.)

బెంగుళూరు

బెంగుళూరుజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ సమాజేశము మొన్న కనివారంనాడు జయప్రదముగా జరిగినది. 28,29 తేదీల రెండురోజులూ జరిగినది. ప్రముఖులు చాలామంది పాల్గొనిరి. సభ్యులు సమాజేశానంతరము విందుతో విడిగొలల గైకొనిరి. (స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర నాన్ గెజెటెడ్ ఆఫీసర్ల సంఘము

పైసంఘ ముస్థాపనమైన సమాచారము యీవరకే లోక విదితము. ఇప్పటికి 150 మంది సభ్యులు చేరినారు. మొదటి సమాజేశ కార్యక్రమము పత్రికలందు ప్రకటింపబడినది. దీనికి తగిన సాహాయ్యము చేయవలయునని యీవరకు ఆ నేక విజ్ఞప్తులుగూడ ప్రకటింపబడినవి.

వచ్చే యాభ్యుదయ పెనులలో యీసంఘ రెండవసమాజేశము బెజవాడలో జరుగును. అప్పుడు నాన్ గెజెటెడ్ ఆఫీసర్లందరూ విచ్చేయ (కాఫీటులు. ఈలోగా విరివిగా ధనసహాయమొనర్చి సమాజేశము జయప్రద మొనరింపవలెనని పైసంఘ కార్యదర్శిగారు విజ్ఞాపక చేయుచున్నారు.

అమ్మకొంకనిం దేశా, మదరాసు భాంకాంక

మద్యపాన పరిపాలనావిధానము

వెంటిలరీమినిస్టర్లుగారి భిన్నాభిప్రాయము

సి. వి. వెంటిలరీమినిస్టర్లుగారు మదరాసు ప్రభుత్వ మద్యపాన పరిపాలనాశాఖయందు గూర్చివిచారించి నియమింపబడిన కమిటీని పోషిస్తున్నందు యీ విషయము భిన్నాభిప్రాయము చెల్లింది:—

రిపోర్టును గూర్చి నాయభిప్రాయము చెల్లపక పూర్వము నేను మద్యపాననిషేధ ప్రచారపడ ననియు ప్రభుత్వవిధానమును ఖండించువాడననియు యెరింగి యాకమిటీ పథ్యునిగా నన్ను నియమించినందులకు మంత్రిగారికి కృతజ్ఞత చెల్లుచున్నాను. కమిటీవారు చాలప్రయత్నించి యంత ఆలశ్యముగానే ప్రకటించిన నిషేధకయంతటి నూచనలునిడుయోగములుగా నుండననియు, అందలి నూచన లీకాప్రయమన మద్యపాన నిషేధయత్నముల కెంతమాత్రము సహాయము చేయజాలననియు చెల్లుటకు విచారమునున్నది.

కొందరుసభ్యులు సాక్షుల ప్రశ్నించుటకు బట్టియు, ఇతర చేష్టలబట్టియు వారికి సంస్కరణయొద్దేమే లేదనిపించెను. ఇట్లు స్థలలో ఎక్కడికి నగారపముదలకలేదు. చిత్తునివేదికగూడ అట్లే నూచించుచున్నది. నేను నిషేధకలో నేభాగమునుగూడ అంగీకరింపకున్నను, సాక్షులకు నాచిత్తమునబట్టి పరీక్షించి నాయభిప్రాయములను వెల్లిబుచ్చుటకై అవకాశముచిక్కినందుకు సంతసించుచున్నాను.

సంపూర్ణ నిషేధము

సాక్షులు లన్నిటిని పూర్తిగా జాగ్రత్తగా విచారించి ప్రజాభిప్రాయమును గుర్తించినచో, ఈరాష్ట్రమునందు ప్రజలెల్లరు, రిలేక రివిండలో మద్య పదార్థములన్నియు సంపూర్ణముగ నిషేధింపబడవలెననియు, ఏమివచ్చును వచ్చినను సరే సాధ్యమైనంతవరకు దేశమంతటనుగూడ మద్యమునునది లేకుండ జేయవలయుననియు కోరుచున్నారనుట సత్యమైనది కానేరదు. ఈరాష్ట్రమునందు మద్యమువలన రాబడి మొత్తము రాబడిలో 1/3 వంతు గలదు. అనతికాలములో దేశమంతటను నిషేధప్రచారము వ్యాపించునని నమ్మకముగా జెప్పినచో సంస్కరణను ప్రజలునుగూడ చాల సంతసించెదరని నమ్ముచున్నాను.

కొన్ని రూచనలు

ఈవిషయము లన్నిటిని బట్టిచూచి కొన్ని రూచనలు జేయుచున్నాను. స్థలము చాలసమీపమున యున్నట్లు యితర దేశములందలి యత్నముల గూర్చి చెల్లప నిశ్చయించుకొనలేదు.

(1) ప్రభుత్వమువారు సంపూర్ణమద్యనిషేధమునే తమ ముఖ్యోద్దేశముగ నుంచుకొనవలెను. అగమ్యుపాసమును యెప్పుడో చేరుటకన్న సాధ్యమైనంతవరకు చేరుటకు యత్నించవలెను. ప్రతిసంవత్సరము లెక్కవారిగా కొంత మద్యమును తగ్గించి నియమితకాలమునందు పూర్తిగా బోవునట్లు జేయవలెను.

(2) దుకాణముల సంఖ్య తగ్గించియు, అమ్మకము గంటలతగ్గించియు కల్లువ్యవహారముగూడ తగ్గించవలెను. పెలవుదినము లధికముజేసి ఆ దినములలో సారా యెచ్చటను అమ్మకుండ జూడవలెను.

(3) ప్రతియేడు సారా తయారు జేయుటను తగ్గింప నిధి వైసూచనల ప్రయోజనముండదు.

(4) దుకాణములను తగ్గించ దలచువారికిని మద్యపానమును పోగొట్టు దలచినవారికిని అనుబంధముగ ఆయాచోట్ల దుకాణములయందు స్థలనిర్ణయభికారము వారి కొసగవలెను. అట్లు స్థానము నూర్చుటలన కలుగురాబడి నష్టములో కొంత భాగమును స్థానిక ప్రజలుగాని లేదా స్థానిక సంఘమువారుగాని భరించుకొనునట్లు యేర్పాటు జేయవచ్చును.

(5) సంపూర్ణ నిషేధము తెచ్చిపెట్టుటకు యింక ననేక సాధనములు గలవు. జబ్బుగానున్నవారు లేక పనిలోనుండి దుకాణమునకు రాజాలనివారతప్ప వేరెవరుదుకాణముబయట ప్రాగూడవని నిబంధన యేర్పరుచవలెను. అట్టివారికి పరిశీలేటు లిచ్చిసారాఅమ్మకుండవలెను. ఇంజేమియునాతనాంశము లేదు. ప్రత్యేక అనుజ్ఞ లేనివా రెవరు ఎట్టిమద్యముగూడ నేమిపరాదని కొట్టిబిచ్చి అర్థకాస్త్రమునందు చెలియజేయబడినది.

కమిటీవారి లోపములు

ఈరాష్ట్రములో మద్యముతగ్గించుటకు వైసరెలిపినది కొన్ని రూచనలై యుండ, యివేమియు అనుపరిపదగ్గరిగావనియు

యితర కల్లువ్యాపారమునందు జోక్యము కలుగజేసికొనరాదని యు నివేదిక యందు కమిటీవారు చెల్లుచున్నారు.

మద్యమువాడుకను వెంటనే తగ్గించిన త్వరలో సంపూర్ణ నిషేధమును తెచ్చిపెట్టవలెనని ప్రజాభిప్రాయమును వెలువడి యుండ సంఘమువారు యిందునిమిత్తమై విశ్వభవజము నొక దానిని నిర్ణయించిరి. అందులోనుగూడ కల్లువ్యాపారము నడ్డు పెట్టరాదనిరి. మదరాసునగరమునందు 50000 కధికముగా జన సంఖ్యగల మునిసిపాలిటీలయందు 'లై సెన్సింగుబోర్డులు' అనుజ్ఞ నిర్వహణముల స్థాపింపవలెనని నూచించిరి. ఈబోర్డులనియమకము పూర్వమువతగాక ఎక్కువమంది ఉద్యోగితులు అందు రని చెల్లుచున్నను చివరకు వారిలో చాలమంది నియమిత సంఖ్యల గుట చే అంతయు భేషజను గును. ఆ బోర్డుల నందు ముగ్గురు పెద్ద అధికారులుయరు. కలక్టరుగారు లేదా డివిజనులు ఆఫీసరు, పోలీసు కమిషనరు, ఎక్సైజు ఆఫీసరు.

అందుచే యీ సూత్రం యేర్పాటువలన చాలలోపములు న్నవని తెలియగలదు. (1) ఏ బోర్డుగూడ యితరకల్లు దుకాణములగూర్చి శిఫార్సులుజేయరాదు. కావున యీ బోర్డులకన్న కల్లు విషయమునగూడ శిఫార్సుజేయు అధికారముగల ప్రాత బోర్డులే నయము. (2) ఈ బోర్డులు కొంత నియమిత సంఖ్యగ మత్రమే దుకాణములను మూయించవచ్చును. ఈ బోర్డులవలన యేమియు లాభములేదు. కావున పీటికగు వ్యయము కుమ్మడండాగ.

సారానిషేధము

సంఘ సభ్యులు సమావేశమయిపుడెల్ల తెలిపిన యభిప్రాయములబట్టి సారా అ లో గ్య ము న క పా య క ర మై న ది. గా వు న ను ఖు వు గ నిషేధింపబడవలెనని నాతలంపు. ప్రభుత్వమువారు మామూలు సాక్షులు జెప్పక యీవిషయమునందైన ముందంజజేసి యిప్పుడున్న దుకాణముల సంఖ్యయు, యి క ముందు మిగులండాజేసి, ప్రతియేడు కొంత కొంత తగ్గించి 25 యేండ్లలో పూర్తిగా అనవరతమునుగట్లు జేయగలరని భావించుచున్నాను. సోదాజూడ యత్నములుజేయుకాల మంతరించినది. అన్నియత్నములుగూడ కొంతవరకైన జయముగాంచినవనియే నానమ్మకము చివరకు మొన్న నీలగిరిలోని ప్రయత్నముగూడ కొంతయవయోగపడెను. జెయిల్లో యెట్టిమద్యముగూడ లేకుండుటబట్టి, పనిజేయువారలకు చుక్క ముండితీరవలెననవాదమెద్దవగుచున్నది. అన్నామలెజిల్లాలో సంపూర్ణ నిషేధము జరుగగలదని రుజువుజేసిన వ్యవసాయదారులు ప్రశంసార్హులు.

సాకాబిక్కలేక కల్లునుగూడ తగ్గించవలెను. సారా నుతొలగించినచో కల్లుకల్లువగా చెల్లిపోవును. కోయంబత్తూరు లో నేరములుజేయువారందరు కల్లుతెచ్చుననాడుదురు. కావున మద్యపానదురభ్యాసమును బాపదలవినచో రెంట్రిని పోగొట్టవలెను. అప్పుడుగాని సంత్య పికరమును మార్పుజరుగదు.

విదేశసారా

ఇంకొక విషయము. విదేశసారాలు. దిగుమతి తగ్గించవలెను. విదేశ సారాదుకాణములను తగ్గించి ప్రమేద సారావాడుకనుగూడ తగ్గించి ప్రజలు దేశీయ సారాలేనపుడు విదేశ బుద్ధుల బోకుండ జూడవలెను.

లై సెన్సింగు బోర్డులలో పోలీసు ఉద్యోగిగాని ఎక్సైజు ఉద్యోగిగాని యుండగూడదు. కలక్టర్కొకడే అధికార పథ్యుడుగా నుండవలెను. పథ్యులు ఎన్నుకొనబడవలెనగాని నియమింపబడరాదు. అనవరతమునో స్థానిక సంఘములు ఎన్నుకొని యుంచువారిలో కొందరినిమాత్రము బోర్డు సభ్యులుగా నియమింపవలెను.

1921 సం॥ శాసనసభవారు యీవిషయము పికర ఉపసంఘము వారి చే విచారించబడవలెనని తీర్మానించినది రిపోర్టులోని మొదటి పేరానుండి తెలియగలదు. అట్టిపికర ఉపసంఘము నేర్పరుచుటే లేదు సరికదా, సలహాసంఘమువారివైన సరిగా సంప్రదించలేదు. సలహాసంఘమువారిని రిపోర్టుపై అభిప్రాయము దిగినపుడుగాని ప్రభుత్వమువారు దానిపై ఆర్డరులు జేయవలెనగాని యీవిషయమున పూర్తిగా పరిశీలించుటకు ఉద్యోగులు ఉద్యోగితులగు శాసన సభ్యులును యితరులు గూడయుండ ప్రత్యేక ఉపసంఘమును నియమించవలెనని నాయభిప్రాయము. ప్రజలను సంతృప్తిపరుపదలవినచో ప్రభుత్వమువారి కిప్పుడైన వేళ మించిపోలేదు. ఒక ప్రత్యేక సంఘమును నియమించి వివిధ విషయములనుగూర్చియు, అధికముగ గూడ కొన్ని శిఫార్సులుజేయ అధికార మియవలెనని

నిన్ను విచారించుచున్నాను. ఇప్పటిసంఘమువారు అధిక విషయమున సెట్టికావనము జేయలేదు. కాని సంపూర్ణ నిషేధము అనులుజరిపినచో వచ్చునన్నను సరిబుచ్చుటకై అనవరతమునెడ ప్రజలు యెట్టిపన్నునైన జెల్లించుటకు సంసిద్ధులుగా నున్నార జెప్పగలను.

ముగింపు

రెండేండ్లు పనిజేసి చివరకు యెట్టినివేదిక నిచ్చినందులకు చాల ఆకాశంగముగనున్నది. దేశములో వితపనవాంధ్ర యెక్కువగానున్నది. పత్రికలలో ప్రకటింపబడుచున్నవిబట్టియు, గౌరవమంత్రిగా రహస్యపుడు ముచ్చటించు విషయములబట్టియు యీసంఘమువారి విచారణలన యెక్కువలాభముండునని తలంచబడెను. దేశీయులెల్లరు యీనివేదికయం దసంతృప్తి జెల్లడి జేసెదరని భావించుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారి విషయమును తిరిగి విచారించి బొంబాయి ప్రభుత్వమువారివలె తాముగూడ సంపూర్ణ నిషేధమే ముఖ్యోద్దేశముగ జేసికొనవలసిన ఆవశ్యకతను గుర్తించెదరగాక.

ముల్లీపేట సత్యాగ్రహము

బాపట్ల మొదలగువారలపై నేరము
కేసు వైఖోర్టునకు రిఫరచేయబడును
పునః, మార్చి 28 — తాతాకంపెన్సె ముల్లీపేట సత్యాగ్రహము గావించుచున్న సంరంభము సంతర్భమున సత్యాగ్రహవాదులగు బాపట్ల మొదలగువారలపై జేబడిన అభియోగము దత్తి. యస్. యం. దనలపల్లి, ఆక్లింగు సెవ న్సుజిడ్డి. గారియెదుట విచారణచేయబడెను. ముల్లీపేట సత్యాగ్రహుల ప్రతిఘటనపు యెత్తులచే డిశంబరు 9వ తేదీయందు రైలుబండిలో వచ్చుచున్న హులీలో 11 గురకు గట్టిగ బెట్టు దగిలెననియు బాపట్ల గారు జైవరము తుపాకితో ప్రేత్సరించి యెల్లబడెను. ముద్దాయిలలో వైదుగురు పాత్యగావించుటకు ప్రయత్నించినందు, వీరు ఆక్రమసంఘములకు జెందిన వారనియు, వారిపై ఆయుధములు గలవనియు చెల్లుబడెను. ఆరంభముద్దాయి యైనదియో అనువాడు 9వ తేదీ రాత్రి యింటికిపోవుచు కొంతమంది గ్రామస్థుల పై తుపాక్ ప్రేల్చ ప్రయత్నించెను. ఈతన ప్రత్యేకముగ విచారణ చేయబడును.

కేసు విచారణ నెల్లబడుచున్న మూడునాల్గు దినముల నుండియు కోర్టు ప్రేక్షకులచే నిండిపోవుచున్నది. ముద్దాయిలు సాక్షులను పరీక్షించుట కియ్యకొనలేదు. వారలకు పీడన లేదు కాని నొక పెద్దప్రేటు మెంటునందు తన ఉద్దేశమును జూరీతి బాపట్లబెల్లెను.

పావుగంటనేపు జ్యూరీవాడ ఆలోచించి, ఆయిదుగురు ముద్దాయిలపై ఆయుధములుండుటచే నేరస్థులైనను, ఆక్రమసంఘమునందు జేరినవారివారు గారనియు, పాత్యగావించుటకు ఉద్దేశము వారలకు లేదనియు జ్యూరీ అభిప్రాయమిచ్చెను ఆ రమద్దాయి యైనదియో అనువా ప్రేరముక్తిదను నేరస్థుడుగాడని యేకగ్రీవముగ జ్యూరీబెల్లెను. జడ్జిగారు జూరీఅభిప్రాయముల నంగీకరింపక కేసును వైఖోర్టునకు రిఫరచేయుచున్నాను. ఆ. (వె)

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి వస్తువులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యముగ వాడతగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బునుచేయదు. ఈకాటుకను విడువక కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎలుపులు, పుసికట్టులు, కండ్లు అంటుకొనకు, కంటిదురదలు, కండ్లనుసకలు మొదలగు నుచును. డబ్బీలో పావుల పత్తు కాటుకమాత్రమేయుండును.

కస్తూరిమాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛము సేపాళికేళు కస్తూరి, మంచిగోళము, అదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచితంతువుపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి నైత్యము, నైత్యభారము శ్రేష్టభారము చలిజ్వరము, పన్ని పాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలగల గృహమున నుండదగినవి. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

“దౌర్జన్యము స్వరాజ్యశయ భగ్న దాయకము”

కఠిన నిర్బంధశాసన ప్రయోగములు దౌర్జన్యము సంతరింప చేయజాలవు

దౌర్జన్యము దానుగారి స్టేటుమెంటు

కలకత్తా, మార్చి 29:—ఈదిగవ బొందుపరచిన స్టేటు మెంటు తేలికబంధు నీ. ఆర్. దానుగారి ప్రకటించుటకు బంపిరి:—రాజకీయపు భాత్యలను గావించుటకు స్వరాజ్యపాత్ర ప్రేరేపించుచున్నదని నే నిటీవల కొంతమంది యూరోపియను లతో సంభాషణమున దెలిసికొంటిని. ఇట్టి దురభిప్రాయమే యింగ్లాండునందు గలదని నేను వింటిని. స్వరాజ్యపాత్ర ఆదర్శ ములను గురించి యిట్టి పాడు దురభిప్రాయముచే పీయ గురుదు చుండుట నాకు మిగుల ఆశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. కడచిన ఆరుసంవత్సరములందుండియు దౌర్జన్యమును నిరసించి గాంధీ మహాత్ముడు బోధించినప్పటికిని యిట్టి దురభిప్రాయము యూ రపియనుల మనమునందుండి విడువకుండుట నాకు మరింత ఆశ్చ ర్యమును గల్గించుచున్నది. మహాత్మునితో గలిసి నేనును యితర స్వరాజ్యవాదులును దౌర్జన్య నిరసనమందు బాల్గాని దౌర్జన్య రాహిత్యమును మహాత్ముని సందేశమును వ్యాపింపజేసితిమి. నా ప్రసంగముల స్వరాజ్య పాత్ర నాయకుల ప్రసంగములయు యాదర్శములగు వ్యతిరేకముగను, మేము నిష్కాపట్యముగను, ఖచ్చితముగను దౌర్జన్యమును రాజకీయసాధనముగాజాలదని ఖండించినను స్వరాజ్యపాత్రవారిపై యిట్టి దురభిప్రాయములు యింగ్లాండునందలి, యిండియానందలి ఐరోపావారు తడుట కు గారణములు దురూహ్యములు. కాని యీవిషయమై ఊర కొనుటచే లాభములేదుగాన అట్టి దురభిప్రాయములను దొలగిం చుట నాకర్తవ్యము.

రాజకీయపాత్రలు

రాజకీయపాత్రలు, ఏరూపమును దాల్చినను, నాకం తమాత్రమును యిష్టములేదని నే నిదివరకే తెల్పితిని. తిరిగి నేనిప్పు డు మరియొక పర్యాయము చెప్పుచున్నాను. నేనును నాస స్వరాజ్యపాత్రవారును రాజకీయపాత్రుల నేనెరించుచున్నాము. మారాజకీయపురోభిన్నుద్ధి కీపాత్రులు ప్రజల అటంకములని నేను దలంచుచున్నాను. రాజకీయభిన్నుద్ధి కిది అభ్యంతరములను గలగజేయుటయెగాక మా మత సాంప్రదాయముల కీవిధానము విరుద్ధముగనున్నది. రాజకీయమునందు దౌర్జన్యము పాటుకొనిన యొడ మాస్వరాజ్య ఆదర్శన మానాడె నిర్మూలము అయ్యెనని నా అభిప్రాయము. కాజట్టి యీవిషయల రెంటితమాత్రమును బ్రాకటంపడవలయునని నేను గోరుచున్నాను. అంతియకాక యోజితమందును దౌర్జన్యవిధానము రాజకీయరంగమునందు ప్రవేశింప కూడదని నాఅభిప్రాయము. ప్రభుత్వమువారు కఠిన నిర్బంధశాసనములను బ్రయోగించుటను గురించి నేనిదివరకు కఠినముగ నిరసించితిని. మరియు నేనావిషయమై యిప్పుడు తిరిగి ఖండించుచున్నాను. కఠిననిర్బంధశాసన ప్రయోగము లెన్నటికిని రాజకీయ నేరములను నిర్మూలము గావించజాలవు. ఈ విధానము రాజకీయ నేరములను ఉద్ధబాలుపోసి పెం చును. కఠిన నిర్బంధప్రయోగములు రాజకీయశత్రుల నణచిన జాలవని చరిత్ర యుద్ధోషించుచున్నది. సామ్రాజ్యములకు భార తీయులు సమానహక్కులను సంపాదించి పొల్లొనుటకు నిశ్చ యించిరి. అందుకొరకు మేము సలుపవలసిన కృషి తీర్చ కాలము పట్టవచ్చును. అందుకొరకు మేము బెక్కుకష్టము లొందవలసి యుండవచ్చును. కాని తుదివరకును మేము దౌర్జన్యరాహిత్య భద్రత నవలంబించియే బోరాడెదము.

దానుగారి విజ్ఞప్తి

దొంగలు యువకులారా! స్వరాజ్య సంగ్రామమునందు కాల్మాగ్ననుడు, కాని దౌర్జన్యరాహిత్యమే మీకవసరము. దౌర్జన్య రాహిత్యమే మీ పాకుపతాస్త్రము. మీరు ధర్మము కవచము నంతటి కళంకమును గలుగకుండ జూడుడు. మీ మనోరథము క వి త్ర మై న ది. పో రా డు డు. మీ పో రా ట ము చే ముం దు న కు సా గి మీ కేత్రపులను కేస్త్రరాహిత్యులనుగావించి స్వరాజ్యమును సంపాదించుడు. యూరోపియనులారా! మమ్ములనుగురించి దురాభిప్రాయముల పొలుగారుడు. మీసందేహములను అనుమానములను మీబౌద్ధదయులందఱి పారదోలుడు. కఠిననిర్బంధశాసన నిర్మాణమునందును ప్రయోగమునందును మీరు దొరతనమునకు సహాయముయొందు. ఇట్లు మీరు సహాయముయొందుచే బుద్ధిపూర్వక ముగ గాకపోయినను రాజకీయ జీవితముందు దౌర్జన్య ప్రయోగమునకు మీరు సహాయ మిచ్చుచున్నారని గ్రహింపుడు.

(ఆ. ప్రె.)

ఫజల్ హక్కు గారి స్టేటుమెంటు

నీ. ఆర్. దానుగారి అభిప్రాయము

ప్రభుత్వమునకు సహకారముచేయుట గౌరవముగ నుండవలయును

కలకత్తా, మార్చి 28:— నిన్న ఫజల్ హక్కుగారిచే ప్రకటించబడిన స్టేటుమెంటును సవరణగావించుట కీదిగవ సవ రణను ప్రకటింపవలసిన దని నీ. ఆర్. దానుగారు అపోసియే పెడు ప్రశ్నన కంపిరి:—

ఫజల్ హక్కు మొదలగువారల స్టేటుమెంటును నిన్న జరిపినప్పుడు దానుగారి కాశ్చర్యముగలిగెను. హక్కుగారు మ రియొక యిద్దరు పెద్దమనుష్యులును గలిసి దానుగారివద్దకు చి త్తుప్రసరింప బొన్నిచోట్లయందు దానుగారు చిత్తుప్రసరియం దు సవరణలను గావించిరి. ఈసవరణలను హక్కు గారు అంగీకరించిరి. కాని సవరణలనే యేస్టేటుమెంటు ప్రకటింప బడెను. సహకారము గౌరవముగనున్నచో ప్రభుత్వమునకు స హకారము చేయుటయందు ప్రయత్నించెదన ముసల్మాను మి త్రులకు దానుగారు అభయమిచ్చిరి. దొంగలు కాసంపద్యండు దాము యాభోకజీనే వ్యక్తము చేసినవియు యాహ్మద్ము నందుండి వారు దిరుగరనియు దానుగారు దెలిసిరి. సహకారము చేయుటకు గౌరవముగనుండుటకు కొన్నివరతుల విషయమై చ ర్చింపబడెను. కాని స్పష్టముగ పరిష్కారమునకు రాలేదు.

(ఆ. ప్రె.)

వంగదేశపు నిర్బంధశాసనము

విద్యార్థి నెకనిని నిర్బంధించుట

కలకత్తా, మార్చి 28:—పాట్నా టేజిస్ట్రీలు, నేడు యొడ్డర్లకళాశాల విద్యార్థియగు ద్విజేంద్రనాథ దాను నుప ద్రవకరములగు ముందుసామానులకు సంబంధించిన చట్టము ననుస రించి విచారించి నిరరరాధుడని నిశ్చయించి వదలివేసిరి.

కాని వదలివేయబడిన వెంటనే, వంగదేశపు నిర్బంధశా సనముక్రింద ముల బంధించిరి.

సెంట్రునల్లో నోకప్పుడు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయా ధ్యక్షుడుగనుండిన కర్ణప్రభువుగారి మరణమునకు విచారించుచు తీర్మానించిరి.

ఇండియా గెజెట్టు

నూతన రాజప్రతినిధి

డెల్లి, మార్చి 28 — హైందవమంత్రి, రీడింగుప్రభు వునకు, ముఖ్యమును, జరుగుచున్న విషయములను గూర్చి మాట లాడుట కాంగ్లదేశమునకుఁ బోవుటకు నాలుగు మాసములు సెలవిచ్చిరి. రీడింగుప్రభువు లేనికాలమందు లిట్టునప్రభువు రాజ ప్రతినిధిగను, గవర్నరు జనరల్ గ నుండుటకు నిశ్చయించబడె ను. లిట్టునగారి స్థానమున సర్ జానుకేలుగారు వంగదేశపు గవర్నరుగాను, అస్సాము కార్యనిర్వాహక పధ్యులలో ప్రథ ముడగు జేమ్సు రీడుగారు అస్సాముగవర్నరు పదవి నలంకరిం తురు.

వాయునారాప్రచారము

డెల్లి, మార్చి 28:—వాయునారాప్రచారము సజ్జన ట్టి వర్తకసంఘమునకు కొన్నివరతులపై, యంగ్లపాలితభారత దేశమందు తత్సంస్థలను స్థాపించుట కనుమతి నిత్తునని ప్రకటిం చిరి. సంఘములో కనీసమునూటికి రెం వెంతునైనను పెట్టుబడి రూపాయిశాతముగానుండవలెను. పాలకవర్గములో హెచ్చు మంది భారతదేశమందలివారయి యుండవలయును. అనుమతి 10 సంవత్సరముల కీయబడును. మొదటి యెరువత్సరములకు నువారుదక్క మరే సంఘమునట్టి వర్తకమునకు జూరబడకుండ గూడజేయుదురు. కానిప్రభుత్వమువారు పెట్టుబడిలో సహాయ మునెయ్యటకుగాని, పెట్టుబడిపై బడ్డీకి హామీనిచ్చుటకుగాని యంగీకరింపరు. దానికి గావలసినసామానులు తయారుజేసికొ నుటకెట్టి యభ్యంతరములను గల్పింపరు. బర్మాకు ప్రత్యేకము గ నిట్టివరతులపైనే మఱియొక సంఘముండవలెనాయను ప్ర త్నను ప్రభుత్వ మలోచించుచున్నది ప్రకటింపబడెను.

(ఆ. ప్రె.)

మధుర

26 తేదీన నీ. ఆర్. నాయుడుగారు మధుర కరుడె

చిరి. విదేశములందలి భారతీయులనుగూర్చి యుపన్యసించిరి సభ్యులు చాలామంది సభ కరుగుదొంచిరి. ఉపన్యాస సందర్భ మున దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులను ప్రత్యేకించి గూడెములు నిర్మింపించుట వారియిబ్బందులు చెప్పచు ఇంతవరకు 35,000 మంది త్రిప్పిపంపివేసినని చెప్పిరి. తరువాత మలయా, గయా నా, నేటూల్ మొదలగు దేశములందలి భారతీయుల అవస్థల వర్ణించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వపద్ధతిని విమర్శించిరి. తు ది మాట గా ఖ ద్ద రు అ స్పృ శ్య తా ని వారణ హిందూమహమ్మదీయ సభ్యులనుగూర్చి పాటుపడవలసినదని ప్రజల నుద్బోధించి తద్వారా స్వరాజ్యసంపాదన మొనర్చవల యునని హెచ్చరించిరి. (ఒక విలేఖరి)

వార్తాపత్రికకు నూలుచందా

కర్ణాటక కైకమత్స్యసభవారి యత్నములు

కర్ణాటకకైకమత్స్యసభవారి సమావేశము 5 తేదీ 30-30 గం టలంత జరుగును.

“కన్నడిగ” అను వార్తాపత్రిక జాతీయోద్బోధ నము కొరకు స్థాపింపబడి మొన్న ప్రచురిం పబడినది. కర్ణాటక జాత్యభివృద్ధికై పాటుబడును. కర్ణాటక రాష్ట్రమును ప్రత్యేకముగా కావలయుననుకొరిక జనలకు కలు గచేయ యత్నించును. పోటీకాక 1.0-0 చందా. అదీకానిచో 15 వ నెంబరున 16000 గజములనూలు చందాకట్టిన పేపరు పం పజడును. నూలుచందాపై పేపరునడుపుట కిండియాలో నిదియే ప్రథమప్రయత్నము.

రాజమండ్రి పురపాలకసంఘము

కొణితివాడ జమీందారు కొన్నిలగుగా నెన్నుకొనబడెను

భూతదయావరుడగు బత్తుల ధనంరాజుగారు రాజీ నామానిచ్చుటచే అస్థానమునకై నిన్న జరిగిన రాజమండ్రి పుర పాలకసంఘ యెన్నికలలో మహారాజశ్రీ తాడూరి శ్రీరామ కృష్ణారావు పంతులుగారు కొణితివాడ జమీందారు 5 వ వార్డు వోటరులలో అధికసంఖ్యకులచే ముగిసిపలు కొన్నిల గా నెన్నుకొనబడిరి. (ప్రజా సంపాదకుడు బాజుపాటి రావ లింగంగారి తంతివార్త)

ఆర్ధరు దంపతుల ప్రయాణము

బొంబాయి, మార్చి 28:—కన్నాటు ఆర్ధరుదంపతులు హిందూదేశ సంచారము పూర్తిగావించి సపరీవారముగా బొం బాయి చేరిరి. బొంబాయిలోని పెరిపు మొదలగువారు వారిని ప్రేమనువర్ణ గలసికొనిరి.

నార్కండా ఓడపై వారాంగ్లదేశమునకు పయనముగు చున్నారు.

ఓడనెక్కమున్ను రాలిన్నగుగారి మరణవార్త వినిచిం తిరి, రాలిన్ననుసరికి సానుభూతివార్త నంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

సింధియా స్టీమునావిగేషనుకంపెనీ

డైరెక్టరుల రాక

కొచ్చిను, మార్చి 28:—పై కంపెనీ పాలకవర్గమునకు తెలిసిన నోత్తమ మోరార్జీ, హాజీరాష్ట్రగారలు, వారి పళ్ళి తీరపు యేజిస్సీలు చూచుటకు వచ్చుచున్నారు. కొచ్చినువర్త కసంఘము, గుజరాతీ మహాజనలును వారికి విందొనర్చి స్వాగ పత్రముఁ జరుపుదురు, అల్లెపై, తిరువేంద్రము, క్వీలను మొద లగు గ్రామములనుజూచి తూర్పుది 4 వ తేదీకి జేరుదురు. ఈ రేవులందుగల నావికావత్తులతో ముఖ్యముగ విషయములం గూర్చి చర్చింతురు. (ఆ. ప్రె.)

నాగపురము మునిసిపల ఎన్నికలు

సివిలునూటు ప్రోసిజేటుబడెను

నాగపురము, మార్చి 28:—మునిసిపలు కమిటీ ఎన్నిక జరుపకుండ యిన్ తెన్క్సు ఉత్తరపు నీయవలసినదని ప్ర మ చేయుటకు సివిలు నూటు ప్రోసిజేటుబడెనుగాన యేప్రియలు 2 వ తేదీయందు నాగపురము పురపాలక అధ్యక్షుడును ఉపా ధ్యక్షుడును ఎన్నుకొనబడుదురు. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరుజిల్లాలో ౧౯౨౫ సంవత్సరమున ౨౦వ తేదీవరకు, గ్రామములలో నామవారముగా చేరిన, కాల్వలవారి వివరములను తెలుపు జాబితా

సంఖ్యలు	తాలూకా పేరు	సంఖ్యలు								మొత్తం
		పట్టణము	పట్టణము	పట్టణము	పట్టణము	పట్టణము	పట్టణము	పట్టణము	పట్టణము	
౧	తెనాలి	౧౦౪	౧౧	౩	౨౩	౧౪౫	౧౦	౧౫౫		౧౦
౨	బాపట్ల	౧౧౦	౩	౨	౩	౧౨౬	౩	౧౩౩		
౩	గుంటూరు	౯౧	౩	౨	౪	౧౦౪	౨౩	౧౨౭		
౪	కపిలేశ్వర	౮౩	౨	౮౯	౧౯	౧౦౮		
౫	బంగళాపాడు	౪౪	౧	౪౫	...	౪౫		
౬	సత్యవతి	౧౫	౪	౧	౧	౨౧	...	౨౧		
౭	కర్నూలు	౮	౧	౧	...	౧౦	...	౧౦		
౮	విజయవాడ	విజయవాడ.								
౯	పల్నాడు									
	మొత్తం	౪౫౯	౩౨	౯	౪౦	౫౪౦	౫౯	౫౯౯		

తే. ౨౫-౩-౨౫, గుంటూరు.

మాచిరాజు రామమూర్తి, కార్యదర్శి.

నాలుగుభాషల నిఘంటువు

ఇందు మూడు (5000) అయిదు వేల తెలుగు మాటలు ఆకారాదిగా వ్రాసి వానికెదురుగా హిందుస్తానీ, ఇంగ్లీషు, ఆర్యమయ పదములు చేర్చబడినవి; ఏదేమైనా కావలసినను వెంటనే గ్రహింపవచ్చును. ఇదివరలో ఇట్టి గ్రంథము వెలువడి యుండలేదు. ఇది చదివినచో గురుసహాయ ముక్కులకుండ వైభావము మాటలాడు శక్తి కలుగును. ఇది స్కూలులపాఠ్యము, విద్యార్థులకు, లాయర్లకు, గుమాస్తాలకు, వర్తకులకు, పరిశ్రమితులకు, పండితులకు, పాఠశాలకు నమస్త జనులకు, మిక్కిలి యుపయోగించును. వెల ౩ ఆణాలు మాత్రమేగాని 800 రూపాయలకు మించిన సహాయ మొనరింపగలదని నిరాశాటమాగఁ జెప్పవచ్చును.

వేద్యాసహవాసపరితము

(పద్యకావ్యము) వెల 4 అణాలు

ఇది బెంగళూరులో జరిగినకథ. ఒకలుబ్ధులంత లోభ్యుడైన నమిలేని తమ్ముడగు డొబ్బుటయ నాతని కుమారుడు వేద్యాసహవాసపరితమును వేల్చి కప్పించి తుదకు దానిచే వెడలగొట్టుటచే యడవుల పాత్ర పోవుటయు, మిక్కిలి చక్కగా వ్రాయబడినది. లుబ్ధులనము, వేద్యాసహవాసపరితము జనులచే నవ్వే పుట్టకమానదు. ఇందలి నీతిశ్లోకార పద్యములు చదివి తీరవలయును. ఇది చదువ మొనరితున్నో పూర్తియగుననుక విడువ బుద్ధివోడవచ్చును.

చిరునామా:— దాసరి లక్ష్మణస్వామి పిఠాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

లోకామయహరకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ అనుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండుసంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చు మే (ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇండొనేసు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చినప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహరకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు వీరవనేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశత్రుములు, సకలజ్వరములు, మాందము, శీతవాతము, ప్రకృతికాశము, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకోశము, పళ్లెనొప్పి, నడుమనొప్పి, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపాపప్రతికారముగా నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణమగును. నలుదిక్కులనుండి నన్ను నడిచి పంపిన యోగ్యతాప్రతికలు వేసకునేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెవ్వడు నన్ను మరచును.

800 మాత్రులకు బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్లు వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ 1.8-0 12 బుడ్లు రూ 2.18-0 25 బుడ్లు రూ 3.8-0. కావలసినవారు ఈ దిగు వినియోగమునకు వ్రాయుడు. ఆయుర్వేద వైద్యపాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

శ్రీ రామనవమి

బోగముమేళములు

జాతీయోత్సవములు జరుపుటయందు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక ప్రతిభగలదు. ప్రతివత్సరమును ఆంధ్రు లత్యుత్సాహముతో దళరా, శ్రీరామనవమి మొదలగు నుత్సవములు జరుపుచుండురు ప్రతి గ్రామ, పట్టణమునందును అనేకు లీయోత్సవములందు పాల్గొని పాక్షాదైవమానుడగు శ్రీరామచంద్రుని సంకీర్తనము చేయుచుండురు. ఇట్టి సమయమున ఇతర విశోదములతో పాటు మేజావాణిలు పెట్టించుటగూడ నాచారముగా వచ్చుచున్నది. ఉత్సవములు జరిపించు మహాస్వీయులు తాముచేయుచున్న యీ కార్యముయొక్క ఫలితము నెంతమాత్రము గ్రహింపలేకున్నారు. వారియొద్దే శక్తియులే తాము జరుపుకార్యక్రమమునందు హెచ్చుమంది పాట్లానవలెననియే కోరుచుండురు. బోగముమేళము లేకపోయిన ఎక్కువజనమురారని వారి భయము.

పరమపవిత్రుడగు, ఏకపత్నీవ్రతుడు నగు శ్రీరాముని ఉత్సవము సత్పుటలో, తమ తోడిసోదరీమణులను తెచ్చి వారిన వమానముపాజ్ఞయొకంటే భూరపాపమేమెగలదేమో యోచింపవలెనని కోరుచున్నాను. శ్రీరాముని ధర్మపత్నియగు సీతామహాదేవి సంతతికి చెందిన స్త్రీలను నిట్లు వినియోగించుట సీతాదేవి నవమానించుటయే నని వేరుగ్రామము నవసరములేదు. అజ్ఞానముచేతను ధనలోపముచేతను మహాదరిమణు లిట్లు అవమానింపబడుటకు సమ్మతించినను, సర్వజ్ఞులును, దైవభక్తియుతులును పాపభీతిగలవారు నగు, దేవాలయ ధర్మకర్తలు, ప్రత్యేకమందిరముల నెలకొల్పి ఉత్సవము జరిపించు మహాస్వీయులును, వారిని పిథులవెంట్రుప్పి దురవస్థల పాత్రయొటకు అణుమాత్రమును సమ్మతించుకూడదని ప్రార్థించుచున్నాను. ఉత్సవములందు వారిని మాన్పించి, హరికథలు భజనలు మొదలగు నితర విశోదములు జరిపింపవచ్చును. ఇట్లుచేసిన మనమే యాదర్శముకొర కీ ఉత్సవములు జరుపుచున్నామో అదితప్పక నెరవేరగలదు. కాబట్టి యావత్సర్వముకొరచోటనైనను మేళములు పెట్టి మాసోదరీమణుల రచ్చకీర్తన సీతారాముల కిలమునను వన్నెదెచ్చు విధమున ప్రవర్తించగలరని హెచ్చరించుచున్నాను. దుర్బరారావేదన భారితమగు మా విన్నపము సదయ హృదయ లాదరింపగలరని నమ్ముచున్నాను.

భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తి,

ఆంధ్రదేశ కళావంతుల సంస్కరణసంఘకార్యదర్శి.

ప్రకృతివిచిత్రము

ఒక స్త్రీ 4 కాళ్ళు 4 చేతులుగల విద్వనుకనుట
ఒకమాత 12 మాంసపుగుడ్డులనుకనుట

1. తిరుచినాపల్లికి 10 మైళ్ళదూరములో నున్న శిరు మత్తూరుగ్రామమున నొక పల్లాస్త్రీకి 4 చేతులు 4 కాళ్ళ గల యొకబిడ్డ 10 వ తారీఖున పుట్టెను. ఈబిడ్డను కనేటప్పడు తల్లి ఏమాత్రం కష్టపడలేదు. నుఖప్రసవమైనది. బిడ్డకు చక్కనివెండ్రుకలు నుండరమగుముఖము కలవు.

బిడ్డపొట్టుకిందనుంచి మామూలుకాళ్ళు రెండూకాక మరి రెండుకాళ్ళు గలవు. పురుషునిఅంగములుగూడ గలవు. ఈ శ్రోత్రకాళ్ళు కలియుచోట గుచ్చానము మానుకొనియుండును. రొమ్ము వైభాగము నుంచి రెండు చేతులు కలవు. మిగతా బొమికలు నరములు వగయిరాలు యధాస్థానములందు ననేయున్నవి. గాలిపీల్చునపుడు యీ వైభాగములన్న బిడ్డ కొంచెం కష్టపడనట్లున్ననూ మామూలు శిశువువలెనే యున్నట్లుగోచరింతును. ఇది బిడ్డయొక్కవర్ణన.

(2) అలెప్పాయికోనుడి బ్రిటిషగర్ల నివసించుచున్న ఒక స్త్రీ ప్రసవస్త్రీ 12 మాంసము ముద్దలను కనెను. ఈ మాంసముముద్దలు కోడిగుడ్డవలెనున్నవి. ఈ వింతజాచుటకు జనులు గుంపులుగా వచ్చుచున్నారు.

మోసలు కమిషను

యూరపునకు చేరును

జాతీయమితవారిచే నియమింపబడిన మోసలు విచారణ సంఘమువారు తెరైన పరీక్షించుటగాను మూడు భాగములుగా చెదరిపోయిరి. తిరిగి బాగాడులో కలిసికొనిరి. యూరపునకు తిరిగి రానున్నారు. జాతీయమితవారికి జానులో రిపోర్టు అందీయబడును.

విదేశవార్తలు

సార్వభౌమనిరాక

నూతన ముఖ్యపట్టణము తేరచుటకు
ఇండియాకు వచ్చును

ఈసంవత్సరము వేసంగి చివరను బాన్స్ సార్వభౌమముడు ఇండియాకు వచ్చునని లండనులోను కలకత్తాలోను అనుకొనుచున్నారు. ఆహూటయే భాయనుచున్న యీతాళ సంధర్భమున డిల్లీలో మాతముఖ్యపట్టణము తేరచుటయు ఇంపీరియలు పార్లమెంటు తేరచుటయు సార్వభౌమని ఆధ్యక్షతక్రింద జరుగునని తెలియుచున్నది. సార్వభౌమని రెండవసారి తాళను ఇండియాలోని ప్రజలెల్లరును దేశీయ సంస్థానాధీశులును ఆత్మంత భక్తితో సన్మానించెదని నమ్ముచున్నాను. ఏమి యేర్పాటులు జరుగ నో యిప్పుడప్పుడే చెప్పవలెదు. (సిలను ఇండి పెండెంటు)

వేల్పుయ్యవరాజుగారు

దక్షిణాఫ్రికాపయనము

కేప్ టౌన్, మార్చి 27:- వేల్పుయ్యవరాజుగారు "వేల్పు" పేరుగల వానపై రేపు పొద్దుపూతు నాకాశమునందు బయలుదేరి దక్షిణాఫ్రికా, దక్షిణామెరికాదేశీయులు జూడజూపుచున్నారు. అందుకుగాను అందరినంద్ర నెలపుదీసికొనుచున్నారు. నాకపై 20,000 మైళ్లు భూమిపై 5,000 మైళ్లు ప్రయాణ క్రమమునందు గలదు.

ఏప్రిలు 4వ తేదీన చిత్రపు (గాంధీయాతీరమున) చేరి అటుండి ప్రేక్షకులనుబోవును. గొట్టెలోను రాజ్యమునందు నాలుగు దినములుండి 30 వ తేదీనకి కేపుటను చేరును. తిరిగి జూలయి 22 తేదీనకు దక్షిణాఫ్రికా యూనియను ప్రభుత్వము నందు సంచారము చేయును.

యవరాజుగారికి యానాకపై యన్ని సౌకర్యము లను ర్చుడెను. ఆయన ప్రపంచవార్తలు తెలిసికొనుటకుగాను స్వంతముగా వాయువాత్మ పరికరము లుంచబడెను.

కురుసానము తిరుగబాటు

లండను, మార్చి 25:- కురుసాన తిరుగుబాటువలన కలిగిన యవాంతరముల బాపుటకు యుద్ధకాసమును టర్కీ ప్రభుత్వమువారు ఆము జరిపిరి. జనరలు స్టాఫువారు ఆయా జిల్లాల ప్రజలకు జాగరూకతో యుండమని హెచ్చరించిరి.

జపాను సైన్యము తగ్గించుట

టోకియో, 27:- మే 1 వ తేదీనుండి జపాను సైన్యములలో 4 డివిజనులు 6 బ్రిగేడులు 16 కాల్యులములు 4 గుర్రపు దళము 4 కుపాకీ సైన్యము మతి 5 టాడెలియనులను తగ్గించినట్లు యుద్ధకార్యాలయమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

బాల్టికురాప్రముల సమావేశము

లండను, 26:- బాల్టికు రాజ్యములన్నింటి యందుగల బందారుల రాజకీయవైదిలను మార్చుకొనుటకుగాను ఏప్రిలు 4 తేదీన పోలిసు లెటూనియనుసభ కిగానగతమున జరుగును. చిల్నా గూర్చి తగవులాడిననాటినుండియు వైవమ్యములు పెరిగి చుండిన రెండుక్షలవా రీసభావ్యసము సంగీకరించుటజూడ బాల్టికురాజ్యములందు శాంతినిదురునట్లు తోచును.

రోము శాసననభ

సీనియరు ముస్సోలినీగారి ఉపన్యాసము

రోము 27:- నేడు చేంబరుసభలో సీనియరు ముస్సోలినీగారు తనవ్యసించు, ఆల్లరిని కేవెట్టు వార్తాపత్రికలు అన్ని దేశములలోను ఇటలీకి నష్టదాయకమున వార్తల ప్రకటించుచున్నవని చెప్పిరి. ఇటలీలోని కుంటురకే కొందరు తనకు జచ్చే శకుండెననియు, అనాలోగ్యముగ నుండినట్లు నటించెననియు బుకారుపుట్టించిరి.

జనీవాలో ఒడంబడిక సీనమును అంతమును జూచినదని ముస్సోలినీగారు చెప్పిరి.

అతని యువన్యాసానంతరము ఆయనయపట్టిక ఆమోదించబడెను.

ఇటలీ-జర్మనీ వర్తకము

ఇటలీ-జర్మనీ వర్తకసంధినిగూర్చి కొన్ని తిక్కలు వాటిల్లినవని ట్రైయువత్రిక రోమువిలేఖరి చెబుచున్నాడు. ప్రస్తుతమున్న ఒడంబడిక మార్చి 31 తేదీతో అంతమును. జర్మనీ వారు ఫ్రెంచివారితో వర్తకసంధి తేసికొని తమకన్న యెక్కువ లాభకరమునవలెను నొసగియుండుటచే ఇటలీవారికి కోపము వచ్చినది. ఇటలీవారు వాటితో సరిసమానమును మరతులనే రాపట్టజూచిరి. కాని ఇప్పుడు సాధ్యపడదని భావించుచున్నారు.

బ్రిటిషు-ఫ్రెంచివారల అసమ్మతి

రషియా విస్తయము

లండను, మార్చి 26:- రోమును విడిచిపెట్టుటనుగూర్చి ఫ్రెంచివారికిని బ్రిటిషువారికిని సమ్మతి కుదురలేదని తెలియవచ్చెను. ఫ్రెంచి కమిటీ రిపోర్టునకై మధ్యవర్తుల సంఘము వారు కాదుకొనియున్నారు. కొన్నివిషయములలో రెండు ప్రభుత్వములు అంగీకరింపజాలకున్నవి గావున ఆలస్యమునున్నదని చెలియుచున్నది.

యూరప్లోని రాజకీయ పరిణామము జూచి మాస్కో విస్తయము జెందుచున్నది. ఫ్రెంచివారు బ్రిటిషువారి సంతోష జర్మనీగూడ ఏకీభవించినచో అందరుగలసి సోవియటు ప్రభుత్వముపై తిరుగలరని సోవియటు వాయకులు దలచుచున్నారు. జర్మనీ పాశ్చాత్యదేశములతో గలియుచో సోవియటు రషియా ఆత్మసంరక్షణకాగ్ధము ప్రాగ్డేశమైత్రీ నేర్పరచుకొనక తప్పదు.

బ్రిటిషువారి తొందర

సంరక్షణనూచనలయందు బ్రిటిషువారు ఆతితొందరగా నున్నందున ఫ్రెంచివారికి యిబ్బందిగనున్నది. ఛేంబరులేనుగారు బ్రిటిషుఅభిప్రాయమును అతిత్వరగా ప్రకటించుటకే తాకికపద్ధతి తప్పదున్నాడనియు, ఫ్రాంసును తక్కువస్థితికిదెచ్చుచున్నాడనియు భావించుచున్నారు.

బ్రిటిషువారికి యూరోపుఖండమున అతిత్వరగా శాంతి నెలకొల్పు కోర్కెగలదు గాని, ఫ్రెంచివారు మాత్రము జాతిని మితిలో సమానపాక్షులుగల్గి జన్మించేటవలన గలుగు అవాంతరములు తప్పించుకొన జాగ్రత్తపొందవలసియున్నది. ఫ్రెంచి వారి కింకను జర్మనీవారి సంతి ఒప్పుదలయందు నమ్మకము చాల కున్నది.

ఆగాఖానుగారి అస్వస్థత

కెన్యాజూడబోయి

నెయిరోబి మార్చి 25:- ఆగాఖానుగారికి ఇక ఫునిజాజ్యరము వచ్చుచే ఆగాఖానుగారు కెన్యాజూడబోవలెనున్నారు. అచ్చట మహమ్మదీయులు నివాసప్రభుత్వములు తేసికొని నిరిక్షించిరి. కాని ఆకాఖానుగారికిగను. కెన్యాగవర్నరుగారు ఆలోగ్యమునుగోరును తంఠినిచ్చిరి. ఆగాఖానుగారు చైద్యులు ముదనుటచే రాజాలక ఈజిప్టుపోవుచున్నానని నాకనందుండియే జవాబునందిరి.

బ్రిటను-రషియా

లండనులోని లేబరుపక్షమువారు సోవియటు ప్రభుత్వమును గుర్తించునని ఆలజడితేయుచున్నారు. వర్తకసంఘము వారు రషియా వర్తకమును తిరిగి స్థాపించమని ఒత్తిడితేయుచున్నారు.

జనరలు బ్రూను

1922 సం॥ ఎనరెడ్డుయాత్రగావించిన జనరలుబ్రూనుగారికి ఎడింబరో విశ్వవిద్యాలయమువారు డాక్టరు అఫ్ హాను డిగ్రీనిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి.

నాక కాలిపోయెను

కలకత్తానుండి జపాను బోయింగ్ బిచ్లేవనాక ట్యాంకు పోర్టులో నిప్పుంటుకొని కాలినది వెంటనే పీక నింపుటచేసి పూర్తెను. కాని పీకవలన లోపు సామానుత అపాయము కలిగెను.

ఇంగ్లాండులో నిరుద్యోగులు

కార్మికమంత్రి సూచనలు

కేప్ టౌన్, మార్చి 26:- కామన్సుసభలో సర్ జాను సైనును గారు(లిబరలు) నిరుద్యోగసమస్యనుగూర్చి ప్రసంగించిరి. కాగ

మేముగా భావించినను, నింద యెవరిమీద మోపినను యేకపక్షము అధికారమునందున్నను యీసమస్య చాల విషమస్థితి వచ్చుచున్నది. వారమునకు 1,100,000 లేక 1200,000 మంది చేయుటకు పనిలేక నిరుద్యోగుల భిక్షమును పుచ్చుకొనుచున్నార. యుక్తానంతరము సుధిజరిగిన నాలుగుండి గత ఫిబ్రవరివరకు నిరుద్యోగుల కిచ్చుమొత్తము 194,000 000 పాను లయినది. కార్మికసభ్యుడు ఫిలిపు స్పాడ్లనుగారు యిట్లు నూచించిరి: విదేశవర్తకమునకు పూర్వమున్న స్థితికి మరల తేగలిగినచో నిరుద్యోగులంబుబ్బందిగూడ అప్పటిస్థితికి వచ్చి అంతగా బాధించదు. మరియొ సవరణల స్థిరవిలువ నిశ్చయించినచో కొన్ని పడుపాములు కలగగలవు.

కార్మికమంత్రి ప్రత్యుత్తరము

సర్ ఆర్థు:స్పాడ్లనుగారు కార్మికమంత్రి ప్రభుత్వము తరపున ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. యుద్ధమునందు మనకు వర్తకము ఊడించినది. ఇండియాలో గత 10 దేండ్లలో పరిస్థితు లభిత్వ రితిముగా మారిపోవుచుండెను. యుద్ధసమయమునందు 6,000,000 మంది పనులనుండి తొలగిపెబడిరి. పిరందరు తిరిగి ఆదేశములలో పనులు లేక స్వదేశమునకు మరలినచ్చిరి. అందుచే యీ సమస్య తీవ్రమైనది. నిరుద్యోగసమస్య యిట్లేయెల్ల కాలముంటున్నదని కొందరుకొనుచున్నారు. కాని అట్లు నేడలంపను. నాకానిర్యాసపరిశ్రమయో, ఇనుము ఉత్పాదకశ్రమయో పనిలో నున్నవి. విద్యుచ్ఛక్తి మున్నగుపరిశ్రమలు అభివృద్ధిగాంచుచున్నవి. క్రిందటి లేబరు ప్రభుత్వమువారి విద్యుత్పరిశ్రమ యేర్పాటు యందున కేంతయు లాభించును. అది సాధ్యమైనంతత్వరలో అమలుజరుపబడుచున్నది. నిరుద్యోగులనిధినుండి ఒకపరిశ్రమకు సహాయముచేసినచో తక్కినవారిని టికిగూడ సహాయముజేయ జలసి యుండును. ప్రపంచమంతటిలోను యిర్పపు వర్తకవసతులు తగిపోయినవి. మనకు యుద్ధమునకు పూర్వముకంటే యిప్పుడే వర్తకము బాగున్నది. ప్రస్తుతిము అభివృద్ధి నూచనలు గలవని ఆయనచెలిపెను.

లానుడు జార్జిగారు అభివృద్ధిమార్గము లేమియులేవని చెప్పిరి. బొగ్గుకుబడులుగా నూనెను, యితరమార్పులకొన్ని జరుగుటచే బ్రిటిషువర్తకము చెడిపోయినదనిరి.

సర్ ఫిలిపుస్పాడ్లనుగారు కూడ అభివృద్ధి లేదని చెప్పిరి. సాక్రాజ్యమునందు ప్రతిపంట యభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేతునలేనని కోరెను. ఎక్కువపెట్టుబడి పెట్టినచో క్రొత్తమార్కెటులు వర్తకవసతులు యేర్పడగలవని చెప్పిరి.

అంతట కన్సర్లేడేడు ఫండ్సుబిల్లు మూడవసారి ఆమోదించబడినది.

తంజావూరి జిల్లా రైల్వే

బోర్డువారి యధికారము

బోర్డుయధికారమునుండి తప్పించుటకు ప్రభుత్వప్రయత్నముల నాజ్ఞేపించుట

కుంభకోణము, మార్చి 29:- జిల్లాపరిపాలక సంఘము, నిన్న ఏ. టి. పానిర్ సెల్యును బాబ్బరుగారి యభ్యుత్తరక్రిందఁ గూడి, స్థానిక పాలకసంఘముల రైల్వేపాలన విషయమున కేంద్రప్రభుత్వముయొక్క విధానము తీవ్రముగ నాజ్ఞేపించునట్టియు, తంజావూరిజిల్లాలోని రైల్వే పాలనాధికారము కేంద్రప్రభుత్వమునకు విశేషతవలనను నూచనను, తీవ్రముగ నాజ్ఞేపించునట్టియు, ప్రభుత్వమునందనుది సమాధానము వచ్చునట్లును, జిల్లాలలో క్రొత్తరైల్వేలను చేయు నూచనలన్నియు నాపుచేయవలెననియు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

వైద్యులకు విజ్ఞప్తి

ధర్మామీటర్లు చౌకయైనవి

అర్ధనిమనంలో ఇది జ్వరమున కిరీకీతొడ్డునుకొలను అద్భుతయంత్రము. ప్రతి వైద్యునియొక్క మండలయును. సన్నిపాతాదివిను. జ్వరములయందు వైద్యునకు మిక్కిలి సహాయపడును. ఆయుర్వేదచంద్రిక అంధప్రవైద్యపమ్యేశన పత్రికాధిపతులచేతను అనేకమంది వైద్యులచేతను యోగ్యతాపత్రములు బడసినవి. ఇప్పుడే వచ్చినవి. ఆలసింపిన యీవెలకు లభించవు. వెల రు. 2-6-0 తపాలానార్బి ప్రత్యేకము. అమృతరత్నాకరము:- 40. బుందరువీధి మద్రాసు.

గుంటూరు
(ప్రత్యేక విలేజ్)

శ్రీ సీతారామధర్మ సంఘము - గోరక్షణోద్యమము

పైసంఘము తరపున చైత్రమాస పశుశరణాలయము
లో స్థాపితము చేయబడినది. ఘనము ౨ వందల రూపాయల
వరకు చందాబట్టి చేయబడి పని ప్రారంభించబడినది. శ్రీ సీతారా
మధర్మ సంఘాధ్యక్షులచే శ్రీయతే నారాయణేశ్వర సంజీవాయ
నంగారి నిరంతర కృపితో దీనికి కారణము. పశుశరణాలయము
నకు గావలసిన మేరకై గడ్డివహుజేయబడినది. చైత్రమాస
పుష్కలతిథితో సీతగురువోద్యమమునకై సామర్థ్యపరిచిరి.

పశుపథ విశేషముగా మాపురము జరుగుచుండటచే
పైసంఘమువారు మాపురపాలక సంఘాధ్యక్షుల ద్వారా రు
100/ లు యించి పెద్ద గొంపోవు గోవులనుగని పెద్దవధు
లనుగాని కొనవలసినదిగా యేర్పాటు
జేసిపట్టు తెలియచున్నది. పశుశరణాలయశాఖ యిచట
నొక టేర్పాటు జేయబడినది. మొన్న సుద్దుగ మూగట్టు నొక
లేపెయ్యదూడ రు 10-0-0 లకు కొనబడి మృత్యుగన్వారమునండి
రక్షింపబడినది. రెండవోజున యెద్దోకటి కొనబడినట్లు చెల్లి
యుచున్నది. ఈరెండుపశువులను చైత్రమాస బంపుదురు. ప్ర
స్తుతము మేరకొని వాటిని మేపుచున్నారు. ప్రతి గామముందు
ను యిట్టి పశుశరణాలయమును స్థాపింపబడిన దేశముయొక్క
పశుసంపదకెంతో సహాయముజేసినవారలగుదును. ముగియె
ద్దలు, వాటియందునగల రక్షణసంఘమున సంఘించినవెడల ద
యమాలిన కాపురానిచే పెద్ద విక్రయింపబడుచున్నవి. భోజ
నసౌకర్యార్థమై మనభారత వర్షమునందు జరుగు గోవుల, పెద్ద
చుట్ట యమానుషముగాని వేరుగాదు. దేశాభిమానులు, కరు
ణార్థివృద్ధులను భాంధీయులందఱు పరకర్షణోద్యమమునకు
వోడ్పడుదురని దలచుచున్నారము.

పురపాలక సంఘసభ - బడ్జెటువిచారణ

22-3-25 వ తేదీన మాపురపాలక సంఘసభ కూడినది. ఈ
సంవత్సరపు ఆదాయవ్యయముల విషయమై చర్చ ప్రారంభము
యైనది. అందుజనరత్ బడ్జెటును విచారించుటకు యేర్పాటుగా
బడినది.

1920 సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో ప్రాథమికవిద్యా
చట్టము గావించబడినను నిర్బంధించిత ప్రారంభ విద్యావిషయ
ము మాపురపాలకుల దృష్టిని నాకర్షించియున్నది. ఇందుకు కారణ
ము మాపాంఘికులకు దానియం దాదరణలేకపోవుటగాదు. దేశ
మంతయు ఆసహాయోద్యమ తిరుగులచే యావరింపబడియుం
డెను. ప్రతివ్యక్తియు స్వరాజ్యసంపాదనాభిలాషియైయుండె
ను. కాని యిట్టి స్థానిక సహస్యలపై తీ (వచ్చు) ప్రి (ప
సరింపజేయు) లేదు. అందుచేతనే బంధువులను గుర్రులములందు
యూనిర్బంధించిత ప్రారంభవిద్యావిధాన మనుజులతోబెట్టబడినను
మాపురపెద్దలు విచారణకుదీసికొనిరానిది. ప్రస్తుత మసహాయో
ద్యమశక్తి మాపబడినది. తిరిగిబహిష్కారములకు తిలోదక
మియ్యబడినది. అందుచే మాపురపాలక సంఘసభ్యులు చెట్టచేస
మయమును గ్రహించి మొన్నటిసభలో నిర్బంధవిద్యాస్థాపనకు
సూచి ముచ్చటించిరి. ప్రారంభవిద్య నిర్బంధముజేసిన పన్నులు
పెచ్చించవలసినవచ్చును. ఇప్పటికే మాపురపాలక సంఘమువారు
నూటికి రు 15-0-0 వన్నును పెచ్చించిరి. ఇంకపన్నులు పె
చ్చించిన ప్రజలకు కష్టముగా నుండునటులు సందియములేదు.
కాని విద్యాచట్టమునందు స్థానిక సంఘములు ప్రారంభవిద్యాచట్ట
మునులలో చెప్పబడు పన్నును విధించకపోయిన ప్రభుత్వ
మువారు గ్రామముల యిచ్చుటకు వీలుండవలెను. స్థాని
క సంఘము లేంతవచ్చు యావిధానమునకై నిజము జేతుతో
అంత ప్రభుత్వమువారు యిచ్చెదరు. పన్నుల నియంత్రకున
కు సూచనల జేయుటకై నొక యుపసంఘము యేర్పరచ
బడినది.

పురపాలక వర్గమువారి తీర్మానము కడు సేర్పరితనము
తో తయారుజేయబడినది. నిధిని సేకరించుటకు తగిన సూచన
లు చెప్పబడుటగాను యుపసంఘమును నియమించుచు మునిసిపల్
సామెంతో యేర్పాటుగములు నిర్బంధమునండి విసహాయం
పులను జేయవలయునో గూడ వారు నాతీర్మానమునందు
సూచించిరి.

1920 వ సం|| మదరాసు నె రిరు ఆక్టులో ప్రాథమిక
విద్యను గురించిన చట్టములో 50 వ సెక్షన్ కొన్ని సందర్భము
లలో బాలురు పాఠశాలలో హాజరయి యుండవలసిన
నిబ్బంధము ఉండగూడదని చెల్పుచున్నది. దానిలో సలు

క్ష ౩౯ లోనిట్లున్నది. "నిర్దేశింపబడిన ఆఫీసుచే సంవత్సరిక
మీని జెప్పబడిన వేరేయేదో ఒకవిధముగ బిడ్డలనుపు నేర్పబడు
చుండినయెడల"

పురపాలక సంఘమువారి తీర్మాన మితిమీరన గలదు.

"నిర్బంధవిద్యాచిట్ట న సూత్రమును అంగీకరించుచు జాతీ
యపాఠశాలలో జదువుబాలురకు గాని నురియితర పాఠశాలలో
జదువు బాలురకుగాని యీసూత్రము వర్తింపజేయుటనట్లుగను
తీర్మానించుచు సదరు విధాన మనుజులతో బెట్టబడుటగాను కావల
సినవిధిని సమకూర్చుటకు సూచనలుజేయుట కొకయుపసంఘము
నేర్పాటు జేయవలెనని" ఈ తీర్మానమునందు
జాతీయ పాఠశాలలకు యితర విద్యాలయము
లతోపాటు స్థాపింపబడి జాతీయ పాఠశాలలగుట ప్రదేశముల
లోని బాలురకు నిర్బంధము వర్తింపజేయుట సూచించు
చున్నది. మిసహాయంపులను నిర్దేశింపబడిన
ఆఫీసులే సూచించుటకు యిటు పురపాలక వర్గమువారే సూచిం
చుట సమంజసముగా నున్నది. నిర్దేశింపబడిన ఆఫీసు జాతీయ
పాఠశాలలను లెక్కలోనికి దీసికొనుటకల్గి. ఆప్రదేశములందలి
బాలురకు నిర్బంధముండవలయుననుటకు సందియములేదు. అం
దుచే జాతీయవిద్యాలయములు మూలములను నిర్మింపను. ఏమి
జాతీయపాఠశాలలోని విద్యకంటె యితర వోటలకు పెక్కు
ఎక్కువైన ప్రాథమికవిద్య గలపబడుచున్నదా ఆపాఠశాలలో
నివిద్య జాతీయముగనుండి బాలురకు జా
తీయత నొసగుచున్నది. అచటను సాప్త వ
ముగ ప్రాధికారవిద్య గలపబడుచున్నది. అందుచే జాతీయ
విద్యాలయమున్న ప్రదేశమునందు నిర్బంధముండట చాల
పొరపాటు. అది తొలగించి మాపురపాలకులు వారి తీర్మానము
నందు జాతీయపాఠశాలల రికార్డులు జేయుచు వాటినే
నిర్దేశింపబడిన ఆఫీసుగా జేయుట ప్రతిపురపాలక వర్గము
వారును గ్రహించవలసిన విషయము. నేడోరేపో మసరాజ
భాగ్యమును ప్రతివోటను నిర్బంధించిత విద్యావిధానమును
ప్రవేశపెట్టవలయును. ఆపుడు జాతీయ విద్యాలయములు
మనకంటకుముగ నీలుగలవు ప్రభుత్వమువారు వాటిని పాటిం
చక బోయినను మనము వాటిని త్రోసివేయులేము. నిర్బంధవిద్య
నయినను జారవిడువగలముగాని, పరాధీనతను తొలగించి, జా
తీయతను పెంపొందించుచు సర్వాంగసూచరముగ విద్యగలవు
జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనల మనము మనహాయింపులతోనికి దీసికొని
రాజాలము. ఆంధ్ర తేజ మీ విషయమును గ్రహించి నిర్బంధో
చిత విద్యావిధానమునకు గడంగవలయునని మా కోరిక. మాగుం
టూరు పురపాలక వర్గమువారి తీర్మాన మివిషయమున మార్గ
దర్శకముగా నున్నది. పలువు రీ మార్గమును క్రొక్కిన ప్రభుత్వ
మువారి మనహాయింపులేమిజేయగలవు? ప్రతి పురపాలక సం
ఘము జాతీయ విద్యాలయమున్న ప్రదేశమును నిర్బంధము
క్రిందికి దీసికొనిరాకుండ నుండవలయునని మనవిజేయుచు
న్నారము. నిర్బంధమునకు దీసికొనివచ్చిన బాలురు జాతీయ
విద్యాలయములోనికి బోవుటకు వీలుండదు. ఈకష్టమును దొ
లగించి మాపురపాలకులు చక్కని తీర్మానమును జేసినందులకు
వారిని మే మభినందించుచున్నారము. దేశములోని పలుసంఘ
ము శీత్రోవనే క్రొక్కి జాతీయవిద్యను ప్రోత్సహించుటగాక
యని గోరుచున్నాము. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును త్రోసి
వేయక గౌరవించునని మేము దలచెదము. జాతీయవిద్యాలయ
ము లిందుజేర్పినను తప్పలేదు. ఇది వారి కష్టముండకపోయిన
మనము జేయుటకు వారియిచ్చమును మనము గణనజేయనక్కర
లేదు. ప్రజలయభిప్రాయ మిదియని నొక్కి జెప్పబడియే మన
విధి అసహాయవాదియగు సంఘాధ్యక్షుడుండటచేతనే నిర్బం
ధోచిత ప్రారంభవిద్యావిధానమునందు జాతీయ విద్యాలయ
ములకుట్టినాన మిచ్చబడినది. మాపురపాలక సంఘాధ్యక్షులు
నిర్బంధవిద్య నమలులతోనికి వచ్చినను రాకపోయినను జాతీయ
విద్యాలయముల మునుజాలనని ఘంటాపథముగ చెల్పుచున్నారు.
ప్రజలపాళ్లల నీతిగణమునగొంపించు సంఘాధ్యక్షులు యిటుట
చేతనే జాతీయత పెంపొందగలదని జెప్పుట కిది ప్రజల నిద
ర్మనము.

గత నవంబరు మాసములో మాపురపాలక సంఘము
రిటెంచిమెంటు స్క్రీమును అమలులో పెట్టినది. మాసమునకు
రు 14/ లు వేరనమును దీసికొనుచున్న మునిసిపల్ నూపరు
వైజము రు 100 లే వేరనమును నియమించిరి. ఇద్దరు కాని
లరీ యిక్సెక్టర్లకు ఆర్డోడకము లివ్వబడినది. కొందరు బం
ద్రోతులను, కూతీలను, పేట్రోలను దీసివేసి పురపాలక సంఘ
మునకు కొంత వ్యయబాధను తగ్గించిరి. చాలమంది సంతసించిరి.

కాని ఆరునెలలయినను గాతేరు. మరల కొందరికి విశేషముగా
వేరనముల యభివృద్ధి జేయుట రిటెంచిమెంటు విధానమునకు
భిన్నముగానున్నది.

మామునిసిపాలిటీ క్రింద ఘనము 21 పాఠశాలలుగలవు.
ద్రాయింగుమచ్చరు విశ్రాంతి లేక 80 వీరిదులు పనిజేసినను ఒక
పాఠశాల మిగులుచున్నది. అన్ని వీరిదులు పనిజేయుచున్నా
రా? ఒకపాఠశాలనుండి మరొకపాఠశాలకు బోవుటకు కాల
ము చాల పట్టును. అందుచే 80 వీరి డ్యు పని
జేయుట యసంభవమని తేలుచున్నది. ప్రతిపాఠశాల సగటున
వారమునకు తరగతికి 2 పర్యాయములైనను ద్రాయింగు ఉండు
ను. 4 తరగతులను 8 పర్యాయములందును. దీనినిబట్టి 31 X 8
సార్లు ద్రాయింగు పాఠశాలలో నేర్పబడవలెను. ప్రస్తుత పరి
స్థితుల పరిక్షించిన ఆయుపాధ్యాయుడు సగటున వారమున కొక
సారికంటె ఒక్కొక్క పాఠశాలకు వెళ్లెడు. అందుచే పాఠశాల
లందు చిరలేఖనయంతయు నాయన జేయుచుండుటలేదు.
ద్రాయింగు మాన్డరుండి లేనట్టెయున్నది. దీనికి బదులు పాఠ
శాలలన్నిటియందును విద్యవక్కుగ గణపబడుచున్నది. కను
గొనటకు పాలక సంఘము తరపున నొక మాఫర్ వైజుని
నియమించుట మంచిది. కాకాసిలరెవరయినను పాఠశాల జూచి
నను వారు బాలుర హాజరు సంఖ్యను యుపాధ్యాయుని తిన్న
గా పాఠశాలకువచ్చుచున్నది లేనిది చెల్లగలరు గాని ఏ యుపా
ధ్యాయు డెటుల బోధించుచున్నది. పద్ధతీయేక, మున్నగు బో
ధనావిధములు వాటికి చెల్లియవు కాన విద్యాక్షేత్రమున హాజరు
దుగానున్న యనభవముగల యుపాధ్యాయు డొకడు నూపరు
వైజుగ నియమింపబడిన పురపాలక వర్గమువారు విద్యకై
భివృద్ధిజేయుచున్న మొత్తము క్రమముగ భివృద్ధిజేయుచున్నట్లు
గాను తటస్థముమై మాగుంటూరు వాయల కింకొకరూపి తెలియ
బరచెదను.

రాబోవు మునిసిపల్ యెన్నికలు-వోటర్ల జాబితాలు

రాబోవు సెప్టెంబరు నెలకు 7 వార్డులందు యెన్నికలు
జరుగును. మార్చి 31వతారీకు నాటికి వచ్చున్న యెన్నికలు గావలెను.
నాకేలున్న వారలు వోటర్ల జాబితాయందు చేర్పబడరు. ఈ
విషయము రేటు పేయర్సులో చాల మందికి
చెలియదు. మార్చి 31వ తారీఖుకు పన్నులు యావత్తునాకేలేకుం
డ చెల్లించినగాని వోటరుగా చేర్పబడరను సంగతి ప్రతివారికి
చెలియవలెను. పురపాలక వర్గమువారివిధి. అందుకై కళ
పత్రములు పంచివెట్టి ము వార్డులందు ముఖ్యమైన తావులందు
గోడలకు పెద్దకాగితము లంటించవలెను. దంపూరాజేయించుట
గూడ మంచిది. వేయేల ప్రతిగృహమునందును కరపత్రములు
వాలరాడవలెను. అప్పుడు ప్రజలవోటర్ల జాబితాల నియంధింపి
కొని పన్నుల, వెంటనే నోసంగెదరు. కాన మాపురపాలక వర్గము
లిసలహాను అమలులో పెట్టెవరని దలచుచున్నారము.

ఆయుర్వేద ఔషధ శ్రేష్టత్వము

ఇంగ్లీషు డాక్టరులవలన విషవబడిన కఠిన

చర్మబాధ్యము స్వస్థముగలు

నేను గడచిన మూడుసంవత్సరముల కాలమునుండి తీరని
చర్మబాధచే బాధింపబడినది. మద్రాసులోయున్న ప్రము
ఖులైన వైద్యులతో యెంచి విచారణ అన్నివిధములయిన
ఇంగ్లీషు ఔషధములను నేవించితిని. ఈ ఇంగ్లీషు ఔషధ
మునకు గాను 50 మొదలు 100 రూపాయలు
వరకు వృధాగా నెలపుజేసితిని. తర్వాత నాకు ఆయుర్వేద
ఔషధములయందు ఆభిమానమున్నందున మద్రాసులోయుండు
కొన్ని ఆయుర్వేద వైద్యులయందు చికిత్స చేయించుకొనియు
ఉపయోగము లేకపోయినది. దేశోగ్యమును బాగుచేసికొ
నుటకు అనేకవిధముల ప్రయత్నించియు నిష్ఫల మనోరథుండి
నయింపనున ప్రాణమునకై పిసుగునోంది యుండుతరి ఆంధ్ర
ఆయుర్వేద షాస్త్రిని లిమిటెడ్ 134 నెం. (బ్రాడ్వేయందుం
డు (బ్రాడ్వే) బ్రాంచి వైద్యులకు నిర్వాహక వైద్యుడగు వైద్య
పతి కోటా జయరామనాయుడుగారి చికిత్సకులొనై రెండు
మాసములకాలము యుంటిని. వీరివల్ల నావ్యాధి పూర్తిగా
స్వస్థమయినది. కనుక నాయొక్క మనస్ఫూర్తిగా వారియొద్ద
నాకుగల కృతజ్ఞత సూచించుకొర కీయోగ్యతాపత్రమును ప్రయ
రించుచున్నాను. వారు నాబాధను తొలగించి నాకు గలిగిం
చిన పువకారమునకు యిది ఏవిధమున సమానముగాదు.

(Sd) సి. వి. దేవరాజకృష్ణ,
c/o Mr. N. K. Tirumalachari Avl. B.A. B.L.
High Court Vakils, Madras
9-3-25

వెలువడినది!

త్వరపడుడు!!

వెలువడినది!

క్రొధన సంవత్సరాదినంచిక వెలువడినది!

ఆంధ్రమహాజను లనుగ్రహించిన యమూల్యములగు వ్యాస రాజములతో ఒప్పియున్నది. విషయ విభజనము గావించబడినది. బెల్లాము జాతీయసభకు సంబంధించిన చిత్రములు, ఇతరాంధ్రదేశసంఘములయు, మహాజనులయు, వ్యాసకర్తలయు చిత్రములును గలవు.

ఇందలివ్యాసము లెల్లవిధముల నాంధ్రుల విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోడు పడగలవు. ఇందు వేరొకచో ప్రకటితమైన విషయానుక్రమణిక యీసంచిక విలువను చాటగలదు. ఆంధ్రమహాశయు లెల్లరు నీసంచికను స్వీకరించి దీనివలని ప్రయోజనము బడయదగుదురు.

మిగుల షరైశమును గైకొని అమూల్యములగు వ్యాసములను వ్రాసి యీసంచికా ప్రకటన మందు మా కెంతయు తోడ్పడిన పండిత వర్ణులకు కృతజ్ఞతతో వందనముల న్జ్వరించు కొనుచున్నాము. ఈ

సంచికయందు స్థలాభావముచే ప్రకటితములు గాని వ్యాసరాజముల యొక్క రచయితలను మన్నింప మిక్కిలి వేడుకొనుచున్నాము.

ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు పోస్టేజితో సహా 1-4-0, వారపత్రిక చందాదారులకు పోస్టేజితో సహా 1-8-0, ఇతరులకు పోస్టేజితో సహా రు 2-4-0 లకు నీసంచిక లభింపగలదు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రితము లైనవి. వలసినవారు త్వరగా మాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

పై ధరలకు చందాదారులకు వి. పి. గా సంచికను పంపుకొను చున్నాము. అక్కురలేని చందాదారులు మాకు వెంటనే తెలుప గోరుచున్నాము. ఊరకుండి వి. పి. లను త్రిప్పగొట్టి మాకు వ్యయ ప్రయాసలను గల్గింపకుండ మఱిమఱి ప్రార్థించుచున్నాము.

విషయానుక్రమణిక

ముఖ్యత్రము—విషయసూచిక - పంచాంగము, ప్రస్తావన—ప్రతికాధిపతులు, సరకాజ్ఞకము - మంగిపూడి వెంకటేశ్వరగారు (ప), క్రొధన - బుర్రాబాలకృష్ణశాస్త్రి గారు - సాక్షి మంగపతిరావుగారు (ప), క్రొధనవత్సరాభినందనము - దోమా వేంకట స్వామిగుప్తగారు (ప), పూవులతోట - వేదము వేంకటకృష్ణశర్మగారు (కే), కీ. శే. దామెర్ర రామరావుగారు, పుట్టి పెరుగుచు నుంటిని భవనమందు - శొంతి శ్రీపతి శాస్త్రిగారు (ప), ముప్పదితొమ్మిదవ దేశీయమహాజనసభ, బెల్లాము - మహాత్ముని అధ్యక్షోపన్యాసము, తీర్మానములు, రాత్రి - సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు (ప), మాంజేగుమహాశయునకును హిందూదేశమునకునుగల సంబంధము - మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారు, సత్యాగ్రహ - జంధ్యాల శివన్నశాస్త్రిగారు (ప), మధుమాస గీతము - పోచూరి రామచంద్రరావుగారు, గ్రామజీవనము - కోన వేంకటరాయశర్మ గారు, పోతన - తిరుగుబోతు (ప), అసహాయోద్యమచరిత్ర - పేరి చినమహాలింగు, సంకీర్తనము - సో. సూర్యనారాయణశర్మగారు (ప), స్వరాజ్యసంపాదనయందు స్త్రీల విద్యుక్తధర్మము - శ్రీమతి పులనరీ కమలావతిదేవిగారు, చంద్రప్రశంస - వెలగ పూడి దానయ్యచౌదరిగారు (ప), అసహాయోద్యమము, పూర్వోత్తరభాగములు - భోగ రాజు పట్టాభిశేతారామయ్యగారు, చెన్నరాజధాని విషయములు - సింగంపల్లి వేంకటాద్రిగారు, కావ్యము: నీతి - దువ్వూరి రామకృష్ణగారు, ప్రత్యక్షము - దుర్గమహంతి సీతారామశర్మగారు (ప), యెంకిపాటలు - పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రబాల రామాయణము - ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారు (ప), దుర్భాష - అష్టావధాని మైసంపాటి హనుమంతరావుగారు (ప), గ్రంథరచనము - కవికొండల వేంకటరావుగారు కలి విడంబనము - మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు (ప), కవితా ఋణవిముక్తి - శ్రీమాన్ పాకనాయక సూర్యనారాయణకవిగారు (ప), ఆంధ్రపదముల యర్థవైచిత్రీ విద్యాన్ దువ్వూరి వేంకటరమణశాస్త్రిగారు, వియోగరాధిక - శ్రీశేషాద్రిమహా కవులు (ప), కవిత్వము - ఉద్రా అలీషాకవిగారు, చిన్నగాటిప్రేమ - కలశపూడి శ్రీకైలసుగారు (ప), ఆంధ్రవాక్యయ పరిణామము - కావ్యశ్రీధర్ మద్దులపల్లి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు, నిత్యసుఖము - పొన్నలూరి నరసింహంగారు (ప), శకు వులు - భావ - కొప్పరి నారాయణమూర్తిగారు, కృష్ణుడు - శ్రీపాద జోగి సోమ యాజులుగారు (ప), నన్నయభట్టు భారతములోనియతులు - చిలుకూరి నారాయా రావుగారు, వనలక్ష్మీవనంతు విలాసము - సేమాన సూర్యప్రకాశకవిగారు (ప), కనుపరీ అబ్బయమాత్యుడు - చింతలపూడి శేషగిరిరావుగారు, ఆత్మార్పణము - జనమంచి సీతారామస్వామిగారు (ప), మేఘసందేశము - రావు వెంకటరావుగారు, ఈశ్వరా రాధనము - బాలకవి అల్లంకెట్టి అప్పయ్యగారు (ప), కవితాజలాశ్మనము - వేంకట శేషేశ్వరులు (ప), శివరాత్రి మాహాత్మ్యము - బండారు తమ్మయ్యగారు, వ్యాజ్యోక్తి చమత్కారము - కావ్యకలానిధి చివరబరశాస్త్రిగారు (ప), భాగవత్ప్రసాద స్తవము - నేపూరి లక్ష్మీనరసయ్యగారు, శ్రీపరమేశ్వరస్తుతి - విద్యాన్ కట్టి సాంబమూర్తిశాస్త్రి గారు (ప), శ్రీకృష్ణుడు - గయోపాఖ్యానము - పాలకోడేటి వెంకట్రామశర్మగారు, శ్రీకృష్ణపరమాత్మ - రాధ - బుక్కపట్నం తిరుమల నరసింహాచార్యులుగారు (ప), రామాయణ నీతిసారము - యడ్లపాటి వెంకటసుబ్బారావుగారు, ఆంధ్రలక్ష్మీ నృసింహ

స్తోత్రము - తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరిగారు (ప), రామాయణము - భారతము క్రొత్తపల్లి సూర్యరావుగారు, జానకీమహానులు - “ఒకసోదరుడు”, భీష్మప్రశంస - మండలేముల వేంకటశాస్త్రిగారు (ప), జీర్ణవస్త్రములు - పోచూరు రామచంద్రశావు గారు, ఎటులునిను మెచ్చుకొనుటయొ యెఱుంగనవచ్చు - ముక్కపల్లి వేంకటనారాయణ గారు (ప), యుగములనుండి నీకొఱు కనిపెట్టుకొనియుంటిని - అడివి బాపిరాజు గారు, ద్యోయనము - తాపీ ధర్మారావుగారు (ప), విన్నకోటపెద్దన - విద్యాన్ కట్టి సాంబమూర్తిశాస్త్రిగారు, వేమనకాలము - వేమూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు, ఎండ మావులు - సాహిత్యసరస్వతి డి. యశ. శర్మగారు (ప), తిక్కనవంశచరిత్ర - ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు, నిజామురాష్ట్రము - పరిశోధనోద్యమము - శ్రీశేషాద్రిమహా కవులు, గాలిపటము - పూడిపెద్ది వెంకటరమణయ్యగారు (ప), ప్రవృత్తిశాస్త్రజ్ఞుల లక్షణములు - కానూరి లక్ష్మీనారావుగారు, విశ్వకల్యాణము - పెనుమర్తి వెంకటరత్నము గారు (ప), ఆధ్యాత్మరామాయణకర్త సుబ్రహ్మణ్యకవి - మద్దులపల్లి గురుబ్రహ్మశర్మ గారు, విజయనగరరాజులమతము - కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, అతిమణిభియ్యంతు సీత- నీరిసి ఆంజనేయులుగారు (ప), శాసనములు - చరిత్ర - వల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారు, కందుకూరి రుద్రకవీంద్రస్వతి - కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావుగారు (ప), శాసనావళి సి. ఆర్. కృష్ణమాచార్యులుగారు, ఆత్మనందము - కలచిడు వేంకటరమణాచార్యులు గారు (ప), డాక్టరు అప్పారెడ్డిల లక్ష్మీనారాయణగారు ఎమ్. ఏ., యస్. యమ్. యమ్. - శారద, శివసీనిక్షణము - కొణిదెన బాలకృష్ణయ్యగారు (ప), అష్టాదశపురాణములు - శ్రీ. డి. కోటిశ్వరశర్మశాస్త్రిగారు, నేనాని - పంద్యారం వెంకటసుబ్బయ్యగారు (ప), సంస్కృతసాహిత్యములో కామశాస్త్రమునకుస్థానము - పండిత పురాణం సూర్యనారాయణశ్రీధరుగారు, భేకము - మొసలికంటి రామబాయిగారు (ప), ద్వావింశతీశ్రితిపథకము - దువ్వూరి జగన్నాథశర్మగారు, ఎలమవి - టి. చల మయ్యప్రసాదరావుగారు (ప), రసశంకరసారము - కామరుషి మృత్యుంజయవర్మగారు, సనాతనాంధ్రులు - మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు (ప), బ్రహ్మమాత్రములు లేక వేదాంతమాత్రములు - చిలుకూరి పీరావధానులుగారు, వరదుడు - ఏనుగు తమ్మిరాజు గారు (కే), శ్రీకృష్ణాశ్రమము, పెదపాలెము - నల్లపాటి హనుమంతరావుగారు, పంచమ విలాపము - పురిపండా తప్పలస్వామిగారు (ప), అస్పృశ్యమహర్షి హరిదాసు-జనమంచి సీతారామస్వామిగారు, మాటపల్లి - దోమా వేంకటస్వామిగుప్తగారు (ప), నిడుదవోలు వేంకటరమణగారుదేశీయరంగులు-వక్రలంక అమృతరావుగారు, శ్రీరేంకణాదిత్య కవన ప్రశంస-అహింస-పెమ్మరాజు లక్ష్మీపతిగారు, విజయనగర సామ్రాజ్యపతనము-కానూరి వీరభద్రేశ్వరరావుగారు (ప), బ్రహ్మదేవుని ఐయకపరిమాణము - మన్నవ వేంకటకృష్ణ శర్మగారు, కవిబ్రహ్మ - కొణిదెన వెంకటనారాయణగారు (ప), స్వప్నములు - పార నంది జగన్నాథస్వామిగారు. కోయిల - పంగనామాలరామచంద్రరావుగారు (ప), దక్షిణాది తెలుగు - కొన్ని పాతఉత్తరాలు - వేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు, జగత్తులోని భావపరిణామము - గాడేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారు, ఆంధ్రపత్రిక ఉగాదిసంచి కలు - సత్తెనపల్లి హనుమంతరావుగారు, ఆశ - సుధానిధి (ప), చిత్రముల వివరణము.

చిత్రములు:— బెల్లాము జాతీయసభ నాయకులయు, సభాభవనాదులయు, ఆంధ్రదేశసంఘములయు, ఆంధ్రమహాజనులయు, వ్యాసకర్తలయు, చిత్రములు ముద్రింపబడియున్నది.

మేనేజరు,

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము. 7, తంబుకెట్టిపిది, మద్రాసు.

మదరాసు గవర్నమెంటు బిల్లులు

1925 వ సంవత్సరపు నె 4 రు బిల్లు

1886 వ సంవత్సరపు రైల్వే బండ్ల బహుళము పరిమితిని పెంచుటకు బిల్లు

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణము.

ఎన్టీబిలోనున్న నీటిపారుదలపునాళమునందు నీరు తప్పించు కొని గాని పొట్టిగాని వచ్చుటవలన రైలురైలుకు హానికలగుటకు పరిమితిని పెంచుటకు ఆ ఎన్టీబి తాలూకు భూస్వాములను వారు చట్ట ప్రకారము నిర్మూలకు (పనులకు) జరిగించుటకు బాధ్యులై యుండునట్టి మరమ్మత్తులను జరిగించవలసినదిగా నిర్బంధపరచుట మూలముగా ఏర్పాటు చేయుటకు 1886 వ సంవత్సరపు 4 వ మదరాసు రైలు రైల్వే బండ్ల బహుళము ఉద్దేశించబడినది.

2. ఈ ఆక్టును అమలు జరుపుటలో, ఈ క్రిందిలోపములు కనిపెట్టబడినవి:—

(1) ఆక్టుయొక్క నిబంధనలు, "భూస్వామి"యొక్క నిర్వచనము క్రిందకు రాని ఒక తరగతి వారి పట్టిక వాని పైని లేదా గుర్తింపబడిన పైని గానుండ స్వాధీనమును కలిగియుండు భూస్వామి పైన మాత్రమే అమలుజరుపబడుచున్నది. 2 వ, 4 వ సెక్షన్లను చూడుము.

(2) వేరేరైలు బాధ్యతలగు భూస్వామియొద్దకు గాని, అంతకుండు యొక్కచేయబడినదిగాని ఉండు సంవత్సరములకు ఈ ఆక్టు ఏర్పాటుచేయుటలేదు.

(3) అంచనా వేయబడిన ఖర్చులో భూస్వామి భరించవలసినదామాను 4 వ సెక్షన్లలో నిర్ణయించబడిన ప్రేటు మెంటు చేప్పచున్నను, 5 నుండి 7 వరకు గల సెక్షన్లలో నున్నవారు లు, ఏర్పాట్లను భూస్వామి తనంతట తానే జరిగించుటకు సిద్ధము గానున్నప్పుడు అతడు తనకు అనువుణ్ణిదేవులలోన, ఎన్టీబిలో తాను వివరించబడిన ఏర్పాట్లనున్నట్టి ఆవి వాని చట్టసమ్మతమైన బాధ్యతకంటె మించినవాడ, జరిగించవలసిన సూచించుచు న్నువి. ఇది కాననక రైలురైలుదేశమై యుండవలయు గుప్తము.

(4) ఆక్టు ననుసరించి చర్యలు జరుగుచుండునప్పుడు, ఎన్టీబి ఒకరిస్వాధీనములో నుండి మరియొకరి స్వాధీనములోనికి మారినయెడల, క్రొత్త భూస్వామిపైన క్రొత్త చర్యలు ఆరంభ మునుండియును దాఖలు చేయబడవలెను. దీనివలన ఆలస్యము జరుగును.

(5) ఒక ఎన్టీబిలోని దశబంధం వర్కుల విషయమున, అనగా వేటి భరింపుకొరకు ఒక యానాము ఇవ్వబడియున్నదో అట్టి వర్కుల విషయమున, ఆ ఎన్టీబి తాలూకు భూస్వామిపైన గవర్నమెంటువారు చర్య తీసుకొనవచ్చునా, తీసుకొనవలసినదా యను విషయములో, ఆక్టు స్పష్టము గా లేదు.

3. పైలోపములకు చక్కచేయు న దేశముతో ఈ క్రింద మూచించబడిన విధము ఆక్టును సవరణ చేయుటకు ఉద్దేశించడమై నది:—

(i) ఆక్టుయొక్క అమలు ఒక ఎన్టీబిలోనివర్కులకు మి తపరచబడి యుండుటచే, "ఎన్టీబి" అనుమాట 1894 వ సంవత్స రపు 2 వ ప్రాప్రయిటరీ ఎన్టీబి గ్రామ నపుకరి ఆక్టులో ప్రకా రము నిర్వచించబడినది. మరియు ఖానుండులుమాత్రమే కాకుం డ, తణఖాలను పట్టినవారును, గుత్తదారును, స్వాధీనమును కలి గియుండు లేకా అధికారమును కలిగియుండు యితరమనుష్యులు ను చేరియుండునట్లుగా 'భూస్వామి' అనుమాటయొక్క నిర్వచ నము విస్తరింపజేయబడినది.

(ii) జనరల్ క్లాజుల ఆక్టు అనుసరించి ఏకవచనములో బ హువచనము చేరియున్న ఒక భూస్వామిగాని వేరువేరు బాధ్య తలగుల అంతకుండు ఎక్కువమంది భూస్వాములుగాని మరమ్మత్తు లను జరిగించుటకు బాధ్యులై యుండవచ్చునను సంగతిని బట్టి ఈ విషయమున సందేహము లేకుండునట్లు చేయుటకుగాన, 'భూ మి వుండుకొన్న మనిషి' అను మాటలకు బదులుగా 'భూస్వామి లే దా భూస్వాములు' అనుమాటలను వుంచుటకు వుద్దేశించడమై నది.

ఈసవరణలు వేరువేరుబాధ్యతల గల భూస్వాములకు సారిలోవారికుండు హక్కులను బాధించవు; ఈ హక్కులు సా ధారణ సామాన్య చట్టముచే లేదా కాంట్రాక్టు (బిడంబడిక) ఆక్టుచే పరిమాలించబడును. ఈఫలితము కలుగుటకు బిల్లులో ఒక ప్షప్తమైనవిబంధన చేయబడినది. (20 వ క్లాజు.)

(iii) భూస్వామి చట్టము ప్రకారము జరిగించుటకు బిల్లు డయి యుండునట్టి యేర్పాట్లనుమాత్రమే జరిగించుటకు అతడు కోరబడినతెనని స్పష్టము చేయబడినది. ఆగత్యమైన బాధి యే ర్పాటులేవైనగాని లోకలు గవర్నమెంటువారిచే వారునిర్దే శించగలట్టి ఏకైకవిధ్యారా జరిగించబడవలెను. (12 వ క్లాజు.)

(iv) బిల్లుయొక్క 7వ, 9వ, 16వ క్లాజులలో పొందు పరుపబడిన సవరణలు భూస్వామి మారినప్పుడు ప్రారంభము నుండి క్రొత్తగాచర్యలను ప్రారంభించవలసిన అవసరము లేకుం డ చేయుచున్నది ఒక ఎన్టీబిలో రైలురైలు బాధించవచ్చు లను చక్కనిస్థితిలో నుంచవలసినవిధి ఎన్టీబికు చెందినబాధ్యత అని 16వ క్లాజు స్పష్టముగా విధించుచున్నది.

(v) ఒక ఎన్టీబిలోనుండు దశబంధము వర్కుల (ఆన గా వేటిభరింపుకొరకు యానాము ఇవ్వబడియున్నదో అట్టివ ర్కుల) విషయములో వర్కును చక్కనిస్థితిలో నుంచుటకు యానామువారు తప్పిపోయినయెడల, ఎన్టీబియొక్క భూ స్వామి ఆయానామును తిరిగి స్వాధీనపరచుకొనుటకు హక్కు ను కలిగియున్నాడు. కావున, గవర్నమెంటువారికి ప్రభుమతః బాధ్యతైనమనిషి భూస్వామియై యున్నాడు. ఇది బిల్లులో ఏర్పాటుచేయబడియున్నది. (16వ 16వ క్లాజులు) దీనితోపా టు యానామువారుకు ప్రతిగా భూస్వామికిగల హక్కులు సు రక్షింపబడినవి. (20వ క్లాజు.)

4. భూస్వామిల బాధ్యతకు మించినయేర్పాట్లను ఆక్టు వుద్దేశించుచున్నది. ఇంతవరకును అట్టి ఏర్పాట్లగుర్తు స్పష్టమై యి ఆదానములనుండి రింపబడుచున్నది. సంస్కరణలకు తరువాత రాష్ట్రీయ ఆదాయములను సెంట్రలు ఆదాయములు ను పూర్తిగా వేరు చేయబడినవి. విస్తారము సెంట్రలు విషయ మైన రైలురైలుయొక్క లాభము నిమిత్తము ఆయన ఖర్చును రాష్ట్రీయ ఆదాయములు భరించుటకు సర్వధింపుటకు విలులే దు. కనుక భూస్వాముల బాధ్యతకు మించి తగులుబాటునైనయా వత్తుఖర్చున్న రైలురైలుకంటెపెరివద్దనుండి రాబట్టుకలకు వు ద్దేశించడమయినది. (17వ క్లాజు) ఖర్చులో ఏర్పాగమైనను కం పెనీపై వేయవలసియున్నయెడల అంచనాను తయారుచేయుట లో దానికికంటె అధికారముండవలెను. ఇది 16వ క్లాజులో ఏ ర్పాటుచేయబడినది.

ఎన్. ఇ. మాన్ బాంకుస్, 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి 11-వ తేది.

1925 వ సంవత్సరపు నె 6 రు బిల్లు.

1919 వ సంవత్సరపు వదరాసు వ్యవసాయపు చీడపురుగుల తెగుళ్ల ఆక్టును సవరణచేయుటకు బిల్లు. ఉద్దేశములయొక్కయు, కారణములయొక్కయు వివరణము

వేరుగుచుండు చెట్లకు తీసివేయుటవలన గాని, నాశనము చేయుటవలనగాని పురుగు చీడలు వ్యాధింపకుండ ఆపుటతో సంబంధించిన నిబంధన చాలియుండలేదు కనుక, 1919 వ సం వత్సరపు వ్యవసాయపు చీడల తెగుళ్ల ఆక్టు అనుభవముచేత లోప భూయిష్టముగానున్నట్లు కనుగొనబడినది. ప్రస్తుత ముద్దేశం బడిన సవరణలు, ఆక్టుననుసరించిన చర్యను సులభపరచుచున్నవి.

టి. యస్. శివబానంపిళ్ళె.

1925 వ సం॥ మార్చి నెల 9 వ తేది.

తపాలయోడలు

బొంబాయి, మార్చి 27:—19 వ తేదీని బొంబాయినుండి బయలుదేరిన 'బొంబాయి' 25వ తేదీ ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు యే దెనుచేవును వదలెను. 'బొంబాయి' ఓడ 14వ తేదీ బొంబాయి తపాలతో 7 వ తేదీయువయము 7 గంటలకు ముచ్చెల్లనగర ముకేరెను. తపాలు లంకెను సోమవారము ప్రార్థుట బలు వాడా చేయబడును ప్రయాణికులు శనివారము మధ్యాహ్నము నకు లంకనుకేరెదురు. (ఆ. పే.)

సీసా 1.8 రు 2.0-0. కు సు మి. పి. ఛార్జీ వేర.

యాముడు గనేరియా అను పెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రద్రావమునుండి వెలువడు ప్రావమును మూ త్రము విడుచునప్పుడు గలుగు చురుకుపోటు, మొదలగు బా లను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలగు యేవిధమునకు మనుష్యాధు లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును.

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246 18, తైరాగిమతంపేడి, మదరాసు.

ఆర్థిక దంపతుల వీడ్కోలు రాజప్రతినిధిగారి యభినందనము

దెల్లి, మార్చి 28:—కన్నాటు ఆర్థిక దంపతులు హి దూదేశమునుండివెడలిపోవునపుడు, రాజప్రతినిధిగారును తాము ను పరస్పరాభినందనములు గావించుకొనిరి. ఆర్థిక రాకుమరు డు తన పర్యటనమందు సహాయము చేసిన యువోగ్యులకు, సం స్థానాధీశులకు, ప్రజలకు కృతజ్ఞత చెలిమిచ్చిరి. హిందూదేశము ను జూచుటకు చాలకాలమునుండి కుతూహలముగ నుండెనయియు నిప్పటి కది తీరినదనియు, చాల సంతస మయినదనియు, నీశే శమును వీడుట సంతాపకరముగనే యున్నదనియుఁ చెలియఁ చేసిరి.

రాజప్రతినిధి గారుసమాధాన మిచ్చుచు, ప్రజలకు, సంస్థా నాధీశులకు తదితరులకు వారిని దేశమున కావ్యానించుట కవి కా శము గలిగినందులకు పరమానంద మాయెననియు, వారి నెన్నటి కిని మునువఁజాలరనియు, తామును, తమ సతీమణియును తేను ముగ నింటికి జేరునట్లు గోరుచున్నామనియు చెలిసిరి.

అ. పే.

"కంటిలోని నలుసు" అండ్ "ప్రాచీనసాహిత్యము"

అచ్చునచున్నవి

కవిసార్వభౌమ డాక్టరు రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్ గారి వంగ భాషయందలి "చోఖేరబాలా," "ప్రాచీనసాహిత్యము" లకు వి. వి. సుబ్బాగావు, బి. ఏ., ఎల్. టి. పండిత్ టి. రామ శర్మ గార లావర్జిన యాంధ్రానువాదము. మొదటిది సామాజిక నవల. ప్రాతపూర్ణ మత్యద్భుతము. గంభీర భావగర్భితము. వెల రు 1-8-0. రెండవది ప్రాచీనసాహిత్య విమర్శనము. ఇట్టి గ్రంథమాండ్రమున నరది; వెల రు 1-0-0. 80-4-1925 లోగా పార్లమెంటువారికి రు 1-2-0, రు 0-12-0 మాత్రమే కనుక మీ యార్డర్లను త్వరగబంపుడు.

వి. వి. సుబ్బాగావు, బి. ఏ., ఎల్. టి. పండిత్, కర్నూలుజిల్లా.

శ్రీ సకలతత్వార్థదీపిక-(వచనము)

గ్రంథకర్త:—శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యవారుగారు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఈగ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధి. చును. ఇందు శ్రుతిస్మృతులనుండియు నితరసంస్కృతాంధ్ర వేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు. శైలి సులభము. ౧౮ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:—

- 1. సురక్షియ్య సంధర్మనము, 2. సురక్షియ్యములు, 3. నిర్గుణపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణవము, 5. సుగుణస్వరూపనిర్ణయము 6. త్రిమూర్తులయొక్క యుత్పత్తి, 7. సుగుణత్రయ వివరము 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. శివుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజపాగాయత్రీ 13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్త్యాది ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి తత్త్వవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివరము, 20. నిత్యకార్యాచక్షానవిధులు, 21. భస. స్నాన, భస్మస్థాన, భస్మధారణాదివిధి, 22. రుద్రాక్షధారణవిధి, 23. పవిత్రీ మంత్రోద్ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భస్మధారణావశ్యకత, 26. భక్తి, 27. శీతేశ్వరివిషయము-శివుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మహావాక్యములు, 31. ప్రభులింగశీల-తత్త్వబోధ, 32. సర్వము త్రైకుత్యము, 33. శివుడు తానునుకాడు, 34. ఈశ్వరుడు సర్వకార్యాధిపతి, 35. " సూర్యమండలాంతర్గత, 36. గాయత్రీ, 37. భగవచ్చబ్ధిరూపణము, 38. కామర్పణస్తోత్రవారాధనక్రమము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. జయశానోమవిషయము, 41. ఉపసంహరము.

మతీయు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావళి పు స్కృతిమునశివమానసిక స్నానస్తోత్రము, శ్రీరామచోక్త శివకుండ స్తోత్రము త్రికాశచంద్రాక్షరము గలవు. దీనివెల రు ౧-౦-౦.

గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమూలద్రాక్షణ లాంగ్రహండితులు శ్రీ కాశీనాథుని చినవీరభద్రయ్యఅయ్య గారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును. 1884

సహకారపరపతి సంఘములు

కృష్ణాజిల్లా

ఈ జిల్లా యందలి కొన్ని సహకార పరపతి సంఘముల ప్రోత్సాహకరముగా పరిచయముగలుగుట తటస్థించినది. మొత్తముమీద జూడ, నీజిల్లా యందు పరపతి సంఘముల ప్రచారము చాలతక్కువగా నున్నదని తోచుచున్నది. చాలా గ్రామములలో సంఘములే లేవు. ఉన్న స్వల్ప సంఘములయినను అంతసంతృప్తికరముగా బనిచేయుటలేదు. నేను జూచిన గ్రామములలో మూత్రము యచ్చటిదరయితులకు తమ గ్రామమునందు పరపతి సంఘము అన్న పనియే యెరుంగదు. వారియన్ని జూడ చాల జాలిగలిగినది. పన్నులతో జాలిలో వారు పడుచున్న బాధ వర్ణింప తరము గాదు. పన్నులకై బంగారపువస్తువులను ఎంతవడికైనను తాకట్టు పెట్టుట, ముందు రాబోవు పంటలను స్వల్పధరలకు ఒట్టిలకిచ్చుట మొదలగునవి యనేక పర్యాయములు చూచుట తటస్థించినది. సహకారోద్యమ ప్రచార మంత హీనస్థితియందుండుటకు కారణములు గన్పించుచున్నవి. ఇచ్చట యాయుధ్యమము నందు తగిన యభిమానులు లేకయా? తగిన యువకులు లేకయా, తగిన యువసరము లేకయా?

ఈజిల్లా మొత్తమున కంతయు రెండు సెంట్రల్ బ్యాంకులు మాత్రమే యున్నట్టి బందరునందును ఒకటి యేలూరునందును గలవని వినియున్నాను. గోదావరిజిల్లా యందు శుమారు నాలుగు సెంట్రల్ బ్యాంకులు చాల ప్రోత్సాహకరముగా బనిచేయుచున్నవి. వాటికి కారణము ఆయా జిల్లాలయందు బనిచేయుచున్న గ్రామ సంఘములే ముఖ్య కారణము అని యూహింపదగును.

తణుకుతాలూకా ఆత్మలి గ్రామమునందు ఒక యూనియన్ కార్యాలయము కలదు. ఈ యూనియనునందు శుమారు 45 సంఘములు చేర్చబడియున్నవి. సంఘములన్నియు దగ్గరగా నుండక, చెడరి చెడరి చాలదూరముగా నున్నవి. ఈ సంఘములన్నియు, దీనిగల అప్పుమొత్తము 60 వేల మాత్రమేయున్నది. ఈ 60 వేల మొత్తమైనను పూర్తిగా దీయుటలేదని యనసెక్కురుగాను చెల్లియున్నారు. దీనినిబట్టిచూడ ఇచ్చట సెంట్రల్ చారము జరుగుచున్నదో, సంఘములెట్లు పనిచేయుచున్నవో తెలియగలదు. తీవ్ర ప్రబోధముగావించి, ప్రజలకు సహకార సూత్రములు బాగుగా బోధించిన, ఒక్కొక్క సంఘము 60 వేల రూపాయలు తీయగల తక్షణవిగలవు. ఇచ్చటి గ్రామములలో తాకట్టు వ్యాపారములు, వడ్డీ వ్యాపారములు విస్తారముగా జరిగియున్నవి. ధనవంతులు ఎక్కువభాగ్యవంతు లగుచున్నారు. సామాన్యుడు దరిద్రుడగుచున్నాడు. ఇట్టి చోట్ల సహకారపరపతి సంఘములు తీవ్రముగా బనిచేయుచుండిన వడ్డీ వ్యాపారములు మూలబడిపోక మానునా?

ఈ సంఘములు యంతస్వల్పమొత్తముతోన, యంత యసంతృప్తికరముగాను బని చేయుచుండుటకు రెండు కారణములు గన్పించుచున్నవి. మొదటిది తగిన ప్రచారము చేసి ప్రజలలో సహకార సూత్రముల నాటించుటకు. రెండవది తగిన సమయమునకు సంఘములు ధనమును సమైచ్యము చేసుకుంటు, కిస్తికోజాలు వచ్చునరకి ధనమత్యవసరమని యెరింగి సొమ్ము తెప్పించవలసియుండును. అట్లుచేయక యెవరైన సొమ్ము అడిగిన తెప్పించవచ్చుననియు లేక చేసిన యానాటికి రయితు సొమ్ముకై వచ్చును. అతడు మందరగా తెలుపవలయునను జ్ఞానమెరుగడు. అకోజాన సొమ్ముకు వ్రాయవలసియుండును. యూనియన్ కార్యాలయము చాలదూరమున నుండుటచే యూనియనువారిచే ప్యాసు అయి సెంట్రల్ బ్యాంకు చేరునరకి వారము కోజాలు పట్టును. బ్యాంకునుండి సొమ్మువచ్చుటకు ఇంకొక వారముపట్టును. ఈ రెండు వారము లగునరకి రయితునకు సొమ్ము అవసరము తీరియేపోవును. అందుచే యూనియన్ కార్యాలయములు బ్యాంకులు సంఘములకు తగినంత చేరువలో నుండవలయును. అధము రెండుతాలూకాలకయి యొక బ్యాంకి యైనను, లేక ట్రాంచియైనను ఉండుట యత్యవసరము.

ఇట్టి యిచ్చును లన్నియు పూర్తిగా నాల్గోవించి సహకార సంఘముల యావశ్యకతను గ్రహించి జిల్లా యందలి యభిమానులు తగ్గవీటి సర్వి ప్రజలయిచ్చుదులు తీర్చెదరుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

నరసింహ దేవర కామేశ్వరరావు.

ఆంధ్ర సోదరీ సమాజము - హైదరాబాదు

వక్తృత్వ బహుమాన పరీక్ష

1. హిందూస్త్రీలయందు విద్య తక్కువగా నున్నందున వారిలో వక్తృత్వమును ప్రోత్సహించుటకై ఈపరీక్ష ఏర్పరుపబడినది. దీనికోరకు విద్యార్థితులును, ఉపాధ్యాయులును, ఇతరులును యత్నింపవచ్చును. స్థలమయోనిర్వహణను లేమియు లేక, అందరును చేరవచ్చును.

2. శ్రీ కృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్ర భాషానిలయ మంజరము (రెసిడెన్సీ బజారు, మాత్స్యపేట్, హైదరాబాదు) నందు 18 వ ఏప్రిలు 1925 (క్రొధన సంవత్సర చైత్ర బ. 4) అతివారము, పగలు 2 గంటలనుండి పరీక్ష జరుగును.

3. అభ్యర్థితులు గా నుండగోరువారు తమదరఖాస్తులను మార్చి మాసాంతమువరకు ఈక్రింద సంతకము చేసినవారికి పంపవలెను.

4. దరఖాస్తులో పేరు, వృత్తి, వయసు, కులము, చిరునామా వ్రాయవలెను. విద్యార్థితులు ఏపాఠశాలలో విద్యనభ్యసింపుచున్నది తెలుపుచు, బోధకులసంతకముతో సత్తిఫీకేటు శంపవలెను.

5. అభ్యర్థితులు పరీక్షా ప్రవేశకరణము నమియు నిచ్చుకొన నక్కరలేదు.

6. ఉపన్యాసవిషయము: "స్త్రీవిద్య" ఉపన్యాసము ఆంధ్రమున ఉండవలెను. ప్రతి అభ్యర్థిని (15) నిమిషములవరకు ఉపన్యసింపవచ్చును. అసాధారణస్థితులలో ఉపన్యాసము నాపునధికారము అగ్రాననాధిపురాలి కుండును.

7. పరీక్షయందు భాషకు (10) విషయ పరిజ్ఞానమునకు (10) ఉపన్యాసపద్ధతికి (10) మొత్త (30) గుణములు (మార్కులు) ఏర్పరుపబడియున్నవి.

8. పరీక్షకులచే నిర్ణయింపబడిన అభ్యర్థితులకు ఈక్రింది విధమున బహుమానము లీనుబడును.

9. విద్యార్థితులలో ఉత్తమురాలక విజయమునందినవారికి రు 10 అను బహుమానమియ్యబడును.

10. ఉపన్యాసమున శ్రీశ్రీనివాసయము టుండగియున్నవి:

విద్య, దానియావశ్యకత; స్త్రీవిద్యయొక్క అవసరము; పురాతన హిందూస్త్రీలలో విద్య; మనస్త్రీల ప్రస్తుతస్థితి; ఇతర చేతపు స్త్రీల విద్యాస్థితి! గృహనిర్వాహకమునకు స్త్రీవిద్యవలన తోడ్పాటు; మనకర్తవ్యము.

నూచన:— కీ. శే. రావుబహద్రు వీరేశలింగము పంతులుగారి ఉపన్యాసమునది (ఎనిమిదవ సంపుటము.) క్రిమతి కొటికలపూడి సీతమ్మగారి "ఉపన్యాస ముమాలిక." కీ, శే. అచ్చమంబగారి "అబలాశచ్చరిత్రముల" రెండుసంపుటములు మ. రా. కాతా క్రిరామకాస్త్రీగారి "విద్యసీమలులు." మ. రా. రాయసం. వేంకటేశ్వరుగారి "హిందూమండరీమలులు" మన్నగు గ్రంథములు చదివినచో ఉపయోగకరముగ నుండును.

పందిటి విరరాఘవమ్మ,

అధ్యక్షురాలు, ఆంధ్ర సోదరీ సమాజము.

C/o డాక్టరు రామస్వామినాయుడుగారు

(తూపుబజారు రోడ్డు, హైదరాబాదు.

పశ్చిమోత్తర రైల్వేలో కోమాపునండి 12 వందల మంది పంపివేయబడుట.

నమ్మకట్టుదురేమో యని భయముగానున్నది.

లాహోరు, 27 మార్చి:—ఒక రావత్ పిండి వార్త యిట్లు తెలుపుచున్నది:—పశ్చిమోత్తర రైల్వేలో కోమాపు నుండి 1200 మంది పనివాండ్రు పంపివేయబడిరి. వారు నమ్మకట్టెదమని యెడరించిరి. ఈసంబంధమున లాహోరు క్వారంటైన్ లో కోమాపు పనివాండ్రందరును కలిసి నేడొక సభచేసిరి. ఆసభ యందు రావత్ పిండి పరిస్థితులు నువ్వాద్యావముతో పరిష్కరింపబడక పోయినట్లయిన లాహోరు పనివాండ్రందరును సానుభూతిని జూపుటకై పని మానివేయవలెనని తీర్మానింపబడెను. (అ. (తె.)

ఆదిమాంధ్రులయందు అభిమానముగల ఒక పౌర సంఘాధ్యక్షుడు

ఏలూరు పురపాలక సంఘమునకు మ||రా||రా||శ్రీ|| బడేటి వెంకటరామయ్యనాయుడు బి. ఎ. యం. యల్., గారు పౌర సంఘాధ్యక్షులుగా వచ్చి దాదాపు అయిదు సంవత్సరములు కావచ్చినది. దీనిజాతులయందు వీరు మాపు పట్టుదల, యుక్తహేతువులు, శ్రేష్ఠ, నిరుపమానము. ఏలూరు పట్టణములో పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు లేరు పౌర సంఘ సమితి మన ఆరు ఆదిమాంధ్ర పాఠశాలలను నెలకొల్పిరి. ఇదివరకు యేలూరు పట్టణములో గల పంచమపల్లెలన్నియు రాత్రిళ్లు దీపములు లేక అంధకారముగా నుండెడివి. ఏలూరు పురపాలక సంఘములో నుండు 14 ఆదిమాంధ్ర పల్లెలలోను రాత్రిళ్లు క్రమముగా దీపములు వెలిగించు యోర్పాటు చేసిరి. వెన్నెల్లి వారిపేటలోను ఆదిమాంధ్రులకు ఒక కాలివంటెన నిర్మించుటకు వెయ్యిరూపాయలు సొంతము చేసిరి. మరియు అన్ని ఉపకారముల కంటెను మించిన మ్యునిసిపల్ హౌస్ మార్కెట్ లో చదువు ఆదిమాంధ్ర విద్యార్థులందరకును ఉచిత విద్యాదానముచేయు మహాపకారమును చేయుచున్నాడు. ఆదిమాంధ్రాభివృద్ధికోరకు చిరకాలమునుండి పనిచేయుచున్న యేలూరు నిమ్మజాత్యుద్ధరసంఘమునకు సంవత్సరమునకు 200 రు||లు విరాళము నిప్పించుచున్నాడు. తరుచు వెంకటరామయ్య నాయుడుగారు సావకాశము చిక్కినపు డెల్ల పంచమ పల్లెలకు వచ్చుచుందురు. పథలకు అధ్యక్షులనుపించి ఉపదేశించుచుండురు అనేకపంచమపల్లెలలో దాహోదకమునకు ఆదిమాంధ్రులకోరకు నీటిపంపులను యోర్పాటు చేసిరి.

ఏలూరు పౌర సంఘముతరపున అనేకమంది ఆదిమాంధ్ర యువకులను సెవక్ మూలనకును క్రైనింగనుకు పంపుదురు. ఇట్టిదీనిజనబాంధవుని ఆదిమాంధ్ర జాత్యభిమానిని శ్రీ పరాత్పరుడు ఆశీర్వాదించు గాక! దీనిజాతులయందు పరిపూర్ణ కటాక్షము చూపుచు అందరకును మార్గదర్శియై యేలూరు పురపాలకసంఘమువారిని పౌరసంఘాధ్యక్షుని అభినందించుచున్నాము.

రాయుడు - గంగయ్య

తణుకు

సంవత్సరాది నాడు తణుకులో విశ్వమతసంఘము నొక దానిని మత సిద్ధాంతములపై విశ్వసోదర భాషము పెంపొందించుటకు శీవితపరమావధి సాధ్యాత్మికముగా నొనర్చుటకు ఉద్దేశింపబడినది. జాతిమతల విచక్షిత లేక సభ్యులుగా నుండవచ్చును. ప్రతిఆదివారము బోధజరుగును. సంఘము విరాళముల సాయమున నడుపబడును. కార్యనిర్వాహకవర్గము వారయిదుగురిలో ప్రెసిడెంటు సెక్రటరీలుగూడా ఉందురని విశ్వమతసంఘాధ్యక్షులు తిమ్మరాజుగారు మాకు తెలుపుచున్నారు.

బీహారు ఒరిస్సా క్రొత్తగవర్నరు

ఫాట్నా, మార్చి 27:—సర్ హర్యా మెక్లర్నుగారు నేటిమధ్యాహ్నము ఆక్రింగు గవర్నరు పదవిని స్వీకరించిరి. యల్. యల్. దామ్యుడుగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వపదవిని, జె. డి. సిప్రసుగారు ప్రధాన కార్యదర్శి పదవిని స్వీకరించిరి. (అ. (తె.)

సంయుక్త పరగణా అశాసనసభ

లక్నో, మార్చి 27:—సంయుక్త పరగణాల శాసనసభలో ఆటవిహలన ఖర్చులక్రింద రు 88, 99, 926లు సమ్మతింపబడినవి. మొత్తము ఖర్చులక్రిందకోరిక రు 86, 10, 926లు. సభవారు పెట్టుబడిక్రింద లెక్కవచ్చు రు 3,51,000 లు తగ్గించిరి. నీటిపథకులకు ఖర్చులక్రింద రు 48, 59, 525లును తగ్గించుకుండగనే యంగీకరించిరి. సభ ముగిలరేపుగూడును.

దంతచూరము

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బా 1 కి 1.4-0 ఈదంతచూరముతో పండ్లుతో ముతలన చిగుర్లు గట్టిపడును. కాగ్లనుండి రక్తము కారకుండును నోరుదుర్బంధములేక యుండును. పండ్లుమత్యములకలె తెల్లగా నుండును.

రోమహరి డబ్బి 1-కి రు. 0-8-0

అమృతాంజనం డిపో బొబాయి-మదరాసు

అన్యతాంజనము

మీకు వెంట్రుకలు డోడిపోవు చున్నవా? వెంట్రుకలు పెరుగునట్టి రహస్యము అద్భుతముగా కనిపెట్టబడినది. కృష్ణకాంతవాసన తైలం

వెంట్రుకలసంబంధ వ్యాధుల నన్నిటిని పారద్రోలి, వెంట్రుకలను అద్భుతముగా పెంచును. దీనిని వాడుటకు ప్రారంభించినవారందరికి వెంట్రుకలు రాలుట నిలుచును. వెంట్రుకలు పుష్టికరముగావు, దళిమగావు పెరుగును. ఒకపక్షము దినము లలో చీలిపోయిన వాకు తెలియనని పూచీపడెదము.

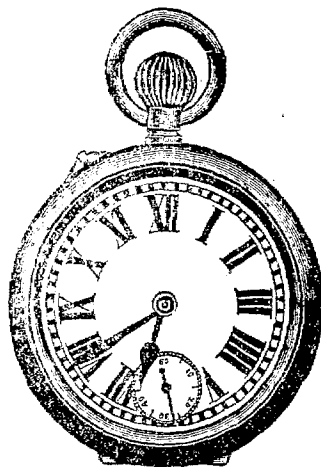
బుడ్డి 1 కి ధర్మ 1-0-0.

ది. వె. చార్జ్ ప్రత్యేకము

Krishnakant Bros.,

1, (P) Lall Bazar, P. o Calcutta.

సుప్రసిద్ధమైన లీవరు గడియారము
రెండు సంవత్సరములు గ్యారంటీ

చక్కని చిప్పనైజా. చాలా మేలైనవి. రైల్వే ఉద్యోగస్థులు ఉపయోగించునది.

మరికీగాని చమటగాని లోనికీహకుండ వెనుక వైపున రెండుమాత్రము గలవు. ఆకేక సంవత్సరములుగా చాలా వాడుకలో యుంటున్నవి. ధర్మ 5-4-0.

ప్రతి గడియారమునూ ముచ్చటపడే సరియైన పంపబడును.

భారత వాచి కంపెనీ,

నెం. 1, తిలకచెట్టివీధి,

మద్రాసు.

వేపచెట్టుయొక్క

మంచిగుణములు కలిగిన టాయిలెట్ అండు ఔషధ

సంబంధమైన వస్తువులు

మర్కాసబ్బు:—కార్బాలిక్ ఇతర ఔషధసంబంధమైన సబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయును. మిక్కిలి సున్నితముగా వాసనచేర్చబడినది. 3 బిళ్ళలుగలపెట్టె 1 కి ధర్మ 0.12-0. మర్కాప్రైయసు దంతచూర్ణము:—రేణువులతో దంతధావనముచేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే. ప్రభుతో మర్కాప్రైయసు దంతచూర్ణమును చేర్చి దంతధావనము చేసికొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులోగలవు. బుడ్డి 1 0.6-0; చిన్న పాట్లము 1 కి 0.2-0. మర్కా సాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు దేహమునకు తగినపిండి.డబ్బా 1 కి రు 0.10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0.8-0. హిందూదేశపుపరిశ్రమము, ధనముచే తయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu Chetty Street, MADRAS & Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

నిజముగా ఇది మంచి తరుణము

క్రొత్త జవితీరకముల అమ్మకము

1-4-1925 తేది నుండి ప్రారంభించి ఒకవారము రోజులు మాత్రమే జరుగును.

రహస్యమి అన్ని రకములు సగము ధర చొప్పుననే అమ్మబడును.

మావద్ద నిల్వవుండు సరకు విపరము

ఊలన్, టీదూలు, ప్లానలులు, నూలు వర్తింగులు, నూలు టన్నూరులు, జర్జనీ చెక్కులు,

పరువులపై వేయుకవరులు, టవలులు

అన్ని రకములు పట్టుగుడ్డలు, పలుమాదిరిల వాయిల్సు,

దయచేసి గమనింపుడు

ఈ దుకాణములోనున్న ఘర్నీ చరు 15-4-25 తేదీ నాడు విక్రయించబడును.

30-4-25 తేదితో ఈ దుకాణము మూయబడును

ప్రతిదినము వ్యాపారము జరుగు కాలము

ఉదయం 8 గంటలనుండి, సాయంత్రము 7 గంటలవరకు.

బొంబాయి స్టోర్సు,

**40-42, Rattan Bazaar Road,
P. T. MADRAS.**